

Reviderade Riktlinjer för handläggning av ärenden enligt SoL för Äldre och funktionsnedsättning

Förslag till beslut

- 1 Socialnämnden beslutar att anta Riktlinje för handläggning av ärenden enligt SoL för äldre och funktionsnedsättning.

Bakgrund

Utifrån behov av uppdatering och förtydliganden har en revidering gjorts av tidigare riktlinjen ”Riktlinjer för handläggning av ärenden enligt socialtjänstlagen för äldre vid Biståndsenheten inom äldreomsorgen”. Nedan redogörs för de övergripande förändringarna mot föregående riktlinje.

Ny benämning

Riktlinjer för handläggning av ärenden enligt socialtjänstlagen för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Ny målgrupp

Befintlig riktlinje omfattar äldre dvs personer över 65 år. Det finns även yngre personer som har en funktionsnedsättning som medför att de har äldreomsorgsliknande behov. Det saknas idag riktlinjer som omfattar denna målgrupp. Därmed föreslås de i och med revideringen att omfattas av denna riktlinje. I och med den nya utformningen omfattar riktlinjen handläggning enligt Socialtjänstlagen för;

- äldre personer som har någon form av funktionsnedsättning och/eller upplever isolering och ensamhet, över 65 år.
- vuxna med diagnostiserad demenssjukdom och/eller en funktionsnedsättning, även under 65 år.

Riktlinjerna gäller ej SoL-beslut för barn och unga eller personer som tillhör socialpsykiatriens målgrupp. Beslut enligt andra lagstiftningar så som LSS eller HSL omfattas inte heller.

Förtydligande kring ledsagning och följeslagare

Genom förtydliganden uppmärksammas att syftet med insatserna ledsagning och följeslagare inom hemtjänst skiljer sig åt. Ledsagning avser i första hand ledsagning till sociala och kulturella aktiviteter och syftar till att stödja den enskilda som på grund av funktionsnedsättning eller ålderdom riskerar att

isoleras socialt och har svårigheter att umgås med vänner eller att delta i samhällsaktiviteter. Följeslagare är en mer praktisk insats för personer som även har annan hemtjänst, insatsen syftar främst till att få stöd till och från vårdinrättning och att utträta ärenden.

Utifrån att insatsen ”Trygg hemgång” inte längre kommer att finnas som insats från och med den 1:a oktober 2024 tas de delar i riktlinjen där denna insats beskrivs bort.

Finansiering och ekonomiska konsekvenser

Förvaltningens förslag till beslut leder inte till några direkta ekonomiska konsekvenser för nämnden, varför beslut om finansiering inte behöver tas.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande från socialförvaltningen, 2024-08-27
- Reviderad Riktlinjer för handläggning av ärenden enligt SoL för äldre och funktionsnedsättning

Beslutet ska skickas till

Daisy Ek, enhetschef Biståndsenheten
Sara Andersson, verksamhetschef IFO

Sara Andersson
Verksamhetschef

Handläggning enligt socialtjänstlagen inom området äldre och funktionsnedsättning

RIKTLINJE

Typ av styrdokument	Riktlinje
Beslutsinstans	Socialnämnden
Diarienummer	SN 2024/183
Giltighetstid	2024-10-01
Dokumentet gäller för	Socialförvaltningen; biståndsenheten
Fastställd	2024-09-25 §
Ersätter	Ersätter tidigare version, beslutad 2020-02-19 § 24
Dokumentansvarig	Enhetschef Biståndsenheten
Tidpunkt för aktualitetsprövning	Vid behov

Innehåll

Allmänt	3
Socialtjänstlagen	3
Syfte	3
Målgrupp	4
Handlägningsförfarande	4
Bistånd - Hjälp i hemmet i form av hemtjänst.....	4
Personlig vård (personlig omvårdnad).	5
Hemliv (serviceinsats).	5
Matdistribution	6
Fönsterputs	6
Ledsagning/följeslagare – inom hemtjänst.....	6
Socialt stöd	6
Bistånd i form av Ledsagning.....	6
Bistånd i form av trygghetslarm	6
Bistånd i form av avlastning – stöd till anhöriga.....	6
Bistånd i form av dagverksamhet	7
Bistånd i form av särskilt boende för service och omvårdnad	7
Särskilt boende	7
Korttidsboende	7
Övrigt.....	8

Allmänt

Riktlinjerna är ett politiskt antaget dokument. Riktlinjerna är vägledande och innebär inte en inskränkning i den enskildes rätt att få en individuell prövning av sin ansökan. Insatserna ska präglas av helhetssyn, kontinuitet samt av att den enskildes egna resurser ska tillvaratas. Varje beslut ska vara baserat på den enskilda individens behov. Insatserna ska så långt som möjligt utformas i samråd med den enskilde.

Riktlinjerna tar hänsyn till Socialtjänstlagens (SoL) och Förvaltningslagens (FL) paragrafer som styr ansvar och handläggning inom äldreomsorgen och funktionshinder. Alla beslut ska prövas mot gällande lagar, förordningar, rättspraxis, förarbeten till lagstiftning och prejudicerande rättsfall.

Socialtjänstlagen

Socialtjänstlagen är en ramlag som ger kommunerna möjlighet att anpassa sina insatser. Rätten till bistånd regleras enligt 4 kap 1 § Socialtjänstlagen (SoL).

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få den tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet skall utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

I socialtjänstlagens 5 kap 4 § och 5 § regleras socialnämnders insatser när det gäller äldre. Socialtjänstlagen ska verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Den äldre personen ska, så långt som möjligt kunna välja när och hur stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service ska ges.

Socialnämnden har enligt Socialtjänstlagen ett särskilt ansvar för vissa grupper i samhället, exempelvis personer med funktionsnedsättning och personer som vårdar eller stödjer närstående. Socialnämnden ska verka för att personer som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.

Syfte

Syftet med riktlinjerna är att skapa ett enhetligt synsätt vid bedömningar. Bedömningen görs alltid individuellt och den enskildes behov, omständigheter och livssituation är styrande.

Målgrupp

Denna riktlinje avser att tillämpas för handläggning enligt Socialtjänstlagen (SoL, 2001:453) för:

- Äldre personer som har någon form av funktionsnedsättning och/eller upplever isolering och ensamhet, över 65 år.
- Vuxna, under 65 år, som har en diagnostiserad demenssjukdom eller en funktionsnedsättning.

Riktlinjerna gäller i huvudsak för bistånd till äldre personer med svår och långvarig funktionsnedsättning. I de fall personer är under 65 år, som inte har långvarigt funktionshinder, och som har behov av biståndsinsatser inom äldreomsorgen kan dessa riktlinjer i tillämpliga delar utgöra vägledning för de individuella beslut som fattas.

Avgränsning

Beslut om insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt beslut enligt Socialtjänstlagen för barn och unga eller personer som tillhör socialpsykiatriens målgrupp beskrivs inte i denna riktlinje. Beslut om insatser efter delegation och instruktion med stöd av hälso- och sjukvårdslagen (HSL) beskrivs inte heller i denna riktlinje.

Handläggningsförfarande

Handläggning ska ske enligt IBIC – individens behov i centrum. IBIC är ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt med strukturerad dokumentation av behov, mål och resultat i handläggningen, genomförandet och uppföljningen av vård och omsorg för målgruppen.

Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF) utför grunden för ett gemensamt språk och strukturerad dokumentation.

Bistånd - Hjälp i hemmet i form av hemtjänst

Hemtjänst är ett individuellt behovsprövat bistånd som kan beviljas personer som har behov av hjälp i det egna hemmet. Syftet med hemtjänst är att underlätta den dagliga livsföringen för enskilda personer. Hemtjänst gör det möjligt att bo kvar i det egna hemmet även med omfattande vård- och omsorgsbehov.

Personlig vård (personlig omvårdnad)

Personlig omvårdnad innefattar vård och omsorg såsom exempelvis att äta och dricka, klä sig, sköta personlig hygien, förflytta sig och att ta hand om sin hälsa.

Insatsen ska kunna ges dygnet runt, 7 dagar/vecka. Om insatsen nattetid enbart handlar om tillsyn i ordinärt boende, sker den antingen genom tekniska hjälpmedel eller personliga besök.

Hemliv (serviceinsats)

Serviceinsatser är praktisk hjälp med hemmets skötsel såsom städ, inköp och ärenden. Serviceinsatser utförs endast dagtid.

Insatser såsom medicinering, rehab träning ges inte i form av bistånd då det är en hälso- och sjukvårdsinsats.

- Städ
Syftar till att få stöd och/eller hjälp med hushållets skötsel. Insatsen beviljas för 2 r o k för ensamstående och för 3 r o k för makar/sambos. Om bostaden är större än 2 rum och kök (makar/sambo 3 rum och kök) och önskemål är att få hela bostaden städad, så kan det tillmötesgåas genom att exempelvis städa olika rum varje gång. Hjälp med trappstädning ingår i städinsatsen där den enskilde som hyresgäst är ålagd att göra detta men ej själv eller med hjälp av annan kan utföra detta och möjlighet inte finns att friköpa sig uppdraget.
- Inköp, varor och tjänster
Den enskilde kan få stöd med regelbundet återkommande inköp av dagliga varor. Inköp görs i den tätort som ligger närmast där det finns en livsmedelsaffär med fullgott sortiment.
- Tvätt
Syftar till att få stöd och/eller hjälp med tvätt samt byte av sängkläder och strykning.
Avgränsning: i insatsen ingår inte stortvätt eller tvätt av sådana kläder som ej får tvättas i hushållsmaskin samt tvätt av mattor eller att mangla.
- Övrigt hemliv
Viss yttre hemtjänst såsom snöskottning utanför ytterdörr, soptunna och postlåda samt vedhämtning, vattenhämtning ur brunn kan beviljas om den enskilde har bistånd med annan service och behovet inte är tillgodosett på annat sätt tex genom hjälp av annan.

Husdjur, vid en akut situation kan matning och rastning beviljas utifrån behov och högst en dag.

Matdistribution

Huvudmålet tillgodoses genom matdistribution från något av kommunens tillagningskök. Hjälpmått med ledsagning till och från dagcentral/matsservering kan ingå i insatsen.

Fönsterputs

Bistånd för hjälp med fönsterputs kan beviljas upp till två gånger per år.

Ledsagning/följeslagare – inom hemtjänst

Ledsagning inom hemtjänst i form av följeslagare är en praktisk insats för personer som även har hemtjänst. Insatsen kan beviljas för att den enskilde ska kunna ta sig till vårdinrättningar t ex läkare eller tandläkare eller för att uträtta ärenden. Även promenader kan beviljas.

Avgränsning: Vid följeslagning till vårdinrättningar såsom läkare och tandläkare har följeslagaren inte i uppdrag att vara ombud för den enskilde. Det är vårdgivarens ansvar att informera den enskilde på ett sådant sätt att denne kan ta till sig informationen.

Den enskilde måste själv eller med stöd från annan ordna transportmedel, t ex färdtjänst, biltransport av närstående eller kollektiva trafikmedel.

Transport kan inte ske med kommunens fordon

Socialt stöd

Socialt stöd kan beviljas tillfälligt i syfte att motivera den enskilde till andra insatsen, t ex dagverksamhet i syfte att bryta isolering och/eller ensamhet.

Bistånd i form av Ledsagning

Ledsagning för kulturella och sociala aktiviteter kan beviljas då den enskilde har behov av hjälp att bryta isolering. Insatsen syftar till att bryta isolering och öka möjligheten till aktiviteter utanför hemmet.

Bistånd i form av trygghetslarm

Bistånd i form av trygghetslarm kan beviljas den enskilde för att känna ökad trygghet i sin bostad och därigenom kunna bo kvar i det egna hemmet.

Bistånd i form av avlastning – stöd till anhöriga

Syftet med avlastning är att den ska bidra till ökad livskvalitet och bibehållen hälsa genom att anhöriga ges möjlighet till vila och utrymme att genomföra egna aktiviteter i eller utanför hemmet.

Bistånd kan beviljas den enskilde som har anhöriga som vårdar och kan beviljas genom:

- avgiftsfri avlösning i hemmet upp till 12 timmar per månad, därefter följer hemtjänsttaxa.

- tillfällig eller regelbunden (växelvård) vistelse på ett korttidsboende kan beviljas i kommunens särskilda boendeformer. Insatsen syftar till att avlasta anhöriga där den enskilde har ett stort behov av tillsyn, trygghet och/eller stort omvårdnadsbehov.
- Dagverksamhet kan beviljas dagtid som en avlastning för anhöriga.

Bistånd i form av dagverksamhet

Dagverksamhet kan beviljas när den enskilde har behov av stimulans, aktivitet och/eller social samvaro. Insatsen har två olika inriktningar:

- social inriktning
- demens, insatsen vänder sig till personer med fastställd demens diagnos eller påbörjad demensutredning.

Avgränsning: biståndet gäller enbart för personer i ordinärt boende.

Bistånd i form av särskilt boende för service och omvårdnad

Särskilt boende är ett samlingsnamn för olika boendeformer för äldre personer med omfattande omvårdnadsbehov.

Särskilt boende

Bistånd för särskilt boende syftar till att tillgodose behov av personlig omvårdnad och trygghet och/eller säkerhet dygnet runt. Insatsen har två inriktningar:

- äldreboende – för personer med ett omfattande omvårdnadsbehov dygnet runt och behov av tillsyn.
- demensboende – för personer med en utredd demensdiagnos, alternativt inledd eller pågående demensutredning.

Korttidsboende

Korttidsboende är en insats som ingår i begreppet särskilt boende och kan ges tillfälligt och regelbundet (växelvist boende).

Avgränsning: Den enskilde har under vistelsen kvar sin ordinarie bostad. Korttidsboende för ej uppehållas för permanentboende.

Övrigt

Hemtjänst vid vistelse i annan kommun än bosättningskommunen
Bosättningskommunen har ansvar för stöd- och hjälp oavsett om den enskilde vistas i bosättningskommunen eller tillfälligt vistas i en annan kommun.

Inom västra Götalandsregionen gäller centralt avtal om ersättning som tecknats vid Västcom. Utanför västra Götalandsregionen tas ersättning ut enligt bosättningskommunens timtaxa för hemtjänst.

Omfattande hemtjänst

Högsta Förvaltningsdomstolen (HFD) har fastslagit att rätt till sökt Hjälp i hemmet i form av hemtjänst inte gäller då kommunens kostnader för hemtjänst inte är rimliga i förhållande till kostnaderna för ett särskilt boende. Var gränser går får däremot inte bestämmas genom tillämpning av generella riktlinjer utan måste avgöras individuellt i varje enskilt ärende.

Socialnämndens verksamhetsrapport per den 31 augusti 2024

Förslag till beslut

- 1 Socialnämnden beslutar att godkänna verksamhetsrapporten per den 31 augusti 2024.

Sammanfattning

Verksamhetsrapporten redovisar ett utfall per 31 augusti med en helårsprognos. Det ekonomiska utfallet i prognosen för helåret är + 650 tusen kronor. Kommunövergripande målen följs upp med redovisning av de aktiviteter som genomförs under året.

Bakgrund

Socialnämnden skall genomföra en tertialuppföljning per den 31 augusti enligt kommunens riktlinjer för verksamhets- och ekonomistyrning.

Förvaltningens bedömning

Nämnden prognostiserar en liten positiv avvikelse för 2024, men det finns utmaningar för att nå ekonomisk balans kommande år. Besparingar om ett samlat belopp på 59 miljoner kronor har under våren tagits fram av förvaltningen och presenterats för nämnden som beslutat om vissa besparingsåtgärder. Besparingskravet på 0,5 % av den totala budgeten, 4,8 miljoner kronor, kvarstår. Därför krävs fortsatt arbete för att nå en budget i balans med god ekonomisk hushållning även sista delen av året.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2024-09-19
- Socialnämndens verksamhetsrapport per augusti 2024

Beslutet ska skickas till

Kristina Rosenberg, socialchef
Socialförvaltningens ekonomer
Socialförvaltningens verksamhetsutvecklare

Ekonomiavdelningen
Kommunstyrelsen

Nina Axelsson
Ekonom

Verksamhetsrapport per augusti 2024

SOCIALNÄMNDEN

Innehåll

Inledning.....	3
Viktiga händelser för resultat och ekonomisk ställning	5
Vision, mål och styrning.....	10
Nämndens mål	11
Skapa förutsättningar för ett socialt hållbart Falköping	11
Skapa förutsättningar för ett attraktivare Falköping.....	17
Skapa förutsättningar för ett näringsliv som utvecklas	20
Kommunens organisation ska vara utvecklande och förnyande med en tillitsbaserad styrning.....	24
Strategier.....	29
Kommunens styrkedja	32
Verksamhetsredovisning	33
Personalredovisning	35
Ekonomiska förutsättningar.....	38
Ekonomisk redovisning för perioden	39
Resultaträkning.....	39
Verksamhetsredovisning	40
Investeringsredovisning.....	42
Övrigt.....	42
Politiska uppdrag under år 2024.....	42

Inledning

Syfte

Syftet med verksamhetsrapporten är att vara ett verktyg för uppföljning av verksamhetsplan och en indikation på hur målarbetet i kommunen fortgår. Delårsrapporten syftar också till att tydliggöra att mål och ambitioner samspelar med de resurser som kommunen avsatt i verksamhetsplanen. Verksamhetsrapporten ska även fungera som ett underlag till eventuella verksamhetsförändringar som kan behövas för att nå mål och ekonomiska resultat.

Den kommunövergripande delårsrapporten har sin utgångspunkt i kommunen som helhet, där varje nämnd har ansvar att bidra till kommunfullmäktiges övergripande mål och koppla till varje nämnds uppdrag och utvecklingsbehov. Kommunen är inne i ett utvecklingsarbete som syftar till att sammanföra verksamhets- och ekonomistyrning. Nämnden följer kontinuerligt upp sin verksamhetsplan och budget i samband med kommunens gemensamma uppföljningar vid första tertialen, delårsbokslutet i augusti och årsbokslutet.

Nämndens uppdrag

Socialnämnden utför kommunens uppgifter inom socialtjänsten och vad som i lag sägs om socialnämnd. Socialnämnden ska också utföra kommunens uppgifter enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), utöva ledningen av den kommunala hälso- och sjukvården samt ansvara för ensamkommande flyktingbarn enligt lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m. fl.

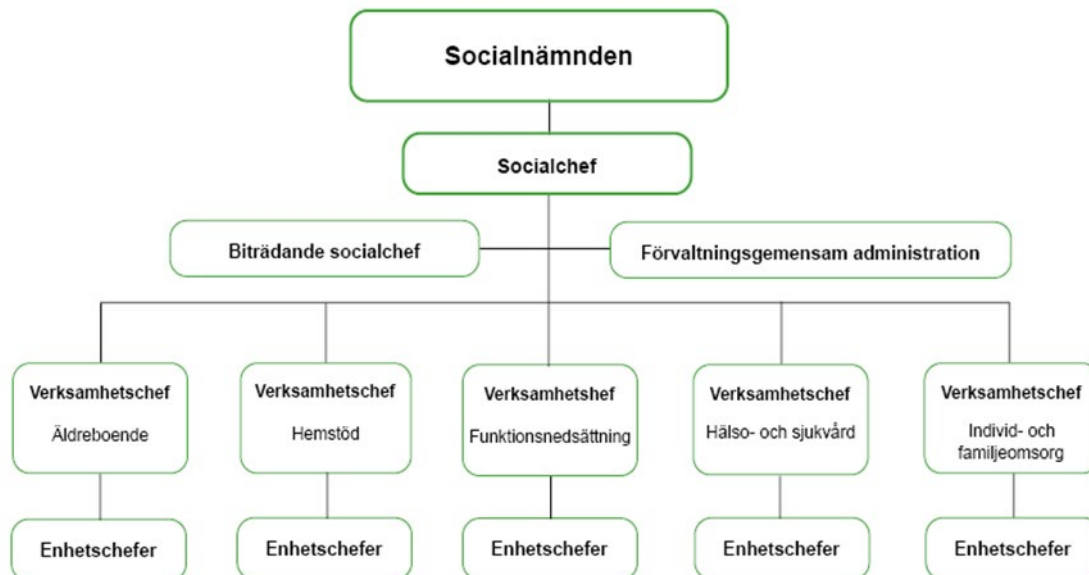
Socialnämnden ansvarar för att dess organisation är tydlig och ändamålsenlig med hänsyn till av fullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra förordningar för verksamheten.

Organisation

Under socialnämnden lyder socialförvaltningen. Nedan synliggörs nämndens organisation. Förvaltningen består av fem verksamhetsområden.

Verksamhet individ- och familjeomsorg (IFO) samlar all myndighetsutövning samt verkställighet IFO. Legitimerad personal organiseras inom verksamhet hälso- och sjukvård. De övriga verksamheterna verkställer det bistånd som beviljats av myndighetsutövarna samt utför delegerade hälso- och sjukvårdsinsatser. Inom organisationen finns också förebyggande verksamheter där hjälp och stöd kan ges utan ett formellt biståndsbeslut.

En förvaltningsgemensam administration finns för att stödja förvaltningens verksamheter. Ansvarig för förvaltningens samtliga verksamheter är socialchef, som även har en stödfunktion i biträdande socialchef.

Kommunal verksamhet via avtalssamverkan

Det finns ett samverkansavtal med Västtrafik som gäller anropsstyrd trafik. Avtalet är en upphandling av transporter och en beställningscentral för färdtjänst, dagverksamhet- och omsorgstransporter samt skolskjuts med taxifordon.

En avtalssamverkan gällande socialjouren finns tillsammans med Skaraborgs kommuner, där Skövde kommun är värdkommun för avtalet. Syftet med den gemensamma socialjouren i Skaraborg är att invånarna ska erhålla det stöd de behöver inom ramen för IFO verksamhetsområde på tider då socialnämndernas förvaltningskontor inte har öppet. Barnahus Skaraborg är en avtalssamverkan mellan Skaraborgs kommuner, Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten och Skaraborgs sjukhus. Barnahus erbjuder barn under 18 år medicinsk, psykologisk och juridisk hjälp.

Avtalssamverkan kring Utväg gäller mellan Skaraborgs kommuner och östra hälso- och sjukvårdsnämnden, Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten och Kriminalvården. Syftet med samverkan är att förstärka och utveckla det myndighetsgemensamma arbetet mot våld i nära relationer i Skaraborg.

Falköpings kommun har avtal med Lidköpings kommun genom Tillståndsenheten i Samverkan (TiS). Avtalet reglerar samverkan avseende

gemensam organisation för tillstånds- och tillsynshandläggning i fråga om alkohol, tobak och liknande produkter samt kontroll av receptfria läkemedel.

Kommunal verksamhet via privata utförare

Avtal enligt godkännande genom Lag om valfrihetssystem (LOV) avser företag som utför hemtjänst inklusive delegerad hälso- och sjukvård. Avtal finns mellan Falköpings kommun och Allegio Omsorg AB.

Viktiga händelser för resultat och ekonomisk ställning

Händelser av väsentlig betydelse

Utifrån att prognosen efter april visade på att socialnämnden inte skulle nå en budget i balans innevarande år, samt att nämnden har krav på besparingar de närmaste åren, genomfördes under våren en heldag med politiker och tjänstepersoner för att samtala kring möjliga besparingar. Denna uppstartsdag var ett första steg i ett långsiktigt arbete för att på sikt nå en budget i balans. I juni och augusti har nämndsbeslut om vissa besparingar utifrån förvaltningens förslag fattats.

Bestämmelserna om dygnsvila innebär att alla medarbetare ska ha minst 11 timmars sammanhängande dygnsvila under varje 24-timmarsperiod, och att arbetspass ska följas av dygnsvila. För att kunna möta bestämmelserna kring dygnsvila har verksamhet äldreboende anställt 19 personer utöver budgetram.

Renovering och ombyggnation av tilltänkta lokaler för daglig verksamhet på Fredriksbergsvägen har avstannat då den faktiska kostnadsberäkningen visade sig ligga på drygt 10 miljoner kronor över den förväntade kostnaden för arbetet. Fastighetsavdelningen tar frågan vidare till politiken.

Nämndens omvärlds- och nulägesanalys

Socialtjänsten har ett brett och omfattande uppdrag som inkluderar stöd till enskilda i alla åldrar i kommunen.

Dagens socialtjänst är satt under press på flera olika sätt. Sveriges kommuner och regioner (SKR) menar att den demografiska utvecklingen med en befolkning som lever allt längre tillsammans med den utmanande kompetensförsörjningen och teknikutvecklingen är de delar som främst påverkar socialt arbete.

Under kvartal fyra förra året minskade befolkningen i Västra Götalands län jämfört med kvartal tre, vilket inte hänt på mer än 20 år (se figur 1). Även i Falköping kunde en minskning av antal invånare ses under 2023¹.

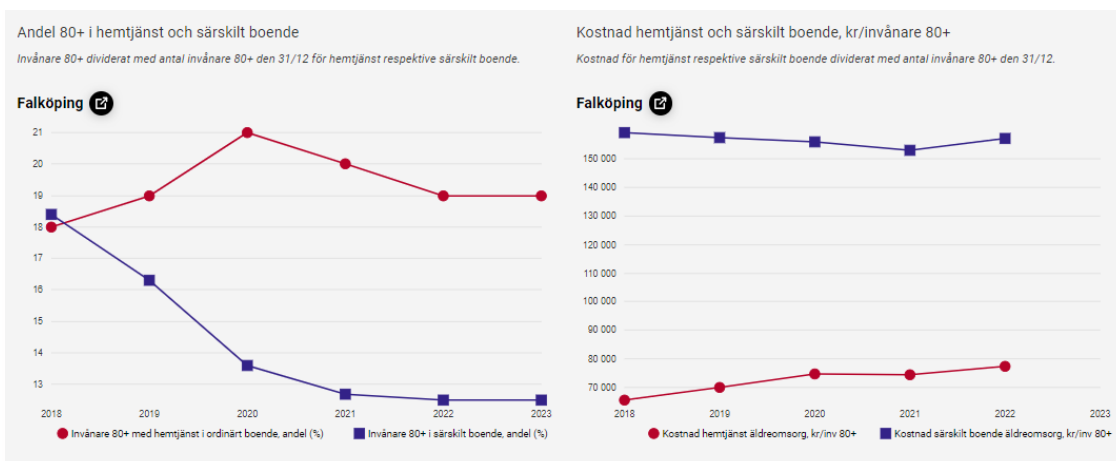
Detta visar på ett trendbrott i den demografiska utvecklingen i Falköping, då den tidigare utvecklingen visat på en ökning.

RKA:s rapport om effektivitet i äldreomsorgen¹ visar att andelen äldre med omvårdnadsinsatser har minskat på nationell nivå och att det även sker en minskning gällande hemtjänst. I Falköping skedde en utplaning av andelen invånare över 80 år i särskilt boende eller med hemtjänst, från att ha visat en nedåtgående kurva. Samtidigt ökade kostnaderna något för såväl hemtjänst som äldreboende. Orsakerna till denna utveckling är troligtvis flera. En anledning till det minskade behovet av kommunens äldreomsorgsinsatser kan exempelvis bero på att fler äldre idag väljer att ta hjälp av olika servicetjänster som finns i samhället idag och därmed inte är i behov av dessa insatser från kommunen.

Figur 1 - Förändring av antalet invånare under 2023

¹ [Utveckling Västra Götaland kvartal 4 2023 \(vgregion.se\)](https://www.vgregion.se/utveckling-vastra-gotaland-kvartal-4-2023)

² *Figur 2 - Andel invånare som är över 80 år och som tar emot hemtjänst i ordinärt boende respektive särskilt boende, tillsammans med en graf över kostnad för insatserna.*

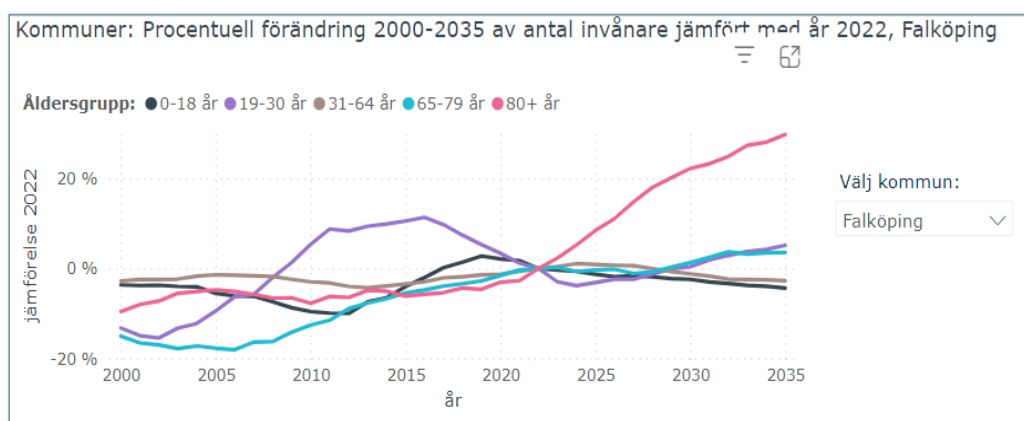
Om demografins utveckling avstannar kan den tillsammans med ett mer förebyggande och främjande arbetssätt och användning av välfärdsteknik leda till att antalet som behöver hemtjänst eller särskilt boende inte ökar särskilt mycket på tio år.³

Enligt RKA:s rapport kan det finnas två tänkbara framtida scenarier med anledning av att invånare som är äldre än 80 år växer. Antingen kommer behovet av insatser från socialtjänsten att öka med 40 % eller så kommer en mindre ökning ske.

Detta beror på om kommunerna fortsättningsvis kan satsa och arbeta hälsofrämjande och förebyggande, utnyttja ny teknik och att den medicinska utvecklingen fortsätter att utvecklas, vilket kan innebära att medborgarna också kommer att ha en bättre hälsa högre upp i åldrarna.

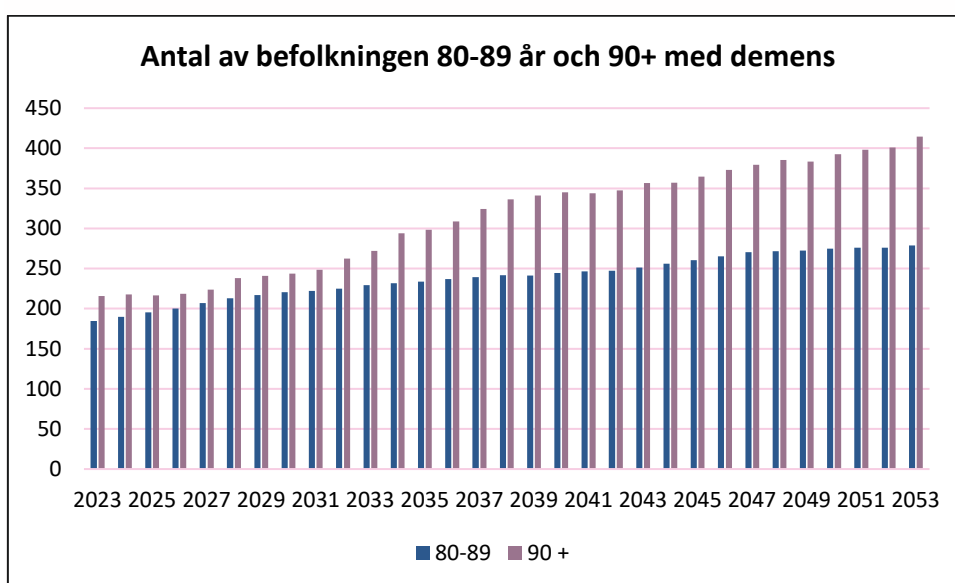
² [Jämföraren - Kolada](#)

³ [Effektivitet i äldreomsorgen \(rka.nu\)](http://rka.nu)

Figur 3 Källa: www.vgregion.se/statistik-analysportalen/

Vad gäller demensvården är det i Falköping med största sannolikhet gruppen invånare över 90 år som kommer vara i behov av detta. I denna grupp är hypotesen att ungefär hälften kommer ha någon form av kognitiv svikt/demens i framtiden.

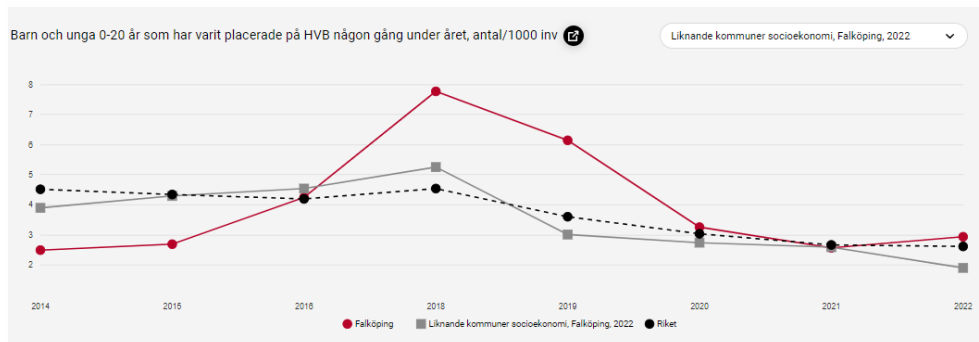

Figur 4 Källa: SCB:s befolkningsprognos samt förvaltningens beräknade prognos. Se rapport Demensvårdens utveckling.

Förutom äldreomsorgen är det individ- och familjeomsorgen som påverkas av samhällsförändringarna. Ett fortsatt strategiskt arbete behöver bedrivas för att arbeta långsiktigt och strategiskt kring framför allt barn och unga. Detta bör främst ha ett främjande och förebyggande fokus.

I Falköping rapporterades 1678 orosanmälningar 2022 gällande barn i åldern 0–17 år, medan det under 2023 rapporterades 1811 orosanmälningar. Detta är en ökning av inkommande ärenden.

Andelen placerade barn 0–20 år i familjehem ökade under 2023, medan andelen som varit placerade på HVB (hem för vård och boende) någon gång under 2023 ligger kvar på ungefär samma nivå som tidigare.

Figur 5 - Barn och unga 0–20 år som varit placerade på HVB någon gång under 2023, antal /1000 invånare

Socialtjänsten nationellt står alltså inför en genomgripande omställning, och det är avgörande att insatserna är behovsanpassade, av hög kvalitet och träffsäkra. Insatserna måste vara effektiva och matcha organisationens resurser, vilket medför nya sätt att arbeta på för att möta behoven. En förutsättning att kunna ställa om till en mer tillgänglig, förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst är en ny socialtjänstlag.

Den nuvarande socialtjänstlagen bygger på den lag som kom till 1980 och idag, drygt 40 år senare, är behoven och utmaningarna annorlunda. Socialtjänsten behöver vara hållbar på sikt och samtidigt som nya arbetssätt testas så måste ordinarie verksamhet fortgå. Att lösa denna samhällsutveckling är inte något som socialtjänsten kan göra ensam. Det behövs tät samverkan med hälso- och sjukvården, skolan, kultur- och fritidsverksamheter samt civilsamhälle, som alla har viktiga roller i det förebyggande arbetet. Alla behöver hjälpas åt.

Ett intensivt arbete med ökat resursnyttjande, utifrån de förutsättningar som nämnden getts, pågår därför genom bland annat stärkt intern samverkan och samverkan med andra samarbetspartners såsom skolorganisationen och Västra götalandregionen. Målinriktad samverkan för att snabbt och rättssäkert kunna möta de behov som Falköpings medborgare har, ses som ett viktigt strategiskt område att arbeta med.

Genom resursnyttjande och gemensamma krafter finns möjlighet till att ge ett mer samordnat stöd till exempelvis familjer där flera individer är i behov av nämndens insatser. Vad gäller utökade främjande och förebyggande verksamhet så arbetar nämnden med att bredda detta, vilket också följer den nationella trenden att ställa om socialtjänsten inför den nya socialtjänstlagen som träder i kraft 2025.

För att möta det behov som finns idag krävs personal med väl matchad kompetens i förhållande till arbetsuppgifterna. Under flera år har

socialnämnden rapporterat om utmaningar såsom brist på personal med rätt kompetens och mer komplexa behov hos de människor som får insatser. Fortfarande råder det svårigheter att rekrytera och behålla personal som möter verksamheternas behov.

Stegförflyttningar tas därför fortsatt mot att differentiera arbetsuppgifter så att arbetsmoment som inte kräver någon specifik utbildning eller legitimation kan utföras av personal som inte möter exempelvis språk- eller utbildningskrav för arbetsuppgifterna.

Vision, mål och styrning

Kommunens vision "Det Goda Livet"

Det Goda Livet är kommunens vision om det hållbara samhället, ett samhälle i balans och harmoni, även för kommande generationer. Det Goda Livet bygger på allas lika värde och på samhällsaktiva invånare. Livskvalitetsfrågorna värnas för att öka välbefinnandet och trivseln för invånarna i Falköpings kommun.

Socialnämndens verksamhet omfattar hjälp till människor i alla åldrar som är i behov av samhällets stöd för att kunna leva ett gott liv. Nämndens verksamhet ska genom insatser till såväl enskilda som grupper kunna göra det möjligt att delta i samhällslivet, undvika isolering och kunna medverka i olika sammanhang utifrån sina förutsättningar.

Kommunfullmäktiges övergripande mål och Agenda 2030

Socialnämnden har valt att inte bryta ner kommunens övergripande mål till delmål. Dock har aktivitetsområden antagits på nämnds nivå. Verksamheterna bryter ner målen och arbetar med aktiviteter på enhetsnivå. Agenda 2030 vävs in som en naturlig del i arbetet.

Nämndens mål

Skapa förutsättningar för ett socialt hållbart Falköping

I Falköpings kommun skapas det goda livet – det är tillsammans som ett hållbart samhälle utvecklas

Inom socialförvaltningen ligger fokus på att skapa ett socialt hållbart Falköping genom att verksamheten utgår från alla människors lika värde och mänskliga rättigheter. I arbetet med att skapa förutsättningar för ett socialt hållbart Falköping ses samverkan som en viktig del. Samverkan behövs både internt och externt för att öka tryggheten för enskilda och säkra kvaliteten på de insatser som ges av förvaltningens verksamheter. Ett annat viktigt område för social hållbarhet är arbetet med tidiga och förebyggande insatser.

Samverkan

Beskrivning och förväntad effekt	Uppföljning
<p>Inom förvaltningen utforma likriktade arbetssätt och samverkansformer för långsiktigt insatsarbete och samordning utifrån den enskildes perspektiv.</p> <p>Den enskilde ska få rätt insatser på rätt sätt och insatserna i kommunens regi ska genomföras som en helhet. Utforma arbetssätt för systematisk samverkan där</p>	<p>En utredning avseende demensvårdens utveckling genomfördes under våren. Hösten 2023 hölls inom ramen för kommunfullmäktiges beredning för framtidens äldreomsorg dialoger med bland annat anhöriga, brukare och representanter för förvaltningens olika verksamheter. I såväl utredningen som dialogerna har behov av stärkt samverkan i äldreomsorgen och kring målgruppen äldre framkommit. Det kan handla om samverkan mellan olika professioner och verksamheter i förvaltningen, mellan förvaltningen och andra offentliga aktörer och mellan kommunen och civilsamhället.</p> <p>Till exempel lyfts behov av stärkt teamarbete kring brukare med demenssjukdom i ordinärt boende och en mer sömlös övergång mellan hemtjänst och äldreboende, vilket skulle kunna bidra till ett bättre stöd till enskilda och samtidigt en mer kostnadseffektiv äldreomsorg. En konkret åtgärd inom området är en samverkansgrupp kring geriatrik, demens, palliativvård och stroke mellan kommunal och regional primärvård som bildats. Ett specifikt uppdrag och en</p>

<p>tätare dialog mellan olika yrkeskategorier förs.</p> <p>Förväntad effekt: Bättre förutsättningar för den enskilde att få en långsiktigt god hälsa och utveckling genom att hållbara lösningar skapas utifrån en tydlig förväntan på respektive yrkesroll/enhet. Snabbare insatser och tydlighet för den enskilde.</p> <p>Ökad tydlighet och ansvarstagande för förvaltningens verksamheter att koordinera insatser för att minimera risken att den enskilde bollas runt.</p>	<p>handlingsplan finns upprättade för denna samverkan. Planering pågår också för en tvärprofessionell arbetsgrupp inom demensområdet som kommer att startas upp till hösten.</p>
	<p>Utifrån inträffad avvikelse initierades hösten 2023 en satsning på kunskapshöjande insatser gällande äldre och alkohol. Behandlingspersonal och socialsekreterare från vuxenheten, biståndshandläggare samt enhetschefer och arbetsledare från hemtjänst, inklusive privat utförare, har genomfört Socialstyrelsens webbutbildning på temat. En gemensam workshop hölls där tillfälle gavs till tvärprofessionella diskussioner. Deltagarna kom med inspel till gemensamma rutiner och lyfte de behov man ser. Berörda chefer har sedan arbetat vidare med åtgärder för att säkra att brukare med äldreomsorg och behov utifrån missbruk, riskbruk eller beroende får ett samlat stöd från förvaltningen.</p>
	<p>Ny rutin för tidig samverkan mellan daglig verksamhet och anpassad skola har skapats och provats med gott resultat. Det sker även utökad samverkan mellan verksamheten och handläggare samt god man utifrån utredning inför insats. Förväntningar och roller mellan daglig verksamhet och privat assistans har förtydligats i ett dokument, vilket lett till färre diskussioner kring ansvarsfördelning.</p>
	<p>En översyn som ska tydliggöra kommunens samlade arbete kring vräkningsförebyggande arbete och akuta boendelösningar har startats upp. Ett första gemensamt möte med kommunlednings- samt kompetens- och arbetslivsförvaltningen har hållits och en processkartläggning av nuläget har gjorts. Arbetet fortsätter under hösten.</p>
	<p>En modell för familjeorienterat arbetssätt i familjer med missbruk har tagits fram genom tvärprofessionellt arbete mellan barn- och vuxenheterna. Modellen är nu överlämnad till verksamheten som fortsätter arbetet med att ta fram processer och rutiner. Planen är att arbetssättet ska starta upp efter årsskiftet.</p>

	<p>En koordinator för det brottsförebyggande arbetet som sker i samverkan mellan socialtjänst, skola, polis och fritid (SSPF) tillsattes i mars och koordinatören har börjat komma in i skolan. I samband med uppstart av tjänsten har det framkommit att det saknas kunskap såväl internt som externt om vad SSPF faktiskt är. Det har också konstaterats behov av att enas kring målgruppen så att rätt individer får del av arbetet, då många barn och unga behöver mer omfattande insatser.</p>
	<p>En mycket viktig samverka är den mellan social- och barn- och utbildningsförvaltningen. Det är i dagsläget inte helt klart hur formerna för samverkan mellan förvaltningarna ska se ut framöver. När det gäller arbetssättet KRAFT och implementering som permanent verksamhet kommer ett förslag till beslut läggas fram för beslut i socialnämnden i oktober. Dock krävs finansiering. Nuvarande lokal för KRAFT sägs upp vid årsskiftet och verksamheten kommer troligtvis efter det att bedrivas i befintliga lokaler inom skolan.</p>
	<p>Under 2023 anställdes en hemmaplanskoordinator. Uppdraget innebär att stärka handlägningsförfarandet i komplexa ärenden inom barn och unga samt främja samverkan internt mellan kommunens verksamheter. Syftet är att identifiera och använda gemensamma lösningar i stället för insatser hos externa parter. Arbetet har nu tagit fart och positiva tendenser går att se i form av att man bland annat har hittat nya sätt att samarbeta i enskilda ärenden. En individbaserad systematisk uppföljning (ISU) av de ärenden där hemmaplanskoordinatorn är involverad har inletts för att så småningom få underlag till mer djupgående analyser. Under 2025 planeras hemmaplanskoordinatorn även vara sammankallande för partssamverkan med regionen.</p>
	<p>En Mini-Maria-mottagning har öppnats i samverkan med socialtjänsten i Falköping. Mottagningen är samlokaliserad med Rådgivningscentrum och riktar sig till ungdomar mellan 13 och 21 år som har frågor eller problem som rör alkohol, droger eller spel om pengar.</p>

	Ett samarbete har även ingåtts med Resurscentrum Heder Skaraborg (RCH), dit såväl yrkesverksamma som enskilda kan höra av sig till. Som yrkesverksam kan RCH vara behjälpliga med riskbedömningar i hedersrelaterade ärenden eller fungera konsultativt.
--	--

Tidiga insatser och förebyggande arbete

Beskrivning och förväntad effekt	Uppföljning
<p>Hitta lösningar som bidrar till en hållbar socialtjänst på sikt som ger möjlighet till långsiktiga, förebyggande eller tidiga insatser och trygghetsskapande arbete.</p> <p>Det kan handla om uppsökande verksamhet, råd- och stödverksamhet, riktade informationsinsatser eller insatser som motverkar ensamhet och isolering.</p> <p>Utveckla arbetssätt där det förebyggande perspektivet integreras såväl i öppna som</p>	<p>Inom äldreboende har nya administratörer utbildats i det nationella kvalitetsregistret för Beteendemässiga och Psykiska Symtom vid Demenssjukdom (BPSD) och fler planeras få utbildning även till hösten. Genom att använda kvalitetsregistret kan verksamheten få stöd i att förebygga negativa konsekvenser av demenssjukdomen. Med hjälp av ett annat kvalitetsregister, Senior Alert, sker förebyggande arbete kring fall, undernäring, trycksår och försämrad munhälsa. Utifrån hälso- och sjukvården utgör kvalitetsregistren en mycket viktig grund för att förebygga risker och verksamheten har börjat lyfta behovet av att stärka detta arbete även hos patienter i ordinärt boende med hemtjänst.</p> <p>Sedan ett par år tillbaka finns en rutin om att rehabpersonal gör hembesök hos alla patienter med nya beslut om kommunal primärvård. Syftet är att hitta sätt att arbete förebyggande. Verksamheten uppger att man inte ser så stora effekter av arbetssättet, även om det kan vara en fördel att känna till patienten om rehabinsats senare blir aktuellt. Utifrån svårighet att rekrytera rehabpersonal har det diskuterats att hembesöken kan vara en arbetsuppgift som kan prioriteras bort utan att det påverkar patientsäkerheten.</p>

<p>biståndsbedömda insatser samt inom den kommunala hälso- och sjukvården. Hur kan socialförvaltningen arbeta för att på bästa sätt minska framtida behov av individuella insatser?</p> <p>Förväntad effekt:</p> <p>Minskat behov av myndighetsutövning och möjlighet för fler att ta del av insatser utan biståndsbedömning.</p> <p>Ökad självständighet och minskat behov av insatser hos medborgare.</p>	<p>Beslut har fattats om att avveckla verksamheten med aktivitetssamordnare Senior 65+, detta då förvaltningen behöver vidta besparingsåtgärder och verksamheten inte är lagstadgad. Översyn sker nu kring hur fritidsverksamheten för äldre ska arbeta framöver för att nå målgruppen. Den så kallade Träffpunkten i Floby har redan tagits över av fritidsverksamheten. Vissa av de aktiviteter som bedrivits skulle eventuellt kunna fortsätta olika föreningars regi.</p>
	<p>1 april startades i samverkan med BVC på Odens vårdcentral ett hembesöksprogram i projektform. Projektet pågår till 1 januari 2028 och riktar sig till familjer som får sitt första barn eller sitt första barn i Sverige och där barnet är inskrivet på BVC Odens vårdcentral. Syftet med hembesöksprogrammet är att stärka föräldraskapet och långsiktigt förbättra barns fysiska och psykiska hälsa samt att skapa möjligheter att tidigt upptäcka familjer i behov av stöd. En första delutvärdering kommer att göras i oktober i år, men resultat i form av ökat deltagande på Familjecentralen hos de föräldrar som man träffat genom hembesök märks redan.</p>
	<p>Rådgivningscentrum för vuxna som startades upp 2023 har nu varit i drift ett drygt år. Många aktiviteter för marknadsföring genomförs och man ser en stor inströmning av ärenden gällande våld i nära relation (VIR). Arbete framåt handlar om att sätta strukturen för gruppverksamhet och enskilda samtal. Rådgivningscentrum vuxen följs upp genom ISU och i uppföljningen har man kunnat se att verksamheten når nya målgrupper och personer med mindre komplex problematik än de som får del av biståndsbedömda insatser. Det planeras för en flytt av Ällagatans förebyggande verksamhet riktad till barn till Rådgivningscentrums lokaler. Risk- och konsekvensanalys inför denna är genomförd.</p>
	<p>Ett förebyggande arbete riktad till ungdomar är besök på gymnasiet av budget- och skuldrådgivarna. De har varit på plats i skolans entréhall och haft dialog med elever om privatekonomi. Upplägget, som bland annat innebär en tavla över inkomster och utgifter likt den</p>

i TV-programmet Lyxfällan, har varit mycket populärt. Närvaron på skolan kommer att ske fortsatt och nu även inne i klasserna på undervisningstid.

Mätbarhet mål 1	2022	2023	2024, T1	2024, T2	Trend
Antal barnplaceringar, snitt per månad	76	60	59	62	■
Utredningstid barnavårdsutredningar avslutade under perioden, dagar	104	99	97	95	■

Positiv trend = vi är på väg åt rätt håll

Negativ trend = vi är på väg åt fel håll

Oförändrad trend = utvecklingen är densamma eller oklar

■
■
■

Skapa förutsättningar för ett attraktivare Falköping

Falköpings kommun ska vara en bra plats att bo, verka och leva på - en plats där invånare känner stolthet och trygghet
Inom ramen för målet arbetar nämndens verksamheter med aktiviteter rörande brukarmedverkan och medborgarnas perspektiv på verksamheten.

Brukarmedverkan

Beskrivning och förväntad effekt	Uppföljning
<p>Arbete med aktiviteter som stärker brukares delaktighet och inflytande, till exempel brukarmedverkan vid anställningsintervjuer, brukarråd och annan uppföljning av brukarens syn på verksamheten.</p> <p>Förväntad effekt: Ökad brukarmedverkan.</p>	<p>Aktiviteter genomförs kontinuerligt av aktivitetssamordnare på särskilt boende i syfte att vända trenden av upplevd ensamhet. Ett vidare arbete framåt är att främja att aktiviteter hålls av omvårdnadspersonal då detta ökar hållbarhet på sikt.</p>
	<p>För att öka delaktigheten när genomförandeplaner skrivs inom hemstöd, så har personalen på en enhet börjat dokumentera på plats hos brukaren genom användning av iPads. Denna enhet använder planeringsverktyget IntraPhones modul för genomförandeplan, vilket är en förutsättning för att kunna dokumentera plan mobilt. Förutsättningar för att kunna fortsätta med detta på samtliga enheter i stället för att dokumentera plan i verksamhetssystemet Viva har utretts och lösningen kommer att breddinföras inom kommunens hemtjänst.</p>
	<p>På äldreboenden hålls regelbundna brukarråd och anhörigträffar för att följa upp brukarundersökningen.</p>
	<p>Vid rekrytering av ny personal har brukare inom funktionsnedsättning sedan tidigare deltagit vid intervjuer. Nu planeras för att de även ska vara delaktiga redan vid annonsering via citat i annons.</p>

	<p>Arbete med ”Ett självständigt liv” (ESL), inklusive studiecirklar på temat ekonomi, fortsätter inom funktionsnedsättning. Under hösten har platser även sålts till Tidaholm.</p>
	<p>Att komma som barn och ungdom till socialtjänsten kan för många upplevas stressande. Under våren inreddes två samtalsrum; ett för barnsamtal och ett för samtal med ungdomar. Barn och ungdomar har varit delaktiga i utformningen och inredningen av dessa rum. Syftet är att det ska bli mer gemytligt att komma till socialtjänsten. Flera handläggare har återkopplat till enhetschefer att det är en helt annan känsla i dessa rum och att det blivit väldigt bra samtal.</p>
	<p>I nya socialtjänstlagen betonas vikten av främjande och förebyggande arbete. En film om socialtjänstens lågtröskelverksamhet för barn och familj har tagits fram och lanserats, i syfte att marknadsföra möjligheten för familjer att få stöd utan biståndsbedömning.</p>
	<p>En dialog har hållits inom området för hälso- och sjukvård, för att stärka delaktigheten i medicinska vårdplaner och omvårdnadsplaner. Genom detta arbete är förhoppningen att kunna ge en mer adekvat vård utifrån patientens behov.</p>

Mätbarhet mål 2	2022	2023	2024	Trend
Inflytande och tillräckligt med tid, andel positiva svar (brukarundersökning hemtjänst)	78	76	Helår	■
Aktiviteter och känsla av ensamhet, andel positiva svar (brukarundersökning äldreboende)	60	60	Helår	■
Brukaren får bestämma om saker som är viktiga hemma, andel positiva svar (brukarundersökning funktionshinderomsorg)	77	e/t	Helår	■

Positiv trend = vi är på väg åt rätt håll

Negativ trend = vi är på väg åt fel håll

Oförändrad trend = utvecklingen är densamma eller oklar

■
■
■

Skapa förutsättningar för ett näringsliv som utvecklas

Falköping – en drivande aktör

Inom målet följer socialnämnden upp aktiviteter för kompetensförsörjning och matchning av kompetens. Genom framgångsrikt arbete kring kompetensförsörjningen kan samhället som helhet gynnas och nämnden kan indirekt bidra till näringslivsutvecklingen.

Kompetensförsörjning och matchning av kompetens

Beskrivning och förväntad effekt	Uppföljning
Hitta lösningar som bidrar till en stabil och långsiktig kompetensförsörjning. Exempelvis kan det handla om rekryteringsgrupp, karriärvägar, kompetensutvecklingsplan och kompetenshöjningar. Uppföljning av äldreomsorgslyftet ingår även under detta mål.	<p>Inom flera verksamheter är rekryteringen en utmaning då de personer som söker tjänsterna saknar erforderliga språkkunskaper eller den utbildningsnivå som krävs för verksamheten. Svårigheten som identifierats ligger således inte i rekryteringsarbetet i sig, utan att matcha person med arbetsuppgift.</p> <p>Introduktion av nya timanställda inom äldreomsorgen tar i regel lång tid på grund av de brister som finns i såväl utbildning som språkkunskaper. Detta påverkar deras förmåga till självständigt arbete, eftersom verksamheten behöver bedriva rättssäker vård och omsorg. För att möta denna utmaning har enhetschefer inom äldreboende arbetat fram en gemensam semesterintroduktion, vilken fungerat bra och tagits emot positivt av vikarierna. Inom hemstöd har introduktionen anpassats mer efter varje individ och arbetsledare följer upp introduktionen. Ett behov av att ytterligare se över introduktionsrutiner har konstaterats.</p>

<p>Förväntad effekt:</p> <p>Rätt kompetens på rätt plats som bidrar till en kunskapsbaserad och jämlik socialtjänst av god kvalitet.</p>	<p>Inom äldreboenden diskuteras olika förslag för att identifiera vilka arbetsuppgifter som kräver en undersköterskas kompetens och vad som kan göras av en medarbetare utan denna utbildning. Vidare behöver arbetsuppgifter omfördelas till personer med rätt kompetens inom given budgetram.</p>
	<p>Inom äldreomsorgen startades en lärlingsutbildning som ett pilotprojekt hösten 2023 och de som gått denna blir klara i december 2024. Ytterligare en lärlingsutbildning inom ramen för Äldreomsorgslyftet kommer att startas i januari 2025. Medarbetare får möjligheten att studera på betald arbetstid och varva dagar i skolan med dagar på sin arbetsplats.</p> <p>Serviceassistenter har under året anställts både via Arbetsförmedlingen och via Connect. Serviceassistenterna arbetar måndag till fredag och deltar även i en utbildning på Lärcenter två eftermiddagar i veckan. Deras arbetsuppgifter inkluderar köks- och städuppgifter, servering av mat, socialt umgänge med de äldre samt enklare omvårdnadsarbete. Planen är att de successivt ska introduceras till mer omvårdnadsarbete, och att anställningen på sikt ska övergå från ett nystartsjobb till en timanställning.</p>
	<p>Språkombud utbildades under hösten 2023 och dialog har skett för att börja tydliggöra vad som ska ingå i detta uppdrag. Ett exempel på arbetsuppgift är att förenkla språket i rutindokument.</p>
	<p>Det har återigen uppmärksammats att det finns behov av att arbeta med konsekvenser av kulturkrockar inom äldreomsorgen för att arbetet ska ske mer enhetligt och alla ska förstå hur man behöver agera i olika situationer för att omsorgen och omvårdnaden ska fungera.</p>
	<p>Inom funktionsnedsättning har arbete med kompetensinventering påbörjats genom ett möte med Mölndal, som tidigare gjort en liknande genomgång. Under våren har personalen inom verksamhet funktionsnedsättning fått skriva ner alla sina kompetenser för att få en helhetsbild av</p>

	<p>hur kompetenserna ser ut samt vad som kan behöva vidareutvecklas. Under hösten tittar verksamheten på hur man kan gå vidare med detta.</p>
	<p>Ett antal socialsekreterare inom barn och unga ingick i våren i ett pilotprojekt avseende återhämtningstid. Genom en individuell överenskommelse med arbetsgivaren arbetade medarbetaren längre arbetsdagar vissa dagar i utbyte mot en flexledig dag varannan vecka. Utvärdering av projektet har visade att möjligheten till viss del skulle kunna bidra till att syftet att behålla personal uppfylls, men samtidigt konstaterades att det inte är ett arbetssätt som fungerar för alla. Man har beslutat att inte fortsätta med detta upplägg.</p>
	<p>För legitimerad personal har flera utbildningar genomförts, både genom webbutbildningar framtagna av Socialstyrelsen och gemensamt upphandlade utbildningar på Campus Lidköping. Det är viktigt att ha rätt kompetens i organisationen på rätt plats för att resursoptimera verksamheterna.</p>

Mätbarhet mål 3	2022	2023	2024	Trend
Äldreomsorgslyftet - antal påbörjade och slutförda	10 påbörjade 3 slutförda	17 påbörjade 15 avslutade	Helår	■
Andel anställda med formell kompetens inom myndighetsutövning barn och unga samt legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal *)	BoU 94% HSL 92%	BoU 95% HSL 89%	Helår	■
*) HSL avser sommaren				

Positiv trend = vi är på väg åt rätt håll

Negativ trend = vi är på väg åt fel håll

Oförändrad trend = utvecklingen är densamma eller oklar

■
■
■

Kommunens organisation ska vara utvecklande och förnyande med en tillitsbaserad styrning

Verksamheterna är till för kommuninvånarna

Socialnämndens arbete inom målet fokuseras till aktiviteter för att stärka friskfaktorer hos medarbetare samt resursoptimering i verksamheterna.

Hälsofrämjande fokus

Beskrivning och förväntad effekt	Uppföljning
Att identifiera och stärka de stödjande och uppbyggande faktorerna i arbetslivet. Stödjande faktorer benämns även som friskfaktorer. Förväntad effekt: God arbetsmiljö och låg sjukfrånvaro som bidrar till en attraktiv arbetsplats.	Pilotprojektet avseende återhämtningstid som nämns ovan under aktivitetsområdet <i>kompetensförsörjning och matchning av kompetens</i> utgör en satsning som också kan tänkas innebära en hälsofrämjande insats. Projektutvärderingen visade dock att upplägget inte gynnar alla medarbetare och hur det fungerar beror på livssituation.
	Verksamhet hälso- och sjukvård genomförde i april en så kallad HSL-dagar och det planeras nu för en dag i oktober. Två sådana dagar ska genomföras per år och temat för våren var självledarskap och teambuilding. Effekt av dessa dagar följs upp efter helåret.
	Utöver de friskvårdsaktiviteter som finns att tillgå på kommunövergripande nivå genomför även förvaltningen olika aktiviteter. Exempel är <i>walk and talk</i> för att öppna upp till samtal kring olika ämnen som till exempel psykisk hälsa och budget- och skuldrådgivning, genomförande av suicidpreventiva dagen och tvärgrupper med bokcirkel inom verksamhet funktionsnedsättning för att underlätta samverkan och stärka kollegialt lärande.

Tillitsbaserad uppföljning

Beskrivning och förväntad effekt	Uppföljning
<p>Stärkt uppföljning som tar sin utgångspunkt i medarbetarnas kompetens och erfarenhet, till exempel dialogmöten.</p> <p>Förväntad effekt:</p> <p>Stärkt engagemang och motivation (känslan av att kompetens och erfarenhet tas på allvar bidrar till engagemang och motivation)</p> <p>Ökad känsla av delaktighet (arbetskultur som präglas av att medarbetarna är involverade och delaktiga)</p> <p>Bättre kunskap om de behov som verksamheterna ska möta.</p>	<p>Inom hemtjänsten fortsätter arbetssättet att basera planeringen samt följa upp den samma på vad medarbetarna faktiskt utför, det vill säga att arbetsledarens planering bygger på omvårdnadspersonalens bedömning av hur lång tid en insats tar. I den rapport som lämnats av revisionsbyrån Deloitte på uppdrag av kommunfullmäktiges beredning för framtidens äldreomsorg görs bedömningen att Falköpings kommun ligger långt framme i sitt sätt att baserat på tillit styra hemtjänsten. Samtidigt kan konstateras att det kvarstår en pedagogisk utmaning avseende att få alla medarbetare att förstå modellen.</p> <p>De uppföljningar utifrån ISU som pågår inom flera IFO-verksamheter har planerats med berörda medarbetare, som har stort inflytande över vilka variabler som ska registreras och följas upp. Syftet är att få kunskap om verksamheterna utifrån de frågor som professionen bedömer är viktigast.</p> <p>Det råder ett ökat fokus på statistik för verksamhetsuppföljning utifrån vad chefer och verksamheter vill veta om t. ex insatser, aktualiseringar, volymer och utredningar. Kontinuerlig dialog förs kring detta. Arbetet syftar till att bättre kunna använda de informationsmängder som finns i framför allt verksamhetssystemet, men också offentlig statistik, för verksamhetsutveckling.</p>

Resursoptimering

Beskrivning och förväntad effekt	Uppföljning
<p>Hitta sätt att arbeta där personal arbetar så optimalt som möjligt utifrån givet uppdrag och den tid som finns. Men även hitta synergieffekter där lokaler, bilar och liknande används optimalt.</p> <p>Förväntad effekt:</p> <p>Resurseffektiv och hållbar verksamhet där både personal och resurser används på ett optimalt sätt för att uppnå verksamheternas mål.</p>	<p>Hemtjänsten arbetar med konstant resursoptimering utifrån sin veckouppföljning. Cheferna inom hemtjänst har mycket god kunskap om sin verksamhet och dess ekonomiska status, vilket är tack varje den resursoptimering som sker.</p>
	<p>Förändring har skett i bemanningsarbetet inom äldreboende, genom att resursförmedlingens administratörer som arbetar med att bemanna vid frånvaro har placerats ut till boendena. Det förväntas bidra till optimalt resursanvändande då administratörerna kommer närmare verksamheten. Man har också startat upp ett arbete med digitala informationstavlor på vissa enheter för att öka nyttjandet av obokad tid i schemat. Breddinförande inom verksamhet äldreboende planeras under hösten.</p>
	<p>Uppföljningen av inköp samt tvätt- och kostbeställning inom äldreboende har fördjupats för att öka den ekonomiska hållbarheten kring dessa områden. Det har tydliggjorts vilka produkter som ska beställas och antalet personer som får beställa har begränsats. Arbetet har fått effekt i form av minskade kostnader för bland annat cirkulationstvätt.</p> <p>Planering av verksamheten på ett korttidsboende med hjälp av IntraPhone kommer att starta upp under hösten.</p>

	<p>Resursoptimering avseende lokaler planeras under året genom samlokalisering av Rådgivningscentrum vuxen och den förebyggande verksamhet inom barn och familj som idag finns på Allagatan. Uppsägning av lokalen på Allagatan gäller från årsskiftet 2024/2025.</p>
	<p>Inom hälso- och sjukvården ersätts bilar med cyklar i så stor utsträckning som det är möjligt. Man har också provat att flytta cyklar i förvaltningen som inte används så mycket där de varit placerade, dock har detta inte fått någon större effekt.</p>
	<p>Möjligheten för legitimerad personal att få tillgång till digital planering för omvårdnadspersonal undersöks i syfte att kunna samordna besök med omvårdnadspersonalen.</p>

Mätbarhet mål 4	2022	2023	2024, T2	Trend
Sjukfrånvaro	11,4%	10%	9,17	■
Nyttjad friskvård (antal friskvårdsbidrag eller tid)	533	590	Helår	■
Hållbart medarbetarengagemang	e/t	77	e/t	■

Positiv trend = vi är på väg åt rätt håll

Negativ trend = vi är på väg åt fel håll

Oförändrad trend = utvecklingen är densamma eller oklar

■
■
■

Strategier

Klimatstrategin

Kommunens klimatstrategi förtydligar att alla verksamheter i Falköpings kommun ska hjälpas åt att genomföra strategin. Socialförvaltningen bidrar på olika sätt men den främsta aktiviteten är omställningen till fossilfria bilar.

Lika viktigt som att minska klimatpåverkan är det att anpassa till de klimatförändringar som sker. Dessa anpassningar handlar bland annat om att skydda människor och verksamheter mot de konsekvenser ett förändrat klimat kan medföra som exempelvis värmeböljor eller skyfall.

Aktivitet	Beskrivning	Förväntad effekt	Uppföljning
Omställning av bilparken till fossilfria bilar.	En succesiv omställning sker efter hand som avtalen för bilarna löper ut.	Minskad klimatpåverkan.	Nämnden har beslutat att minska förvaltningens bilpark med två fordon. Minskningen sker genom att nya leasingbilar inte beställs när avtal går ut. Verksamheterna byter ut fossildrivna fordon till el succesivt enligt plan.
Utökning av antalet elcyklar.	Minska biltransporter genom att i den mån det är möjligt ersätta biltransporter med elcykel/cykel.	Minskad klimatpåverkan.	Socialförvaltningens klimatväxlingsavgift har använts till inköp av fem elcyklar, till en sammanlagd kostnad av 120 000 kr, vilket

			<p>motsvarar hela förvaltningens klimatväxlingsavgift.</p> <p>Cyklarna har placerats ut på centrala enheter, som har möjlighet att byta ut biltransporter mot resor med elcykel.</p> <p>Åtgärden innebär att förvaltningen minskar sitt bilkörande och ersätter det med transporter med elcykel i centrala Falköping. Det innebär att förvaltningen minskar sin användning av fossila bränslen och därmed också sina utsläpp.</p>
<p>Beredskap för att möta effekter av klimatförändringarna.</p>	<p>Ta fram handlingsplaner/beredskapsplan med åtgärder som stärker förmåga att minska negativa hälsoeffekter för riskgrupper inom förvaltningens verksamheter.</p>	<p>Minskad risk för allvarliga konsekvenser av klimatförändringar i verksamheterna.</p>	<p>Arbetet med krigsorganisation/krisberedskap har påbörjats och en verksamhetsprioriteringsordning har tagits fram.</p> <p>Nästa steg är att säkra el, vatten och IT-leverans, vilket kan minska negativa hälsoeffekter</p>

			för riskgrupper. Det görs tillsammans med SMS.
--	--	--	--

Digitaliseringsstrategin

Socialförvaltningen har arbetat fram en digitaliseringsplan som tydliggör förvaltningens arbete utifrån kommunens digitaliseringsstrategi.

Digitaliseringsplanen är ett levande dokument som revideras minst en gång per år, då utvecklingspunkterna i dokumentet är något som kan förändras och omprioriteras under året.

Exempel på pågående utvecklingspunkter är:

- Habiliteringsersättningsappen
- Schemalagd statistik i verksamhetssystemet
- Behörighetsregistrering i APPVA
- M365

Arbetsmarknadsstrategin

Inom ramen för arbetsmarknadsstrategin fokuserar socialnämnden på samverkan med utbildningsanordnare och arbetsmarknadsverksamheter. Arbetet hänger samman med aktiviteterna under mål 3.

Kommunens styrkedja

Kommunen ansvarar för att bedriva en effektiv verksamhet med god kvalitet utifrån lagar, nationella och lokala politiska mål, kommunala styrdokument och ekonomisk tilldelning genom budget.

En framgångsfaktor är att skapa en fungerande styrkedja som binder ihop de olika nivåerna i den kommunala organisationen från kommunfullmäktiges vision till verksamheterna.

Detta kräver ett systematiskt arbete med mål- och resultatstyrning genom uppföljning utifrån helhet och analys av resultat. Kommunen har initierat och påbörjat ett utvecklingsarbete för att få en gemensam struktur i uppföljningsprocessen. Arbetet är långsiktigt och ska bidra till en ökad samsyn och systematik samt skapa förutsättningar för en helhetsbild och ökad delaktighet i arbetet. Uppföljning av kommunens fyra övergripande mål görs som en samlad bedömning av måluppfyllelse och baseras bland annat på nämndernas analyser av måluppfyllelse, trender och utfall för indikatorer, uppföljning av styrdokument och effekter av olika insatser. Syftet är att få en så övergripande och trovärdig bild som möjligt av hur kommunen klarar sitt uppdrag och vilken effekt olika kommunala satsningar har.

Vid resultatredovisning presenteras bedömning av måluppfyllelse följt av identifierade utvecklingsområden.

Kommunen redovisar också viktiga förutsättningar som krävs för att bidra till utveckling.

Genom att skapa tillit och förtroende i styrkedjan kvalitetssäkras uppföljning och analys så att bästa möjliga underlag finns inför kommande beslutsprocesser.

Nämndens uppföljningsarbete

Nämndens modell för uppföljningsarbete grundar sig på dialogbaserad uppföljning. Förvaltningens ekonomer och verksamhetsutvecklare träffar de olika verksamheternas ledningsgrupper tre gånger per år, och vid behov, för att ha en nära dialog kring verksamhetens progression. I dialogerna kopplas verksamheternas uppdrag och aktiviteter utifrån nationell styrning ihop med de lokala politiska målen. En gång om året sker även uppföljning av verksamheternas riskinventeringar kopplat till den interna kontrollen upp och kontrollplan för kommande år. Exempel på viktiga underlag för uppföljning är analys av avvikelser och synpunkter, statistikuppföljning, brukarundersökningar, registreringar i kvalitetsregister och uppgifter som lämnas in nationellt för öppna jämförelser.

För att tydligt visualisera planerade aktiviteter och uppföljning av dessa presenteras de i en matris för respektive aktivitetsområde under målen. Uppföljning sker under året utifrån varje aktivitets specifika rad. Syftet är att på ett snabbt och överskådligt sätt kunna följa utvecklingen kopplat till respektive aktivitetsområde i verksamhetsplanen.

Verksamhetsredovisning

Verksamhetsredovisning	Utfall 2024-08	Budget 2024-04	Prognos 2024	Budget 2024	Prognos avvikelse
<i>Äldreomsorgen</i>					
Antal pågående verkställda insatser inom särskilt boende enligt SoL (äldreboende)	337	ert	345	351	-6
Antal verkställda dygn inom särskilt boende enligt SoL	82 374	ert	123 500	127 750	-4 250
Antal pågående verkställda insatser hemtjänst	735	ert	735	862	-127
Antal med beslut om kommunal primärvård	831	ert	831	815	16
Antal beställda och verkställda hemtjänsttimmar och del. HSL/mån	22 159	ert	22 159	21 400	759
<i>Funktionsnedsättning</i>					
Antal verkställda insatser inom assistans	84	ert	84	87	-3
Antal verkställda insatser inom ledsagning och avlösning enligt LSS	40	ert	40	45	-5
Antal verkställda insatser inom boende enligt LSS	103	ert	103	100	3
Antal ej verkställda beslut om boende enligt LSS	1	ert	1	4	-3
Antal verkställda insatser inom daglig verksamhet enligt LSS	146	ert	146	156	-10
<i>Individ- och familjeomsorgen</i>					
Antal placerade barn och unga, snitt per månad	62	ert	62	60	2
Antal externa placeringar vuxen, snitt per månad	7	ert	7	10	-3

Verksamhetsredovisning

Eftersom omfattningen av nämndens verksamhet främst bygger på enskildas behov är den till stor del svår att planera och även att prognostisera volymmässigt. Exempel på sådant som går att planera är antal platser på särskilt boende, volymen på egna HVB och vilka öppna verksamheter som ska finnas.

Analys av verksamhetsredovisning, jämfört med verksamhetsplaneringen för år 2024

Uppföljningen utgår från verkställda insatser, dygn och timmar inom de olika verksamheterna. Prognos för 2024 utgår från utfallet efter augusti.

När det gäller särskilt boende baseras budgeten vad gäller volym på 351 platser medan uppföljningen grundar sig på faktiskt verkställda beslut. Även verkställda dygn följs i denna verksamhet och prognosavvikelsen för det måttet kan bero på tid mellan in- och utflyttning samt att platser avsedda för permanent boende använts för korttidsboende. Rent ekonomiskt fördelas budgeten olika för platser avsedda för personer med demenssjukdom respektive somatisk problematik. Då personer med demensproblematik även bor på somatiska platser behöver verksamheten ibland bemanna utöver budget. Det samma gäller vid palliativ vård.

Verkställda beslut om hemtjänst är lägre till antalet än budget och antalet verkställda timmar totalt har minskat över tid. Dock ökar timantalet vad gäller delegerad hälso- och sjukvård, vilket behöver följas och analyseras framåt.

Inom verksamhet funktionsnedsättning är prognosavvikelserna efter andra tertialet små. Inom gruppbostad LSS har verksamheten på grund av svårare sjukdomar behövt bemannas utöver budget.

En ökning har skett inom hälso- och sjukvården, både vad gäller delegerade insatser och legitimerad personals ansvarsområde.

Minskningen av barnplaceringar har just nu planat ut, men utvecklingen bedöms gå åt rätt håll. 62 placeringar i snitt per månad januari till augusti 2024 kan jämföras med 76 placeringar i bokslut 2022.

Förväntad utveckling

Inom äldreomsorgen är det sannolikt att antalet personer med demensdiagnos kommer att öka. Förvaltningen ser över hur denna utveckling kan mötas framåt när det gäller personer i såväl ordinärt som särskilt boende.

En nettoökning av antalet beslut om daglig verksamhet LSS förväntas på sikt.

Inom den kommunala primärvården sker ett arbete för att se över möjliga utskrivningar av patienter. Effekter av det arbetet kan påverka utvecklingen framåt.

Ambitionen är att antalet externa placeringar ska minska genom arbete med bland annat hemmaplanslösningar. Det är av vikt att fortsatt följa typ av placeringar och aktivt arbeta för att mindre kostsamma alternativ i större utsträckning kan ersätta dyra externa placeringar.

Personalredovisning

Personalredovisning	Utfall 2023-08	Utfall 2024-08	Budget 2024-08	Prognos 2024	Budget 2024	Prognos- avvikelse
Socialnämnden						
Årsarbetare	1 267	1 259	1 295	1 295	1 295	0
Antal rekryteringar(tillsvidareanställda)	161	126	17	155	17	-138
Omsättning /avslut (tillsvidareanställda)	92	82	17	98	17	-81

Personalredovisning

En återkommande fråga för socialnämnden är dess bemanning med personal som har adekvat utbildning för att kunna utföra nämndens uppdrag på ett kvalitetssäkert sätt. Det är svårt för samtliga verksamheter att rekrytera personal, såväl tillsvidareanställda som timanställda.

När personal saknar utbildning, erfarenhet och i många fall kunskaper i svenska språket får det som konsekvens att introduktionstiden ökar, inte bara för den nyanställda utan också för verksamheten. När timanställda saknas medför detta övertid för övrig personal. Detta medför också mer tid för arbetsledning att lösa bemanningsfrågor under såväl kvällar som helger.

Arbetstidsdirektiv som infördes 2023-10-01 innebar inom äldreboende att 19 tillsvidaretjänster tillsattes. Den rörliga tiden, utöver budget, ligger på ungefär 39 tjänster. Utifrån detta pågår det en utredning för att se över hela arbetssättet och organiseringen inom äldreboende. På flera gruppboendestäder inom verksamhet funktionsnedsättning har extra bemanning krävts på grund av sjukdom som inte rymts i ordinarie verksamhetsplanering. Bemanningen inom funktionsnedsättning och då särskilt assistansen de åtta första månaderna har varit ansträngd då det saknats timanställda vilken medför övertid. Rehabiliteringen har anställt en rehabassistent för att avlasta kring bland annat administration då det är svårt att rekrytera fysioterapeuter. Inom verksamhet hemstöd har sommaren löpt på enligt plan trots svårigheter med rekrytering inför sommaren och frånvaron har legat på det normala.

Inom verksamhet individ- och familjeomsorg sker flera förändringar på ledningsnivå. En ny verksamhetschef och tre nya enhetschefer tillträdde 1 augusti. Då trädde också ny organisation i kraft. Förändringar har gjorts i verksamheten gällande de tre enheterna som arbetar med barn och unga. Verksamheten har haft svårigheter att rekrytera på vakanta tjänster och behövt ta in externa konsulter, vilket innebär högre kostnader i förhållande till anställda socialsekreterare. Rekrytering gällande 1:e biståndshandläggare pågår.

Kompetensförsörjning (ARUBA)

Socialförvaltningens medarbetare är avgörande för förvaltningens framgång och det är av största vikt att arbeta med att attrahera, utveckla och behålla medarbetare. Inom socialchefsnätverket Skaraborg är kompetensförsörjning ett tema som fokuseras särskilt under 2024.

Attrahera och rekrytera

Som ett led i att rekrytera och behålla anställningsbar personal pågår ett ständigt arbete med att hitta och pröva nya ändamålsenliga arbetssätt och skapa positiva arbetsmiljöer för de yrkesgrupper som arbetar på förvaltningen. Vid intervju av potentiell ny arbetstagare lyfts personalförmåner och hur förvaltningen arbetar med nära ledarskap med såväl arbetsledare som chefer.

Socialförvaltningen arbetar på flera sätt med att synas i marknadsföringssyfte. Det sker bland annat via tidning, radio, sociala medier, storytellingfilmer och bussreklam. Vidare har annonsering genomförts på Högskolan i Jönköping via deras TV-skärm för att söka socialsekreterare till myndighetshandläggning för barn.

Det finns en särskild rekryteringsgrupp inom förvaltningen som bland annat ansvarar för rekryteringen av tim- och sommarvikarier inom äldreomsorgens verksamheter och verksamheten för funktionsnednedsättning. Rekryteringsgruppen har tagit fram ett årshjul som beskriver planerade aktiviteter under året för att göra det enkelt och tydligt vad som ska göras när. Gruppen samverkar även med arbetsmarknadsenheten, Connect och vuxenutbildning.

En aktivitet i årshjulet är rekryteringsträffarna för tim- och sommarvikarier som hålls löpande under året.

Förvaltningen har även 10 utsedda influencers som har ett särskilt uppdrag att marknadsföra kommunen som arbetsplats och hitta sin nästa kollega.

En viktig målgrupp för förvaltningen att attrahera är elever och studenter när de genomför praktisk arbetslivsorientering (prao), arbetsplatsförlagt lärande (APL), verksamhetsförlagt utbildning (VFU), lärande i arbete (LIA) och traineeprogram för studenter.

Förvaltningen erbjuder ungdomar i gymnasieåldern feriepraktik på sommarlovet. Feriepraktiken är ett bra sätt för unga personer att få prova på hur det är att arbeta inom vård och omsorg.

Ett annat sätt för den yngre generationen att få inblick och en utvecklande start i arbetslivet är att jobba i Ung Omsorg. Som anställd i Ung Omsorg bidrar man till att sätta guldkant i vardagen för de äldre på kommunens äldreboenden genom att skapa meningsfulla möten mellan generationer.

Utveckla och behålla

Ett viktigt led i att behålla medarbetare och tillvarata drivkraft och engagemang i organisationen är att det erbjuds löpande kompetensutveckling och utvecklingsmöjligheter.

Socialförvaltningens chefer lyfter vid medarbetarsamtalen behovet av kompetensutveckling på medarbetarnivå. Detta behov samlas in inom förvaltningens alla verksamheter och tillsammans med resultat från olika delar inom det systematiska förbättringsarbetet (avvikelsehantering,

egenkontroll, nationella uppföljningar och statistik med mera) stäms förvaltningens samlade utbildningsbehov av och en kompetensutvecklingsplan upprättas.

För exempelvis sjuksköterskor innefattar kompetensutvecklingsplanen olika webbutbildningar som ska göras och gemensamma utbildningar i Skaraborg via campus samt AST-utbildning för sjuksköterskor. AST står för akademisk specialisttjänstgöring och innebär att sjuksköterskor anställda hos oss kan läsa specialistutbildning inom ramen för sin tjänst. Även inom området avancerad vård i hemmet för sjuksköterskor finns behov av kompetensutveckling och är därför aktuellt.

Förvaltningen har samarbete med Lärcenter för uppdragsutbildningar inom exempelvis demens, psykiatri med mera

Via Omställningsfonden har utbildningsinsatser inom lågaffektivt bemötande, tydliggörande pedagogik, yrkessvenska, socialrätt med mera kunnat möjliggöras.

De senaste åren har förvaltningen även kunnat erbjuda personal inom äldreomsorgen möjlighet att utbilda sig på arbetstid med stöd av statsbidraget Äldreomsorgslyftet.

Ytterligare satsning är yrkesresan som är ett koncept för introduktion och kompetensutveckling för förvaltningens medarbetare. Yrkesresan är ett samarbete mellan SKR, Socialstyrelsen och regionala samverkans- och stödstrukturer (RSS) och flertalet av landets kommuner har valt att ansluta sig. Fem yrkesresor ska tas fram under avtalsperioden 2021–2028 och hittills har yrkesresan barn och unga lanserats.

Inom myndighetsutövning är en utmaning att möta de löneanspråk som personalen har, då de annars går vidare till en annan arbetsgivare som kan erbjuda högre lön. I de fall anspråket inte är möjligt att möta, så fokuserar förvaltningen på att få till ett positivt avslut för personalen, så att denne minns Falköpings kommun som en god arbetsgivare och därmed kan sprida detta vidare till kollegor och andra kontakter.

Analys av personalredovisning, jämfört med personalplaneringen för år 2024

Utifrån arbetet med ARUBA är det glädjande att se att flera medarbetare i organisationen har valt att söka tjänster internt och således stannar kvar och prövar nya utmaningar inom organisationen. Bland annat är det medarbetare inom individ- och familjeomsorgen som tar steget till chefstjänster. Detta visar på en god arbetsmiljö och en attraktiv verksamhet att vidareutvecklas i.

Däremot visar tabellen under personalplanering en bild som tyder på ännu större utmaningar i bemanningen än vad som prognosticerats. Det kommer därför krävas av verksamheterna att resursoptimera och fortsätta arbeta med att behålla befintlig personal under året.

Förväntad utveckling

Inom verksamhet hälso- och sjukvård ser verksamheten över såväl geografiska områden som arbetssätt för att på sikt kunna möta demografiska förändringar och personalbehov.

Inom verksamhet funktionsnedsättning ökar långsamt gruppen äldre över 68 år. Detta leder till ytterligare behov, när brukare drabbas av exempelvis frakturer, cancer eller stroke. Det kan i sin tur innebära ett förändrat bemanningsbehov och delvis förändrad organisation för att framöver kunna hantera omvårdnadsbehovet och ge tillräckligt stöd när brukare drabbas av sjukdom samtidigt som ordinarie verksamhet ska fortgå.

Ekonomiska förutsättningar

Budgetramförändring (tkr)	Flerårsplan 2024	KS § 71 Strategiska utvecklingsmedel	KS § 98 Budgetram förändring		Gällande budget 2024
Socialnämnden	-957 700,0	-850,0	-16 710,0		-975 260
					0
Budgetram	-957 700	-850	-16 710	0	-975 260

Ekonomiska resurser för år 2024

Kommunstyrelsen har beviljat strategiska utvecklingsmedel för projekt KRAFT som bedrivs i samverkan med barn- och utbildningsnämnden.

Kommunstyrelsen har också beviljat kompensation för ökade personalomkostnadsavgifter, förändrade kapitalkostnader och internhyresjusteringar.

Samtliga ramtillskott har fördelats ut på respektive verksamhet.

Riktade statsbidrag eller andra externa medel

Socialnämnden har sökt och erhållit riktade statsbidrag hos Socialstyrelsen för omställning till ny socialtjänstlag, äldreomsorgslyftet, bidrag för socialtjänstens hälso- och sjukvårdens beredskap samt HAB-ersättning. Dessutom har bidraget för att säkerställa en god vård för och omsorg om äldre personer rekvirerats.

Analys av de ekonomiska förutsättningarna

Socialnämnden aviserade redan i underlaget till budgetberedningen i augusti 2023 och i verksamhetsplanen 2024–2026 om ekonomiska risker och osäkerheter i budgetramen. Det avsåg bland annat nya kostnader i form av IT- och licensavgifter, prisökningar avseende leasingavgifter för bilar och framför allt kostnader kopplat till nya regler för dygnsvila. Uppskattningen uppgick då till ett belopp i spannet 14 till 17 miljoner kronor. Prognosen per

april visade också på ett underskott, men efter augusti prognostiseras en positiv avvikelse på 650 tusen kronor.

Förväntad utveckling

Socialnämnden har initierat ett arbete för att hitta åtgärder som leder till en budget i balans under kommande år. Förslag till åtgärder har presenterades för nämnden av förvaltningen i slutet av mars och beslut om besparingsåtgärder har fattats i juni och augusti.

Ekonomisk redovisning för perioden

Resultaträkning (tkr)	Utfall 2023-08	Utfall 2024-08	Budget 2024-08	Awikelse 2024-08	Prognos 2024	Budget 2024	Prognos-awikelse
Verksamhetens intäkter	184 327	198 669	161 631	37 038	295 618,0	242 446,0	53 172
Summa intäkter	184 327	198 669	161 631	37 038	295 618	242 446	53 172
Personalkostnader	-511 102	-543 303	-547 806	4 503	-814 956	-817 141	2 185
Övriga verksamhetskostnader	-251 311	-294 000	-263 264	-30 736	-450 046	-394 895	-55 151
Kapitalkostnader	-2 949	-3 484	-3 780	296	-5 226	-5 670	444
Summa kostnader	-765 362	-840 787	-814 850	-25 938	-1 270 228	-1 217 706	-52 522
Resultat	-581 035	-642 118	-653 219	11 101	-974 610	-975 260	650

Resultaträkning

Analys av nämndens resultat

Nämndens utfall per augusti understiger budgeten med 11,1 miljoner kronor. Den positiva avvikelsen förklaras av flera orsaker.

Dels har beslut om statsbidrag för sjuksköterskeverksamheten avseende bemanning kommit till förvaltningens kännedom i augusti. Dessa uppgår till 4,7 miljoner på helår 2024.

Lönepottens tilldelning i ramen inför 2024 var på 23,3 miljoner kronor, utfallet av löneöversynen blev hittills på 18,5 miljoner. Vårdförbundet är inte klara men uppskattar det till ytterligare 1,8 miljoner. Anledningen till att lönepotten var större än vad som troligen kommer delas ut beror till stor del på flera vakanta tjänster under lång tid och nya anställningar som anställts med 2024 års lönenivå. 2,2 miljoner finns kvar från föregående års lönepott och 1,8 miljoner i budget för övriga kostnader som i prognosen inte används.

Ersättningen från Försäkringskassan på 4,1 miljoner gällande assistansen har uteblivit i prognos för en månad som nu är uppbokad i delåret.

Analys av resultatet, i förhållande med budgeterat resultat för år 2024

Prognosen för helåret är försiktigt positiv, kostnaderna ökar senare delen av året framför allt inom IFO. För analys på verksamhetsnivå, se nedan.

Förväntad utveckling

Nämnden har utmaningar för att nå ekonomisk balans kommande åren. Besparingar om ett samlat belopp på 59 miljoner kronor har tagits fram av förvaltningen och presenterats för nämnden.

Resultat per verksamhetsområde (tkr)	Utfall 2023-08	Utfall 2024-08			Budget 2024-08	Awikelse 2024-08	Prognos 2024	Budget 2024	Prognos-awikelse
	Netto	Intäkt	Kostnad	Netto	Netto	Netto	Netto	Netto	Netto
Äldreboende	-180 455	1 544	-192 923	-191 379	-189 509	-1 870	-282 878	-280 947	-1 931
Hemstöd	-62 252	64 149	-119 532	-55 383	-57 099	1 716	-83 401	-85 649	2 248
Funktionsnedsättning	-139 717	54 270	-196 142	-141 872	-150 701	8 829	-219 590	-223 674	4 084
IFO	-125 329	60 755	-215 590	-154 835	-149 290	-5 545	-237 456	-223 933	-13 523
Hälsa och sjukvård	-61 591	1 499	-73 242	-71 743	-68 011	-3 732	-105 814	-102 017	-3 797
Förvaltningsgemensamt	-11 691	16 453	-43 359	-26 906	-38 608	11 702	-45 471	-59 040	13 569
Resultat	-581 035	198 670	-840 788	-642 118	-653 219	11 101	-974 610	-975 260	650

Verksamhetsredovisning

Analys av nämndens resultat per verksamhetsområde

Verksamhet äldreboende visar på ett underskott per augusti, som speglar prognosen på helår utifrån en nu periodiserad personalkostnadsbudget. Underskottet beror till största delen på ökade personalkostnader på grund av arbetstidslagets regler om dygnsvila.

Utfallet för verksamhetsområde hemstöd visar på ett överskott. Det är främst hemtjänst som genererar detta, men också boendestöd på grund av vakant tjänst där det är svårt att hitta rätt kompetens att rekrytera.

Inom funktionsnedsättning har sommaren inneburit fortsatta svårigheter med bemanningen, vilket medför ett oönskat överskott. Ersättningen från Försäkringskassan gällande assistansen har uteblivit i prognos för en månad som nu är uppbokad i delåret.

Individ- och familjeomsorgen har fortsatt höga placeringskostnader på grund av dyra placeringar som tillkommit och prognostiseras att fortsätta året ut. Ett aktivt arbete sker för att avsluta placeringar och erbjuda vård på hemmaplan i den mån möjligheter finns.

Biståndsenhetens kostnader har ökat för hemtjänst, dels på grund av ökad timkostnad, dels då fler hemtjänststimmar beställts än vad som beräknats i budget.

Underskottet för verksamhet hälso- och sjukvård har minskat på grund av ett statsbidrag för sjuksköterskeverksamheten som avser bemanning. Beslut om bidraget kom i augusti på totalt 4,7 miljoner på helår. Samtidigt har

verksamheten haft höga konsultkostnader under året. Sista konsulterna avslutas i september. Kostnaderna för den delegerad hälso- och sjukvård har ökat på grund av ökade timkostnader och även ökat antal beställda timmar.

Avvikelsen för förvaltningsgemensamt är positiv främst på grund av att lönepotten är större än vad som delats ut. Det beror till stor del på flera vakanta tjänster under lång tid och nya anställningar som anställts med 2024 års lönenivå. Dessutom fanns 2,2 miljoner kronor kvar sedan tidigare lönepott och även 1,8 miljoner kronor i budgeten för övriga kostnader som i prognosen inte används.

Analys av resultatet per verksamhetsområde, i förhållande med budgeterat resultat för år 2024

Inom verksamhetsområde äldreboende prognosticerar i princip samtliga boenden ett underskott jämfört med budget vilket beror på höga personalkostnader, framför allt under sommarmånaderna. För sommarvikarier krävs mer omfattande introduktioner och i den gruppen råder oftare brister i kompetens att utföra delegerade hälso- och sjukvårdsuppgifter. Kostnader för obokad rörlig tid befaras uppgå till mellan 3,0 och 3,5 miljoner kronor.

Inom verksamhetsområde hemstöd prognosticeras ett litet överskott vid årets slut. Kommunala utförare av hemtjänst visar ett plus beroende på en hög timersättning. Motsatsen råder för trygghetslarm, där det varit stora problem vid införandet av nytt nyckelsystem som medfört merkostnader. Nattpatrullen har haft högt tryck på nya ärenden och extrabemanning har krävts. Boendestöd visar också ett överskott vid årets slut, vilket beror på att det är svårt att rekrytera med rätt kompetens till vakant tjänst.

Funktionsnedsättning prognosticerar en positiv avvikelse på 4,4 miljoner kronor. Avvikelsen är fördelad inom verksamhetsområdet.

Prognosen för hälso- och sjukvård avviker negativt från budget med 3,8 miljoner kronor.

Prognosen för individ- och familjeomsorgen är negativ i förhållande till årsbudgeten och avvikelsen är hänförlig till placeringskostnader.

Förväntad utveckling

Det förväntas vara fortsatt brist på utbildad personal inom nämndens samtliga områden. Detta gäller både för 2024 och på längre sikt.

Om projektet med nya lokaler för daglig verksamhet ställs in så kommer det att bli svårt att få plats med den nettoökning av beslut som finns i prognoserna, 5 per år.

Alla områden jobbar aktivt för att hålla nere kostnaderna.

Investeringsredovisning

Investeringsredovisning (tkr)	Utfall 2023-08	Utfall 2024-08	Budget 2024-08	Awikelse 2024-08	Prognos 2024	Budget 2024	Prognos- awikelse
<i>Investeringar</i>							
Inventarier	-1 206	-1 086	-2 933	1 847	-1 990	-4 400	2 410
Övrigt				0			0
Summa investeringar	-1 206	-1 086	-2 933	1 847	-1 990	-4 400	2 410

Analys av nämndens investeringar för år 2024

Investeringar för året har bestått i inköp av datorer, ett växthus till ett av nämndens LSS gruppbestäder och möbler till konferensrum Megaliten på Ranliden.

Analys av nämndens investeringar, i förhållande med budgeterade investeringar för år 2024

Inköp av datorer sker löpande efter en plan för utbyte. Dock har det varit fördröjningar i leveranserna beroende på problem hos leverantör.

Förväntad utveckling

Återstående inköp under året avser datorer och möbler.

Övrigt

Politiska uppdrag under år 2024

Höjning av habiliteringsersättningen

Uppdragsbeskrivning

Kommunfullmäktige har gett socialnämnden i uppdrag att ta fram underlag gällande en höjning av habiliteringsersättningen.

Redovisning av uppdrag

Uppdraget lämnades till socialnämnden i augusti och planering för genomförande pågår.

Tidsplan för återrapportering

Tidsplan sätts när planering enligt ovan har gjorts.

Kompletterande beslutanderätt för tjänstepersoner, 2024-10-01 - 2026-12-31

Förslag till beslut

- 1 Socialnämnden beslutar att förordna enhetscheferna Anna Lena Rydberg och Katrin Skatt Gåvertsson, förste socialsekreterarna Antonie Bräuer, Thea Liveng och Jenny Evaldsson samt handläggarna vid socialjouren Emma Beckman, Viveca Unenge, Annelie Vaske, Sarah Hjällström, Hilda Hendeberg, Suzanne Medin, Evelina Lundholm, Viktoria Axelsson, Anna Bjugård, Linda Sandberg och Rebecka Wäring till beslutsfattare då nämndens beslut inte kan avvaktas gällande
  - beslut om att begära biträde av Polismyndigheten/Kriminalvården för att genomföra beslut om vård eller omedelbart omhändertagande, 43 § 1 st, p. 2 LVU
  - beslut om att begära biträde av Polismyndigheten för att genomföra beslut om skyddat boende eller om en omedelbar sådan insats, 8 kap. 7 § lagen om placering av barn i skyddat boende.
- 2 Förordnandet gäller perioden 2024-10-01 – 2026-12-31 eller, om förändringar sker dessförinnan, till dess frågan om förordnande beslutas på nytt.
- 3 Socialnämnden beslutar att återkalla tidigare beslutat förordnande avseende före detta enhetscheferna Sara Andersson och Heidi Hansen, tidigare förste socialsekreterare Anna Ahlin samt handläggare vid socialjouren Nathalie Lieberth, Anna Bore Fasth och Anette Minaldo.

Sammanfattning

I 43 § 1 st. p. 2 lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) finns stöd för att förordna namngiven tjänsteperson att besluta om begäran om biträde av Polismyndigheten/Kriminalvården för att genomföra besluta om vård eller omedelbart omhändertagande enligt LVU i de fall nämndens beslut inte kan avvaktas.

Detsamma gäller enligt 8 kap. 7 § lagen om placering av barn i skyddat boende.

Den förordnade beslutanderätten effektiviserar arbetet och tillser att det alltid finns behöriga beslutsfattare. Enhetschef och förste socialsekreterare leder det löpande arbetet gällande barn och unga och är därför lämpliga beslutsfattare. För att kunna effektivisera arbetet inom den kommungemensamma socialjouren behöver beslutanderätt i dessa ärenden även ges till socialjourens handläggare.

Förordnanden är personliga och gäller därför endast namngivna personer.

Förvaltningens förslag till beslut leder inte till några direkta ekonomiska konsekvenser för nämnden, varför beslut om finansiering inte behöver tas.

Beslutet att förordna namngivna ledamöter som beslutsfattare anses inte i sig ha sådan påverkan på ett barns rättigheter att en särskild barnkonsekvensanalys behöver genomföras.

Bakgrund

Av 10 kap. 4 § socialtjänstlagen (SoL), framgår att många beslut med stöd av LVU och lagen om placering av barn i skyddat boende inte får delegeras till tjänsteperson. Däremot finns det i 43 § 1 st, p. 2 LVU respektive 8 kap. 7 § lagen om placering av barn i skyddat boende stöd för att förordna ledamot och/eller tjänsteperson att i fall då nämndens beslut inte kan avvaktas besluta om begäran om biträde av Polismyndigheten/Kriminalvården för att genomföra beslut om vård eller omedelbart omhändertagande enligt LVU samt beslut om placering av barn i skyddat boendet eller omedelbar sådan insats. Syftet är att det alltid ska finnas någon som är beslutsbehörig att tillgå.

Förordnanden är personliga och gäller därför endast namngivna personer.

Socialnämnden har tidigare, utöver ordförande samt förste och andre vice ordförande, förordnat enhetschef och förste socialsekreterare på barn och ungaenheten respektive enheten för insatser till barn samt handläggare vid socialjouren, samtliga namngivna, som beslutsfattare när det gäller begäran om biträde av Polismyndigheten/Kriminalvården för att genomföra beslut om vård eller omhändertagande enligt LVU samt beslut om placering av barn i skyddat boende eller omedelbar sådan insats.

Förvaltningens bedömning

För att effektivisera arbetet och tillse att det finns behöriga beslutsfattare i samband med semesterperioder, klämdagar och så vidare finns behov av att förordna ett antal beslutsfattare. Enhetschef och förste socialsekreterare arbetsleder det löpande arbetet vilket gör dem lämpliga som beslutsfattare i aktuell fråga.

På kvällar, nätter och helger handlägger den kommungemensamma socialjouren akuta ärenden. Beslutanderätt behöver därför även ges till socialjourens handläggare.

En omorganisation gällande förvaltningens arbete med barn och unga har genomförts. På enheten barn och unga utredning och enheten barn och unga

familjerätt och placering har nya enhetschefer tillträtt. På barn och unga utredning har även ny förste socialsekreterare tillträtt. Medarbetare på socialjouren har slutat och nya har tillträtt. Nya förordnanden behöver därför beslutas och tidigare förordnanden återkallas för medarbetare som har slutat sina tjänster

Finansiering och ekonomiska konsekvenser

Förvaltningens förslag till beslut leder inte till några direkta ekonomiska konsekvenser för nämnden, varför beslut om finansiering inte behöver tas.

Barnkonsekvensanalys

Beslut enligt såväl LVU som lagen om placering av barn i skyddat boende har stor inverkan på barns liv. Däremot anses inte den förordnade beslutanderätten påverka barn på sådant sätt att en barnkonsekvensanalys behöver genomföras.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande från socialförvaltningen, 2024-09-16

Beslutet ska skickas till

Helena Broberg, förvaltningsjurist
Sara Andersson, verksamhetschef
Anna Lena Rydberg, enhetschef
Katrín Skatt Gåvertsson, enhetschef
Antonie Bräuer, förste socialsekreterare
Thea Liveng, förste socialsekreterare
Jenny Evaldsson Högberg, förste socialsekreterare
Kommungemensam socialjour
Heidi Hansen
Anna Ahlin

Helena Broberg
Förvaltningsjurist

Verksamhetsinformation till socialnämnden

Information

Helena Broberg, förvaltningsjurist, informerar om lagstiftningen gällande sekretess och jäv.

Underlag

- Tjänsteutlåtande från socialförvaltningen, 2024-09-19

Maria Klarin
Nämndsekreterare

Ändring av föreskrifter om avgifter och ersättning för personer med insatser enligt socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att:

- 1 Anta ändring av föreskrifter om avgifter och ersättning för personer med insatser enligt socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.
- 2 Ändringen ska gälla från och med 1 januari 2025 och ersätter kommunfullmäktiges beslut den 29 november 2021 § 131.

Sammanfattning

Företaget Deloittes genomlysning år 2024 visade på att Falköping har låga avgiftsintäkter. Ett uppdrag och en arbetsgrupp bildades för att genomföra en omvärldsbevakning kring avgifter samt komma med förslag till förändringar. Jämförelser har gjorts med riket, liknande kommuner och Skaraborgs kommuner. En uppräknig har gjorts utifrån 2025 års prisbasbelopp och konsumentverkets referensvärde för levnadskostnader.

Falköping skiljer sig framför allt när det gäller taxan för hemtjänst, personlig vård. En insats som tillgodoser fysiska, psykiska och sociala behov. Exempel på hjälp är på- och avklädning, att tvätta sig, förflyttning, hjälp med att äta och dricka, tillreda mindre måltider mm. Avgiften för att få dessa behov tillgodosedda är 324 kr/månad oavsett hur stort eller litet hjälpbehovet är. Merparten av Sveriges kommuner har en timtaxa eller en nivåindelad taxa som antingen utgår från beviljad tid per månad eller antalet besök i veckan. Avgiften beräknas därefter utifrån varje individs avgiftsutrymme upp till maxtaxan.

Nivåindelad taxa för insatsen hemtjänst, personlig vård.

En nivåindelad taxa är mer fördelaktigt för kommuninvånarna än en timtaxa. Avgiftsintäkterna blir något mindre i förhållande till om kommunen skulle övergå till en timtaxa.

Förslaget är en nivåindelning i tre steg som utgår från beviljade tid samt en procentuell andel av maxtaxan (2642:-) för år 2025.

- Nivå 1, 40 % av maxtaxan, 1057 kr/månad, (0-10 tim/månad).

- Nivå 2, 70 % av maxtaxan, 1849 kr/månad, (11-30 tim/mån).
- Nivå 3, 100 % av maxtaxan, 2642 kr/månad, (31 tim och mer).

Trygghetslarm

En installationsavgift införs om 500 kr för insatsen trygghetslarm för att täcka underhållskostnader. Installationsavgiften är en engångsavgift som läggs utanför maxtaxan.

Avgiften för trygghetslarm till makar/sambos höjs från 194 kr/månad till 291 kr/månad, vilket innebär att makar/sambos betalar för 1,5 trygghetslarm.

Måltider

Avdrag för enstaka måltider upphör att gälla på särskilt boende. Frånvaroadrag kommer endast ske för heldagsmåltid vid frånvaro som överstiger 24 timmar.

Hälso- och sjukvård

Avgiften för kommunal hälso-och sjukvård höjs från 324 kr/månad till 400 kr/månad.

Städavgift

Avgiften för flyttstäd inom särskilt boende höjs från 700 kr till kommunens självkostnad för 4 timmars städning vilket motsvarar 1220 kr.

Bakgrund

Företaget Deloitte genomförde år 2024 en genomlysning av äldreomsorgen vilket bl.a. visade på att Falköping hade väsentligt lägre avgiftsintäkter än andra kommuner.

En arbetsgrupp bestående av biträdande socialchef, utredare, ekonomihandläggare och ekonomer har gjort jämförelser och kommit fram till att Falköping sticker ut när det gäller insatsen hemtjänst, personlig vård. En insats som tillgodoser fysiska, psykiska och sociala behov.

Avgiften för insatsen är en månadskostnad på 324 kr/månad oavsett hur stort eller litet hjälpbehovet är. Få kommuner i riket har en avgift som är så låg. Merparten av Sveriges kommuner använder en timtaxa alternativt en nivåindelad taxa för hemtjänst, personlig vård. Beräkningar har genomförts och förslaget är att kommunen övergår till en nivåindelad taxa.

- Nivå 1, 40 % av maxtaxan, 1057 kr/månad, (0-10 tim/månad).
- Nivå 2, 70 % av maxtaxan, 1849 kr/månad, (11-30 tim/mån).
- Nivå 3, 100 % av maxtaxan, 2642 kr/månad, (31 tim och mer).

En installationsavgift införs för trygghetslarm för att täcka personalkostnader vid installation samt underhållskostnader för borttappade larmknappar, byte av armband mm. Avgiften är en engångsavgift om 500 kr som läggs utanför maxtaxan. Avgifter för trygghetslarm när det gäller makar/sambos har tidigare delats. Nytt förslag är att makar/sambos betalar för 1,5 trygghetslarm. En höjning från 194 kr/månad till 291 kr/månad.

Matavdrag görs inom särskilt boende för enstaka måltider vilket kräver administration. Nytt förslag är att avdrag för enstaka måltider upphör att

gälla på särskilt boende. Frånvaroavdrag kommer endast ske för heldagsmåltid vid frånvaro som överstiger 24 timmar.

Inskrivningar i kommunal hälso- och sjukvård ökar och kommunen ligger lågt i kostnad i förhållande till andra kommuner. Nytt förslag är att avgiften för kommunal hälso- och sjukvård höjs från 324 kr/månad till 400 kr/månad.

Flyttstädning är obligatoriskt när den enskilde avlider eller flyttar från ett särskilt boende. Bostaden ska enligt hyreskontraktet lämnas väl rengjord. Merparten av all flyttstäd utförs av lokalvården.

I socialnämndens beslut den 11 september 2006 § 131 finns information om att ta ut en avgift om 700 kr. Avgiften har inte förändrats sedan dess och förvaltningen föreslår att avgiften ska regleras i den kommunala författningssamlingen och höjas till kommunens självkostnad för 4 timmars städning vilket motsvarar 1220 kr.

Förvaltningens bedömning

En övergång från en låg månadskostnad till en nivåindelad taxa kommer att medföra högre kostnader för de kommuninvånare som har få insatser och ett högt avgiftsutrymme. En nivåindelad taxa är till mer fördel för den enskilde. Kommuninvånare som idag betalar maxtaxa kommer inte märka av någon skillnad. Fler kommuninvånare kommer att uppnå maxtaxa. Hur många som kommer att få en höjd avgift eller betala maxtaxan beror på den enskildes avgiftsutrymme, vilket är svårt att beräkna.

Finansiering och ekonomiska konsekvenser

Utifrån de förslag som lämnats är förvaltningens bedömning att intäkterna från avgifterna kommer att öka och vara bättre anpassade till de självkostnader som förvaltningen har.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande från socialförvaltningen, 2024-09-16
- Reviderad föreskrift för Avgifter och ersättning för personer med insatser enligt Socialtjänstlagen, Hälso- och sjukvårdslagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade
- Föreskrifter om avgifter och ersättningar enligt socialtjänstlag, hälso och sjukvårdslag och LSS, antagen av kommunfullmäktige den 29 november 2021 § 131
- Beslut SN § 131, 2006-09-11

Beslutet ska skickas till

Eva Olofsson, biträdande socialchef
Maria Wänerstig, utredningssekreterare

Maria Wänerstig
Utredningssekreterare

KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING

FÖR FALKÖPINGS KOMMUN

KS 2021/453

Föreskrifter om avgifter och ersättningar för personer med insatser enligt socialtjänstlag, hälso- och sjukvårdslag och lag om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Antagen av kommunfullmäktige den 29 november 2021 § 131
Gäller från och med 1 januari 2022

Innehåll	Sida
1. Lagar och utgångspunkter	2
2. Kommunens självkostnad.....	4
3. Förbehållsbelopp.....	4
4. Avgiftsunderlag	10
5. Avgift för hemtjänst m.m. inom maxtaxa och högkostnadsskydd	12
6. Avgifter utanför maxtaxa och högkostnadsskydd.....	16
7. Avgift för familjerådgivning.....	18
8. Avgifter för stöd- och hjälpinsatser för vuxna.....	19
9. Ersättningar utanför maxtaxa och högkostnadsskydd.....	19
10. Föräldrars ersättningskyldighet vid placering av barn och ungdomar....	19
11. Avgiftsbefrielse vid frånvaro.....	20
12. Inträde eller utträde under pågående kalendermånad	20
13. Avgiftsbeslut, delegation och överklagande	21
14. Debitering av avgifter m.m.	22
15. Ändring av avgift	22
16. Omräkning av belopp	23
17. Särskild prövning	24
Bilagor.....	25

1. Lagar och utgångspunkter

1.1 Kommunala angelägenheter enligt Kommunallag (2017:725)

Kommuner och landsting får enligt 2 kap. 5 § ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. För tjänster eller nyttigheter som de är skyldiga att tillhandahålla får dock avgifter endast tas ut om det följer av lag eller annan författning.

Avgiften får inte enligt 2 kap. 6 § Kommunallagen överstiga *kommunens självkostnad*. Självkostnadsprincipen innebär att kommunen inte får ta ut högre avgifter än som svarar mot kostnaden för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandahåller. Enligt kommunallagen 2 kap. 3 § ska kommunen behandla sina medlemmar lika, och vid fastställandet av avgift ska hänsyn tas denna *likställighetsprincip*, om det inte finns skäl för något annat.

1.2 Avgifter enligt Socialtjänstlagen (2001:453), SoL

Grunder för avgifter framgår av SoL 8 kap. Avgifter.

Enligt 8 kap. 1 § SoL framgår att ”Stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär medför inte kostnadsansvar för den enskilde vårdtagaren. Kommunen får dock, utom beträffande barn, ta ut ersättning för uppehållet av den som på grund av missbruks av alkohol, narkotika eller därmed jämförbara medel får vård eller behandling i ett hem för vård eller boende eller i ett familjehem. Socialnämnden ska även arbeta för att förebygga och motverka missbruk av spel om pengar. Regeringen meddelar föreskrifter om den högsta ersättning som får tas ut varje dag. För andra stöd- och hjälpinsatser får kommunen ta ut skälig ersättning.”

Det högsta belopp för ersättning för uppehälle som kommunen får ta ut vid stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär enligt 8 kap. 1 § SoL första stycket, framgår av 6 kap. 1 § Socialtjänstförordningen.

Kommunen har enligt 8 kap. 2 § SoL möjlighet att för ”familjerådgivning, verksamhet för barn och unga enligt 5 kap. 1 § som inte är stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär, föräldrautbildning inför adoption, hemtjänst, dagverksamhet, bostad i sådant särskilt boende som avses i 5 kap. 5 § andra stycket eller 7 § tredje stycket och som inte omfattas av 12 kap. jordabalken eller för annan liknande social tjänst ta ut *skäliga avgifter* enligt grunder som kommunen bestämmer.”

Av 6 kap 2-3 §§ Socialtjänstförordningen (2001:937) framgår föräldrars skyldighet enligt 8 kap. 1 § andra stycket SoL att bidra till kommunens kostnader för ett barns vård i ett annat hem än det egna, och att det bestäms enligt samma grunder som om det gällde att bestämma betalningsskyldighet för var och en av dem enligt 19 kap. socialförsäkringsbalken.

Finns speciallagstiftning (bl.a. SoL och Hälso- och sjukvårdslagen, HSL) som begränsar avgiftsuttaget ska de reglerna tillämpas i stället för självkostnadsprincipen och likställighetsprincipen.

I fråga om avgifter för hemtjänst, dagverksamhet och bostad i särskilt boende finns ytterligare bestämmelser i 8 kap. 3–9 §§ SoL. I detta inryms även avgifter för kommunal hälso- och sjukvård enligt 12 kap. 1 eller 2 § eller kap. 14 1 § HSL, och förbrukningsartiklar enligt 12 kap. 6 § HSL

Utdrag från 8 kap. 1–9 §§ SoL, och 17 kap. § 8 HSL framgår av bilaga 1.

1.3 Avgifter enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387), LSS

Grunder för avgifter framgår av LSS 18-21 §§, Avgifter m.m.

Utgångspunkten är att stöd och service som ges enligt LSS ska vara avgiftsfri. Av 21 § LSS framgår att kommunen inte får ta ut någon avgift för de insatser som ges enligt LSS i andra fall än de som anges i 18-20 §§.

Av 18 § LSS framgår att ”Av den som enligt beslut av Försäkringskassan är berättigad att få assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken får avgift för personlig assistans tas ut inom ramen för sådan ersättning”. Det innebär att kommunen kan uppbära den enskildes ersättning för de timmar som kommunen utför åt Försäkringskassan.

Enligt 19 § LSS får ”skäligen avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter...tas ut av den som har hel allmän ålderspension, hel sjukförsäkring eller hel aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken eller annan inkomst av motsvarande storlek, enligt de grunder som kommunen bestämmer.”

”Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader” och ”Kommunen ska se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov.” Enligt 6 § förordning (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade ska här även beaktas kostnader på grund av funktionshindret som inte täcks på annat sätt.

Föräldrar till barn och ungdomar under 18 år och som inte bor i föräldrahemmet är skyldiga att i skälig omfattning bidra till kommunens kostnad för omvårdnaden. 20 § LSS anger att ”Om någon som är under 18 år får omvårdnad i ett annat hem än det egna med stöd av denna lag, är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden. Kommunen får i sådana fall uppbära underhållsbidrag som avser barnet.”

Enligt 5 § förordning (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade gäller föreskrifterna i 6 kap. 2 - 4 §§ socialtjänstförordningen (2001:937) om föräldrars skyldighet att bidra till kommunens kostnader.

Utdrag från 18-21 §§ LSS , samt 5-6 §§ förordning om stöd och service till vissa funktionshindrade framgår av bilaga 1.

2. Kommunens självkostnad

Kommunens självkostnad beräknas för varje verksamhetsområde med ledning av det senaste årets bokslut. Här angivna avgifter är beräknade inom ramen för kommunens självkostnad.

3. Förbehållsbelopp

Med förbehållsbelopp menas det belopp som den enskilde ska ha rätt att behålla av sina egna medel innan avgift får tas ut för hemtjänst, boendestöd, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård.

Vid LSS-insatser ska den enskilde tillförsäkras goda levnadsvillkor (7 § LSS). Omvårdnadsinsatser enligt LSS är avgiftsfria, men i anslutning till en insats får skäliga avgifter tas ut för bostad, fritidsaktiviteter samt kulturella aktiviteter. Hänsyn måste tas till att det ska finnas tillräckliga medel för den enskildes personliga livsuppehälle och behov av mat, kläder, dagliga resor, fritidssysselsättning, tandvård och läkarvård.

Förbehållsbeloppet består av ett minimibelopp, vilket i sin tur är uppdelat på en schabloniserad del och en individuell del.

Den enskildes minimibelopp och bostadskostnad är den enskildes förbehållsbelopp.

3.1. Beräkning av förbehållsbelopp i Falköpings kommun

Förbehållsbeloppet fastställs årligen utifrån de i socialtjänstlagen angivna kriterierna. Av bilaga 2 framgår grundbeloppen och uträkning i aktuellt års prisnivå. I följande beskrivs de grunder som gäller för fastställande av förbehållsbeloppet.

3.2. Minimibeloppet

3.2.1. Schablonbeloppet

Schablonbeloppet ska enligt 8 kap. 7 § alltid per månad utgöra lägst en tolftedel av

- 1,3546 gånger prisbasbeloppet för ensamstående, eller
- 1,1446 gånger prisbasbeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor.

Schablonbeloppet ska täcka normalkostnader för följande poster

- livsmedel, alla måltider
- kläder och skor, fritid, hygien
- förbrukningsvaror
- dagstidning, telefon
- möbler och husgeråd
- hemförsäkring
- hushållsel
- resor
- tandvård
- öppen hälso- och sjukvård, samt läkemedel

Schablonbeloppet ska aldrig behovsprövas, utan utgörs av ett lägsta belopp.

Schablonbeloppet ska endast minska enligt de i lagen angivna förutsättningarna. Med makar/sambor avses inte sammanboende släktingar, så som mor och dotter eller två syskon. Sammanställning av schablonbeloppet och de ingående posterna framgår av bilaga 2.

3.2.2. Individuell del

3.2.2.1. Höjning av schablonbeloppet

Kommunen ska höja schablonbeloppet i skälig omfattning om nedanstående kriterier inträffar samtidigt.

- När den enskilde har ett varaktigt behov av ett högre belopp på grund av särskilda omständigheter. Med varaktighet menas att behovet minst ska förekomma större delen av ett år.
- När behovet avser ett inte oväsentligt högre belopp än schablonbeloppet. Med ett inte oväsentligt högre belopp avses en merkostnad per månad på lägst 200 kr utöver schablonbeloppet.
- När behovet avser en sådan levnadsomkostnad som faller in under begreppet ”normal levnadskostnad”.

Vanligtvis behöver kommunen således ej höja schablonbeloppet vid tillfälliga extrainkomster eller regelbundet återkommande små extrakostnader.

Exempel på situationer när det kan finnas skäl att höja schablonbeloppet är följande.

- Fördyrad kostnad för en post som anges i schablonbeloppet.

- Fördyrad kostnad för den färdiglagade mat som erhålls genom kommunen för enskilda som har hemtjänstinsatser i ordinärt eller särskilt boende, vid korttidsvistelse och dagverksamhet (dagvård).
- Kostnad till följd av funktionshinder.
- Yngre funktionshindrades särskilda behov (t.ex. högre matkonsumtion eller andra tillräckliga medel för den enskildes personliga livsuppehälle).
- Kostnad för god man.

För att kompensera yngre funktionshindrades behov höjs schablonbeloppet med 10 % för personer under 65 år. Beloppet utgör lägst en tolfedel av

- 1,4902 gånger prisbasbeloppet per månad för ensamstående, och
- 1,2592 gånger prisbasbeloppet per månad för makar och sambor.

Den enskildes kostnad för god man ska medföra att schablonbeloppet höjs med detta belopp. Enskilda kan ha kostnad för god man vid följande tillfällen.

- Tillgångar som överstiger två prisbasbelopp, eller
- Inkomster efter avdrag enligt inkomstskattelagen som överstiger två prisbasbelopp.

Uppgifter om den enskildes kostnad för god man kan inhämtas från kommunens överförmyndarmyndighet.

Person som på grund av bristande förmåga att själv tillreda mat och beviljats matdistribution eller matbistånd (på kommunens matservering för äldre och funktionshindrade) kompenseras för sina merkostnader för att kunna ges tillgång till den färdiglagade maten.

Schablonbeloppet höjs med mellanskillnaden mellan matpriset och den beloppspost som finns avsatt för mat/livsmedel i schablonbeloppet.

Kostnaden för distribution av maten påverkar inte schablonbeloppet eftersom den kostnaden ligger inom ramen för hemtjänstavgiften och maxbeloppet.

Höjningen av schablonbeloppet på grund av matdistribution/matbistånd framgår av bilaga 2.

3.2.2.2. Minskning av schablonbeloppet

Kommunen får minska schablonbeloppet endast om den enskilde inte har en kostnad för en sådan post som anges i schablonbeloppet (i 8 kap. 7 § andra stycket SoL) därför att:

- kostnaden ingår i avgiften för hemtjänst och dagverksamhet
- kostnaden ingår i avgiften eller hyran för bostad i särskilt boende eller

- posten tillhandahålls kostnadsfritt.

Schablonbeloppet får inte minskas med motivering att den enskilde under en viss månad ej har kostnader för en post i schablonbeloppet.

I Falköpings kommuns äldreboenden tillhandahålls förbrukningsvaror, vissa hygienvaror, hushållsel, linne, husgeråd, säng och nattduksbord samt möbler i gemensamma utrymmen. Socialnämnden ska årligen med tillämpning från den 1 januari göra en beräkning och fastställande av de poster som den enskilde inte har någon kostnad för i äldreboendet.

Minskningen av schablonbeloppet i äldreboende på grund av avdrag för poster som den enskilde inte har någon kostnad för framgår av bilaga 2.

3.3. Bostadskostnad

Den enskildes faktiska bostadskostnad är en del av förbehållsbeloppet. Endast bostadskostnad för en bostad per hushåll läggs till förbehållsbeloppet, den bostad där man rätteligen ska vara folkbokförd.

Makar/sambor delar lika på bostadskostnaden. Vid boende i särskild boendeform får endast bostaden i denna särskilda boendeform läggas till förbehållsbeloppet.

Uppgifter om bostadskostnad hämtas från Pensionsmyndigheten/Försäkringskassan för person som har bostadstillägg/bostadsbidrag. Övriga lämnar själva uppgift om hyra i samband med inkomstförfrågan.

Den som trots påminnelse inte lämnar uppgift om bostadskostnad och kommunen inte heller har uppgift från Pensionsmyndigheten/Försäkringskassan beräknas bostadskostnaden till 0 kr per månad.

I de fall bostadskostnaden inte följer av en avtalad hyra eller fastställd årsavgift följer kommunen Pensionsmyndigheten/Riksförsäkringsverkets föreskrifter för beräkning av bostadskostnad för bostadstillägg/bostadsbidrag, Se vidare i PFS 2018:10, bilaga 3.

3.3.1. Bostadskostnad i hyreslägenhet

Bostadskostnad för hyrd bostad är den avtalade hyran inklusive uppvärmningskostnader och med tillägg av avgifter som obligatoriskt ingår i den avtalade hyran eller fastställda årsavgiften. Därtill kan tillkomma kostnader för bostaden som kan vara uppvärmning av bostaden, vattenförbrukning i bostaden, bostadens andel i sophämtning och för varmvatten.

Kostnad för hushållsel räknas inte som bostadskostnad.

3.3.2. Bostadskostnad i bostadsrätt

Bostadskostnad för en bostad i en bostadsrätt är den fastställda årsavgiften inklusive uppvärmningskostnader med tillägg av avgifter som obligatoriskt ingår i den avtalade hyran eller fastställda årsavgiften. Därtill kan tillkomma kostnader för bostaden som kan vara uppvärmning av bostaden, vattenförbrukning i bostaden, bostadens andel i sophämtning och för varmvatten.

Kostnad för hushållsel räknas inte som bostadskostnad.

Den som har en bostadsrätt får som bostadskostnad också räkna med 70 % av räntor på lån för förvärv av bostadsrätten under förutsättning att bostadsrätten vid tidpunkten för förvärvet har satts i pant på ett sådant sätt att den vid bristande betalning kan tas i mät för skulden.

3.3.3. Bostadskostnad vid fastighetsinnehav

För ett eget småhus som är inrättat som ett en- eller tvåfamiljshus räknas följande bostadskostnad.

- 70 % av räntor på det i fastigheten nedlagda upplånade kapitalet, efter avdrag för räntebidrag
- 70 % av tomträttsavgäld
- fastighetsskatt
- uppvärmningskostnader och övriga driftskostnader såsom vatten, sotning, renhållning, försäkring och avgift för vägsamfällighet.

För eget småhus på lantbruksenhet som är inrättat som bostad för en eller två familjer räknas kostnader som hör till bostadsfastigheten.

Med bostadsfastighet avses bostadsbyggnad inklusive kringliggande tomt. Från kostnaderna ska dras eventuella hyresintäkter. För flerfamiljshus (mer än två lägenheter) tillämpas Skattemyndighetens bestämmelser.

3.3.4. Bostadskostnad i särskild boendeform

För permanent boende vid särskilda boendeformer i Falköpings kommun tas hyra ut enligt hyreslagens bestämmelser. Vid inflyttning i särskild boendeform tas hyra ut från och med den dagen bostaden ställts till förfogande enligt beslut och varar fram till uppsägningstiden löpt ut.

Skyldigheten att erlägga hyra för hela uppsägningstiden ut kan efter överenskommelse upphöra tidigare om ny hyresgäst enligt beslut tillträder bostaden eller om bostaden ska disponeras för upprustning.

Hyrona i kommunens särskilda boendeformer fastställs i särskild ordning efter förhandling och avtal mellan hyresvärd och hyresgäst (via förhandlingsordning med Hyresgästföreningen).

- Hyra i särskild boendeform begränsas till att högst uppgå till vad som framgår som skälig bostadskostnad för särskilt bostadstillägg enligt 102 kap. 27 § Socialförsäkringsbalken.
- I de fall hyreslagens bestämmelser inte är tillämpliga vid boende i en särskild boendeform, inkl. särskilt boende i elevhem och familjehem utan vård och behandling och stöd- och omvårdnadsboende för vuxna med missbruksproblematik, för personer 18 år eller äldre uttas avgift på högst en tolfedel av 0,5539 gånger prisbasbeloppet.

För korttidsvistelse (avlösning, växel- och korttidsvård) i en särskild boendeform uttas ingen hyra eller boendeavgift.

Av bilaga 2 framgår grundbeloppen och uträkning i aktuellt års prisnivå.

3.3.5. Jämkning av dubbel bostadskostnad

Vid inflyttning i särskild boendeform kan den enskilde få dubbel bostadskostnad innan tidigare hyresavtal upphört. Avser enbart enskilda med bostadskostnad för hyreslägenhet. Enskilda med bostadsrätt eller egen fastighet medges inte jämkning med dubbla bostadskostnader då en del av värdet för bostaden/fastigheten avses kunna täcka eventuella merkostnader.

Om den enskilde inte har råd att betala dubbla bostadskostnaden görs en prövning om ersättning för hyreskostnad av tidigare bostad eller nedsättning av hyran i det särskilda boendet för de merkostnader den enskilde har utöver förbehållsbeloppet. Sådan ersättning eller nedsättning kan normalt beviljas i högst 4 månader.

Vid prövning av ersättning/nedsättning tas hänsyn till den enskildes inkomster och förmögenhet. Finns tillgångar i form av nettoinkomster efter hänsynstagande till förbehållsbelopp (efter avdrag för bostadskostnad) och förmögenhet överstigande ett prisbasbelopp vid tidpunkt före beskedet om inflyttning till särskild boendeform medges inte jämkning med dubbla bostadskostnader.

Jämkning med dubbla bostadskostnader sker med stöd av Lag om vissa kommunala befogenheter, SFS 2009:47, 2 kap.§ 6, Stöd till boende.

4. Avgiftsunderlag

Avgiftsunderlaget beräknas utifrån bestämmelserna i 8 kap 4 § Socialtjänstlagen.

Med avgiftsunderlag avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna, fördelat med lika belopp per månad. Avgiftsunderlaget beräknas utifrån aktuella förvärvs- och kapitalinkomster som är skattepliktiga enligt inkomstskattelagstiftningen.

Dessutom ska bostadstillägg, särskilt bostadstillägg, boendetillägg och bostadsbidrag anses som inkomst. Vissa inkomster som inte är skattepliktiga i Sverige räknas in, till exempel utländsk inkomst.

Förmögenhet påverkar inte avgiftsunderlagets storlek. Däremot påverkar förmögenhet möjligheten att få nedsatt avgift som kompensation för dubbla boendekostnader.

Handikappersättning räknas ej som inkomst. Vid beräkning av behovet utöver minimibeloppet ska hänsyn tas till att en del utgifter kan finansieras via handikappersättningen.

Skatten beräknas enligt gällande skattelagstiftning. Skatteavdrag för kyrkoavgift görs om den enskilde är medlem i trossamfund och betalar sin avgift via skattsedel. Om kyrkoavgiften skiljer inom kommunen beräknas den genomsnittliga avgiften.

4.1. Beräkning av avgiftsunderlag för makar och sambor

I fråga om makar ska den enskildes inkomst anses utgöra hälften av makarnas sammanlagda inkomster. Detta gäller endast sammanboende som är gifta (inklusive registrerade partner). Underhållsavtal mellan makar saknar betydelse för beräkning av avgiftsunderlaget. För sambor beräknas inkomsterna var för sig, då det inte finns någon lagstadgad underhållsskyldighet dem emellan.

Övriga sammanboende, t ex syskon eller föräldrar och vuxna barn räknas som ensamstående när den avgiftsgrundande inkomsten fastställs.

4.2. Överskott av kapital från försäljning av egen bostad

Överskott i inkomstslaget kapital beräknas utifrån de uppgifter som legat till grund för Skatteverkets beslut om slutlig skatt, för senast möjliga beskattningsår, som har fattats före den period som avgiftsunderlaget avser. Överskott från försäljning av fastighet eller bostadsrätt för eget boende dras av och inberäknas inte i kapitalinkomster.

4.3. Den som saknar egen inkomst

Avgiftsunderlaget ska beräknas utifrån aktuella förvärvs- och kapitalinkomster som är skattepliktiga enligt inkomstskattelagstiftningen. Barn och ungdomar som saknar egna inkomster saknar därmed också avgiftsunderlag och blir därmed ej heller betalningsskyldiga innan den dag de fyller 19 år.

4.4. Förälders ersättningsskyldighet vid placering av barn och ungdomar

För barn och unga under 18 år tar kommunen ut ersättning av föräldrar för vissa omkostnader. Enligt SoL 8 kap. 1 § 2 samt enligt 20 § LSS, är föräldrar skyldiga att i skäligen utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden när deras barn under 18 år vårdas i ett annat hem än det egna. Med begreppet ett annat hem än det egna jämföras såväl familjehem som bostad med särskild service för barn och ungdomar samt korttidshem.

Föräldrar har enligt föräldrabalken underhållsskyldighet för sina barn och är försörjningsskyldiga till dess barnet fyller 18 år eller så länge barnet går i skola, dock längst till barnet fyller 21 år.

När den unge fyllt 18 år upphör föräldrarnas ersättningsskyldighet till kommunen. Kommunen kan alltså **inte** ta ut ersättning under återstoden av gymnasietiden. Föräldrarna har istället en direkt underhållsskyldighet enligt föräldrabalken gentemot den unge, för dennes omkostnader om han eller hon fortfarande går i skola. Ungdomar som inte längre går i skolan när de fyller 18 år betraktas som vuxna, varvid föräldrarnas underhållsskyldighet upphör.

4.5. Insamling av uppgifter

Uppgifter om pensioner och bostadsstöd inhämtas huvudsakligen från Pensionsmyndigheten/Försäkringskassan.

Uppgifter kan även hämtas från Skatteverket. Skatteverket ska på begäran lämna kommunen de inkomst- och förmögenhetsuppgifter som behövs för att fastställa en förälders del i kommunens kostnader för vård av barn. (Förordning 2010:1716).

Uppgifter som ej kan erhållas från dessa myndigheter och övriga uppgifter inhämtas via inkomstförfrågan till den enskilde och dennes make/maka/sambo.

Socialnämnden förbehåller sig rätten att inhämta uppgifter som behövs för handläggningen av ett ärende och vid behov om så medges kontrollera till kommunen inlämnad inkomstförfrågan med berörd myndighet.

5. Avgift för hemtjänst m.m. inom maxtaxa och högkostnadsskydd

5.1. Maxtaxa och högkostnadsskydd

Enligt 8 kap. 5 § SoL får den enskildes avgifter för hemtjänst och dagverksamhet, tillsammans med avgifter för kommunal hälso- och sjukvård, per månad högst uppgå till en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet.

Detta omfattar i princip samtliga vård-, omvårdnads- och serviceinsatser som kommunen ger äldre- och funktionshindrade enligt socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. Av bilaga 2 framgår grundbeloppen och uträkning i aktuellt års prisnivå.

5.2. Hemtjänstavgift m.m.

Med hemtjänst avses insatser oavsett boendeform, d.v.s. både ordinärt och särskilt boende. I hemtjänstbegreppet inberäknas följande insatser.

Till grund för bestämningen av hemtjänstavgift ligger en bestämning av insatsform. Avgifterna för insatser i avsnitt 5.2 läggs samman varje kalendermånad och den enskilde betalar för varje beviljad insats som högst upp till avgiftstaket, en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet.

5.2.1. Hemtjänst i ordinärt boende

Serviceinsatser är insatser för att klara det ”dagliga livet”, praktisk hjälp så som skötsel av bostaden, städning, tvätt, inköp, ärenden och ledsagning. Kan även benämnas hemliv. Fönsterputs är en särskild insats som betalas separat.

- Avgift per timma för serviceinsatser fastställs till en tolfedel av 0,093 x prisbasbeloppet. Serviceinsatser betalas för antalet utförda timmar per kalendermånad.

Fönsterputsning sker som mest två gånger per år och betalas för varje tillfälle .

- Avgift per tillfälle för fönsterputsning i ordinärt boende/serviceboende: Fastställs till en tolfedel av 0,093 x prisbasbeloppet.

Personlig omvårdnad är insatser för att tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov, så som att få hjälp med att äta och dricka samt tillreda vissa måltider, på- och avklädning, förflyttning och promenader, bryta isolering och att känna trygghet. Kan även benämnas personlig vård.

- Avgift per månad för personlig omvårdnad fastställs till en tolfedel av 0,0678 x prisbasbeloppet.

Matdistribution innefattar leverans av huvudmål (lunch) färdiglagad mat. Tillredning av övriga måltider ingår som del i personlig omvårdnad.

- Matdistribution fastställs till en trettiondedel av 0,006 x prisbasbeloppet för varje distribuerad måltid. Avgift betalas för antalet utförda matdistributioner per kalendermånad.

Mat betalas separat enligt särskild taxa (utanför maxtaxa inom ramen för den enskildes förbehållsbelopp).

Avlösning av anhöriga i hemmet är en särskild hemtjänstinsats.

- Avlösning upp till 12 timmar per månad är avgiftsfri. Outnyttjade timmar kan inte överföras mellan månader. Avlösning utöver 12 timmar per månad betalas inom personlig omvårdnad.

Trygg hemgång är en särskild hemtjänstinsats med rehabiliterande inriktning upp till 14 dagar i den enskildes ordinära bostad vid hemgång från sjukhus.

- Trygg hemgång är avgiftsfri.

För personer med psykiska funktionsnedsättningar som beviljas bistånd för boendestöd erläggs avgift för boendestöd i stället för hemtjänstavgift.

5.2.2. Hemtjänst i särskilt boende

Särskilda boendeformer används som ett samlande begrepp för särskilt boende och bostäder med särskild service. Särskilda boendeformer för äldre enligt 5 kap. 5 § SoL avser särskilt boende för huvudsakligen personer 65 år och äldre, men även yngre personer kan beviljas detta. Bostad med särskild service för personer med funktionshinder avser särskilt boende för personer med funktionsnedsättning som är 64 år och yngre enligt 5 kap. 7 § SoL.

För hemtjänst i särskilt boende ingår samtliga insatser av hemtjänst i form av service och personlig omvårdnad, samt kommunal hälso- och sjukvård, och trygghetslarm i den avgift som uttas.

□ Avgift per månad för hemtjänst i särskilt boende fastställs till en tolfteedel av 0,5392 x prisbasbeloppet.

5.2.3. Avgift för makar/sambor

Både för makar och sambor beräknas avgift individuellt även om de bor i samma bostad. Om två sammanboende personer har hemtjänst betalar de var för sig sin avgift i förhållande till den insats var och en har. För gemensamma insatser i hushållet (service) betalar normalt vardera maken/makan/sambon hälften var av avgiften. Övriga insatser betalas av den som får insatsen.

Således ska biståndsbeslut gälla den av makarna/samborna som är i behov av hemtjänstinsats, och avgift ska betalas av den som erhåller insatsen i proportion till insatsens omfattning.

I de fall den ena maken/makan eller sammanboende bor i ett äldreboende och den andra maken/makan eller sammanboende bor kvar i den gemensamma bostaden ska kommunen försäkra sig om att den hemmavarande inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation (SoL 8 kap. 6 §). Om det behövs kan nedsättning av hemtjänstavgiften göras för den som bor i äldreboendet för att den hemmavarande maken/makan eller sambon ska ha medel kvar motsvarande förbehållsbeloppet (minimibeloppet samt bostadskostnaden). Avgiftsnedsättningen beräknas så att makarna/samborna tillsammans har medel motsvarande var sitt minimibelopp och var sin bostadskostnad vid äldreboendet respektive ordinära boendet/servicelägenheten.

5.2.4. Trygghetslarm

Trygghetslarm består av en anordning för den enskilde brukaren varifrån larm kan förmedlas till personal för åtgärdande. Den enskilde abonnerar på insatsen då trygghetslarmet är tillgängligt dygnet-runt.

- Avgift per månad för trygghetslarm i ordinärt boende/~~serviceboende~~:
Fastställs till en tolfedel av 0,0813 x prisbasbeloppet för ensamstående och en tolfedel av 0,04065 x prisbasbeloppet per person för makar/samboende.

5.2.5. Kontaktperson

I särskilda fall kan (ej kvalificerad) kontaktperson beviljas för vuxna 20 år eller äldre enligt socialtjänstlagen för socialt stöd och som hemtjänstinsats. Vid beviljade av kontaktperson inom ramen för LSS uttages ingen avgift.

- Avgift per månad för kontaktperson: Fastställs till en tolfedel av 0,0678 x prisbasbeloppet.

5.2.6. Korttidsvistelse

Avgiftstaxan ska tillämpas för hemtjänstinsatser vid korttidsvistelse inom kommunens särskilda boendeformer. Med tillfälligt boende avses boende där det ges insatser i form av korttidsvård/omvårdnad, växelvård/omvårdnad, avlösningsinsats och motsvarande med tidsbegränsad vistelse och rehabiliterande inriktning.

- Avgift per dygn vid korttidsvistelse i särskilt boende för rehabilitering, växelvård eller avlösning: Fastställs till en trettiondedel av avgiftstaket.

Mat betalas separat enligt särskild taxa (utanför maxtaxa inom ramen för den enskildes förbehållsbelopp).

Rum med viss möblering upplåts utan någon hyreskostnad.

5.2.7. Dagverksamhet

Avgiftstaxan ska tillämpas vid biståndsinsats i form av dagverksamhet (dagvård). Till grund för bestämningen av avgift vid dagverksamhet ligger en avgift per närvarodag. Dagverksamhet betalas för antalet närvarodagar per kalendermånad.

Dagverksamhet (dagvård):

Avgift per närvarodag för den vård, omvårdnad, träning/rehabilitering och socialt stöd som den enskilde erhåller vid dagverksamheten: Fastställs till en trettiondedel av 0,02025 x prisbasbeloppet. Dagverksamhet betalas för antalet närvarodagar per kalendermånad.

Mat vid dagverksamheten betalas separat enligt särskild taxa (utanför maxtaxa inom ramen för den enskildes förbehållsbelopp).

Resor till och från dagverksamhet betalas enligt särskild taxa (utanför maxtaxa inom ramen för den enskildes förbehållsbelopp).

5.2.8. Avgift för boendestöd

Med boendestöd avses i huvudsak bistånd i form av stöd i den dagliga livsföringen för personer med psykiska funktionsnedsättningar. Den som är beviljad boendestöd betalar följande avgift.

Avgift per månad i ordinärt boende och psykosocial dagverksamhet.
Fastställs till en tolftedel av 0,0678 x prisbasbeloppet.

Avgift för hemtjänst, trygghetslarm, korttidsvistelse, kommunal hälso- och sjukvård och annat särskilt beslutat bistånd betalas utöver avgift för boendestöd.

5.2.9 Kommunal hälso- och sjukvård

Avgift för kommunal hälso- och sjukvård uttages av person som skrivits in i kommunal hälso- och sjukvård. Inskrivning sker enligt särskilt beslut.

Person som bedöms ha behov att ta emot sjukvårdande insats av kommunal sjuksköterska, arbetsterapeut och/eller sjukgymnast ska skrivas in i kommunal hälso- och sjukvård. Bedömning inför eventuell inskrivning räknas som utredningsinsats.

Inskrivning gäller också om sjukvårdsinsatsen ges av person till vilken sjuksköterska, arbetsterapeut eller sjukgymnast enligt ovan delegerat (överlåtit) rätten att svara för insatsen.

Av den person som är 20 år eller äldre och inskriven i kommunal hälso- och sjukvård uttages en avgift per månad. Utredningsinsatsen är kostnadsfri. För barn och ungdom under 20 år uttas ingen avgift.

Avgift per månad för kommunal hälso- och sjukvård: Fastställs till en tolfedel av 0,0678 x prisbasbeloppet.

6. Avgifter utanför maxtaxa och högkostnadsskydd

6.1. Matavgifter

Matavgift uttages som en separat avgift inom ramen för den enskildes förbehållsbelopp för den mat som erhålls för boende i kommunens särskilda boende för äldre och funktionsnedsatta eller andra hem eller stöd- och omvårdnadsboende för vuxna, samt vid korttidsvistelse eller för besökare vid dagverksamhet. I ordinärt boende uttas även matavgift vid matdistribution eller mat serverad istället för matdistribution vid dagcentral/dagaktivitet.

Matavgifter enligt ovanstående fastställs av socialnämnden och är årligen kopplade till förändringar i prisbasbeloppet med tillämpning från och med den 1 januari, som en avgift enligt kommunallagen. Matavgifterna får högst uppgå till kommunens självkostnad för den färdiglagade maten och gäller för följande verksamheter vid följande måltider.

Gällande matavgifter och mattillägg till förbehållsbelopp framgår av bilaga 2.

6.1.1. Matavgift vid särskilt boende/

Erhållande av heldagsmåltider för boende i särskilt boende eller andra hem eller stöd- och omvårdnadsboende för vuxna omfattar frukostmål, lunch/middags-mål, kvällsmål och mellanmål. Avgift för heldagsmat erlaggs som en månadsavgift eller dagavgift vid kortare boendetid.

Vid bortovaro under hel dag görs avdrag för heldagsmåltid. Vid bortovaro från boendet under del av dag medges avdrag för respektive måltid, frukost, lunch/middag och kvällsmål. Respektive måltid ska i föreskriven tid vara avbeställd från kostenheten/köket.

Avgift per månad för heldagsmåltid fastställs till en tolfedel av 0,886 x prisbasbeloppet, vilket delas med 30 dagar för att ange dagsmåltidspriset. Med utgångspunkt från dagsmåltidspriset gäller följande måltidspriser vid avdrag för frånvaro:
Frukost 23,4% av dagsmåltiden

Lunch/middag 43,3% av dagsmåltiden
Kvällsmål 33,3% av dagsmåltiden
För mellanmål medges inget avdrag.

Livsmedel för speciella medicinska ändamål, s.k. sårnärprodukt, ersätter helt eller delvis vanlig mat och används när risk för undernäring föreligger.
Ordinarie matavgift debiteras även när sårnärprodukt ersätter vanlig mat.

Anhöriga eller andra besökare till boende i särskilt boende betalar självkostnadspris för mat som ges via kommunen.

6.1.2. Matavgift vid korttidsvistelse SoL

I samband med en aktivitet enligt SoL eller LSS i form av korttidsvistelse tas det ut en avgift för den mat som serveras.

- Avgift per månad för heldagsmåltid vid korttidsvistelse enligt SoL (inkl. växelvård och avlösning) fastställs till en tolfedel av 0,886 x prisbasbeloppet, vilket delas med 30 dagar för att ange dagsmåltidspriset. För enstaka måltider tas avgift ut enligt följande fördelning.
Frukost 23,4% av dagsmåltiden
Lunch/middag 43,3% av dagsmåltiden
Kvällsmål 33,3% av dagsmåltiden

6.1.3. Matavgift vid korttidsvistelse LSS

- Avgift för måltider vid korttidsvistelse enligt LSS fastställs enligt följande.
Frukost fastställs till en trettiondedel av 0,0126 x prisbasbeloppet.
Lunch fastställs till en trettiondedel av 0,0189 x prisbasbeloppet.
Mellanmål fastställs till en trettiondedel av 0,0126 x prisbasbeloppet.
Kvällsmål fastställs till en trettiondedel av 0,0189 x prisbasbeloppet.

Betalning görs för det antalet måltider som erhålls under månaden.

6.1.4. Matavgift vid dagverksamhet

I samband med en aktivitet enligt SoL eller LSS i form av dagverksamhet (dagvård och daglig verksamhet) tas det ut en avgift för den mat som serveras under varje närvarodag.

- Vid dagverksamhet enligt SoL (dagvård) fastställs avgiften till en trettiondedel av 0,038 x prisbasbeloppet. Betalning görs för det antalet måltider som erhålls under månaden.
- Vid dagverksamhet i form av daglig verksamhet enligt LSS fastställs avgiften till en trettiondedel av 0,03234 x prisbasbeloppet. Betalning görs för det antalet måltider som erhålls under månaden.

6.1.5. Matavgift vid matdistribution

För erhållande av huvudmålet (lunch) vid matdistribution inom hemtjänst i ordinärt boende/serviceboende tas det ut en avgift för varje levererad portion.

- Fastställs till en trettiondedel av 0,038 x prisbasbeloppet. Betalning görs för det antalet portioner som erhålls under månaden.

6.2. Avgift för resor till dagverksamhet

Inom ramen för den enskildes förbehållsbelopp uttages en separat avgift för de resor som den enskilde företar för besök i kommunens dagverksamhet (dagvård och daglig verksamhet). Gällande avgiftsgrunder framgår av bilaga 2.

- Avgift uttages för resa till och/eller från dagverksamhet (dagvård) per närvarodag. Fastställs till en trettiondedel av 0,02025 x prisbasbeloppet. Betalning sker för antalet närvarodagar per kalender-månad upp till ett maximalt belopp som fastställs till en tolfteedel av 0,097 x prisbasbeloppet.

För personer som är berättigade till insatsen daglig verksamhet enligt LSS uttas en avgift för resor till och från daglig verksamhet. Det avser resor som utförs av annan i yrkesmässig trafik.

- Avgiften fastställs till en trettiondedel av 0,3323 x prisbasbeloppet.

6.3. Avgift för transport av avlidna

Sveriges kommuner och landsting har i cirkulär 2005:52 ”Underlag för rutiner kring omhändertagande av avlidna”, gjort en redogörelse för hur lagstiftningen skall tolkas. Cirkuläret finns i bilaga 5.

Där kommunen har ett hälso- och sjukvårdsansvar, i kommunens särskilda boendeformer och i viss hemsjukvård, ansvarar kommunen för att den avlidne transporteras till och förvaras i bårhus till dess stoftet kan överlämnas till de anhöriga för kistläggning. Kommunens ansvar upphör när detta har skett.

Anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravningen kan givetvis välja att själva ta över ansvaret och beställa transport till bårhus. I detta fall uppstår ett avtalsförhållande och ett betalningsansvar direkt mellan dödsboet och transportören, utan att kommunen berörs. Kommunens ansvar upphör när kroppen på de anhörigas uppdrag lämnas ut till transportören.

Kommunen har enligt bestämmelserna i Hälso- och sjukvårdslagen rätt att ta ut avgift i samband med omhändertagande av avlidna. Avgiften ingår inte i den kommunala maxtaxan för äldreomsorg. Det är dödsboet som skall betala denna avgift.

- Avgift för transport av avlidna ska av kommunen tas ut av dödsboet i de fall kommunen ansvarar för transporten. Avgiftens storlek blir den samma som den avgift kommunen blir debiterad av entreprenören för transporttjänsten.

Den entreprenör som anlitas av kommunen för uppgiften ska fakturera kommunen.

7. Avgift för familjerådgivning

Familjerådgivningens uppgift är att genom samtal ge hjälp att bearbeta problem och konflikter i par- och familjerelationer.

- Vid familjerådgivning uttages en avgift som fastställs till en tolftedel av 0,03296 x prisbasbeloppet per besök, redan vid första besöket.

8. Avgift vid stöd- och hjälpinsatser för vuxna

För stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär får kommunen ta ut ersättning för uppehållet av den (ej barn) som på grund av missbruk av alkohol, narkotika eller därmed jämförbara medel får vård och behandling vid hem för vård eller boende, familjehem, vuxenboende och liknande. Stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär i övrigt medför inget kostnadsansvar för den enskilde vårdtagaren.

- Den ersättning som kommunen tar ut vid stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär för vuxna uppgår till högst 80 kronor per dag.

Detta är en ersättning för uppehälle vars summa fastställs i 6 kap 1 § Socialtjänstförordningen. Om enskild inte betalar fastställd ersättning kan kommunen söka talan om ersättning hos Förvaltningsrätten. Detta regleras enligt 9 kap 3 § SoL och går således inte vidare via kommunens ekonomisystem till inkassobolag.

För andra stöd- och hjälpinsatser får kommunen ta ut en skälig ersättning. Avgift ska betalas av den enskilde då denne uppbär bistånd i form av boende genom socialtjänsten som inte innebär ett socialt kontrakt (andrahandskontrakt).

- Den ersättning som kommunen tar ut för stöd- och hjälpinsatser vid hem som i huvudsak tillhandahåller boende uppgår till en trettiondel av 0,08571 x prisbasbeloppet. Ersättningen avser täckning av dygnskostnad.

9. Ersättningar utanför maxtaxa och högkostnadsskydd

9.1 Habiliteringsersättning vid daglig verksamhet

I förarbetena till LSS framgår att kommuner rekommenderas att lämna viss ersättning till deltagare i daglig verksamhet, i form av en

habiliteringsersättning, även kallad HAB-ersättning. Ersättningen ska ses som en stimulans till deltagande i de dagliga arbetsuppgifterna inom daglig verksamhet.

- För deltagande i daglig verksamhet enligt LSS fastställs habiliteringsersättningen till en tredjededel av 0,03234 x prisbasbeloppet. Ersättning lämnas för antalet närvarodagar under en kalendermånad.

10. Föräldrars ersättningsskyldighet vid placering av barn och ungdomar.

Föräldrarnas ersättningsskyldighet till kommunen räknas fram enligt bestämmelser som framgår i 6 kap 2-4 §§ Socialtjänstförordningen, där det framgår att ersättningsbeloppet bestäms efter samma grunder som om det gällde att bestämma betalningsskyldighet för var och en av dem enligt 19 kap socialförsäkringsbalken.

- Det belopp som var och en av föräldrarna ska bidra med får högst uppgå till vad som för varje tid motsvarar underhållsstödsbeloppet enligt 18 kap 20 § socialförsäkringsbalken,.

Socialnämnden upprättar ett avtal med föräldrarna. Riktlinjer för beräkning av underhållstöd framgår av Sveriges kommuner och landstings cirkulär 2006:54. Riktlinjer och rutin för beräkning framgår av bilaga 6.

Beslutet om ersättningsskyldighet fattas av ansvarig handläggare i enlighet med delegationsordningen. Beslutet kan inte överklagas som förvaltningsbesvär (SoL kap 16 § 3).

11. Avgiftsbefrielse vid frånvaro

11.1. Avgiftsbefrielse av hemtjänstavgift

Avdrag för avgiften för hemtjänst i särskilt boende görs vid frånvaro med 1/30del av avgiften gånger antalet dagar med frånvaro under kalendermånaden.

Avdrag för hemtjänstavgifter i ordinärt boende (personlig omvårdnad och kontaktperson), kommunal hälso- och sjukvård och avgift för boendestöd görs enbart för hel kalendermånad utan insats.

För trygghetslarm görs inget avdrag vid frånvaro.

För avgifter där betalning sker utifrån närvaro (serviceavgift, avgift för matdistribution, dagverksamhet och fönsterputs) görs inget avdrag vid frånvaro.

11.2 Avgiftsbefrielse för övriga avgifter

För övriga avgifter utanför maxtaxan inom ramen för förbehållsbeloppet görs följande avdrag vid frånvaro.

För matkostnad görs avdrag vid frånvaro med 1/30-del av månadsavgiften från och med första frånvarodagen till och med dagen före återkomsten. Särskilt avdrag vid avbeställning av enstaka måltid.

För matavgifter där betalning sker utifrån närvaro (avgift för matdistribution, dagverksamhet och korttidsvistelse) görs inget avdrag vid frånvaro.

Hyra eller hyresavgift i särskild boendeform dras inte av vid frånvaro.

12. Inträde eller utträde under pågående kalendermånad

12.1. Hemtjänstavgift vid in- eller utträde

Vid in- eller utträde under pågående kalendermånad beräknas avgiften för hemtjänst i särskilt boende för motsvarande del av månaden, 1/30-del av avgiften gånger antalet dagar under kalendermånaden.

För hemtjänstavgifter i ordinärt boende (personlig omvårdnad, matdistribution och kontakt-person), dagverksamhet, trygghetslarm och kommunal hälso- och sjukvård och avgift vid boendestöd betalas hel månadsavgift oberoende när in- och utträde sker under en kalendermånad.

Vid dödsfall debiteras hemtjänstavgifter till och med dagen för dödsfallet.

12.2. Övriga avgifter vid in- eller utträde

För övriga avgifter inom ramen för förbehållsbeloppet gäller följande vid in- eller utträde från insats.

Vid in- eller utträde under pågående kalendermånad beräknas matavgift för motsvarande del av månaden, 1/30-del av avgiften gånger antalet dagar under kalendermånaden.

13. Avgiftsbeslut, delegation och överklagande

Avgiftssättning är ett beslut som fattas av socialnämnden. Enligt socialnämndens delegationsordning kan beslutanderätten delegeras till en handläggare.

Avgiftsbeslutet innefattar delbeslut om avgiftsunderlag, förbehållsbelopp, hemtjänstavgift m.m., det som omfattas av beslut enligt SoL 8 kap. 4–9 §§. Alla delbeslut sammanfattas i avgiftsbeslutet.

Avgiftsbeslutet ska delges och förses med en besvärshänvisning enligt förvaltningslagens bestämmelser. Förvaltningslagens bestämmelser om kommunikation ska också tillämpas. De uppgifter om den enskilde som inhämtas från annan, t.ex. försäkringskassans/pensionsmyndighetens datasystem, ska kommuniceras med den enskilde i samband med inkomstförfrågan.

Det individuella avgiftsbeslutet kan överklagas genom förvaltningsbesvär enligt SoL 16 kap. 3 § om det är beslut enligt SoL 8 kap. 4–9 §§. Det avser beslut om avgifter för hemtjänst, boendestöd, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård, korttidsvistelse samt hyresavgift där hyreslagen inte är tillämplig. Prövningen gäller både beslutets laglighet och lämplighet.

Den enskilde kan överklaga ett individuellt beslut om

- Avgiftens storlek
- Avgiftsberäkningen
- Beräkningen av individuell del i minimibelopp (höjning/sänkning)
- Beräkningen av avgiftsunderlag

Avgiftssättningen för mat och övriga avgifter som inte omfattas av socialtjänstlagen, samt hyra där hyreslagen är tillämplig kan inte överklagas med förvaltningsbesvär. Hyra enligt hyreslagen kan prövas av Hyresnämnden. Kommunfullmäktiges taxebeslut kan överklagas genom kommunalbesvär enligt kommunallagen. Prövningen gäller beslutets laglighet.

14. Debitering av avgifter m.m.

14.1. Debitering av den enskilde

Debitering av avgifter för hemtjänst, mat, resor och boende som ej omfattas av hyreslagen sker månaden efter den månad man erhöll insatsen. Räkning skickas till den enskilde eller annan som anmälts som räkningsmottagare.

Hyran (i de fall den följer hyreslagen) för särskilt boende betalas i förskott senast sista vardagen i månaden före avsedd månad.

Hyresavgift i de fall hyreslagen inte är tillämplig debiteras enligt samma regler som gäller för hemtjänstavgift.

Räkning under 100 kronor sänds inte ut utan ackumuleras tills beloppet är lägst 100 kronor. Ackumulering sker högst i sex månader, varefter räkning tas bort.

Vid avslut av ett ärende återbetalas ej belopp under 100 kronor.

14.2. Debitering av avgift när kostnaden ersätts av annan än mottagaren av hemtjänst m.m.

När annan än mottagaren av hemtjänst, mat, kommunal hälso- och sjukvård, dagverksamhet, korttidsvistelse m.fl. insatser inom äldre- och handikappomsorgen ska debiteras, som t.ex. ett försäkringsbolag i ett skadeärende, ska avgiften/ ersättningen motsvara kommunens självkostnad, beräknad enligt kommunallagens bestämmelser. Pålägg för overheadkostnader, ej direktförda administrativa kostnader, kan göras med antingen 7 % pålägg som i kommunala sammanhang anses vara en adekvat siffra eller enligt samma regler som kommunen tillämpar i räkenskapssammandraget.

15. Ändring av avgift

Kommunen ska ändra en avgift om något förhållande som påverkar avgiftens storlek har ändrats. Avgiften får ändras utan föregående underrättelse, om ändringen beror på förändringar av prisbasbeloppet.

Den enskilde är skyldig att själv informera om ändrade förhållanden som sker under året och som kan påverka beräkningen av förbehållsbelopp, avgiftsunderlag och avgift. När kommunen får in uppgifter om ändrade förhållanden fattas ett nytt avgiftsbeslut.

Ändring av hemtjänstavgiften kan ske på grund av

- Ändrade inkomstförhållanden
- Ändrat beslut om bostadsstöd
- Ändrade familjeförhållanden
- Behov av högre eller lägre förbehållsbelopp
- Ändrade insatser

Om större förändringar, som kan medföra ändrad hemtjänstavgift, inträffar under året ska omräkning ske. Detta gäller dock inte ändrad kapitalinkomst eftersom den baseras på föregående års inkomst.

Omräkning på grund av förändringar görs från och med månaden efter den då förändringen inträffade. Om förändringen avser hela månaden görs den i stället från och med månaden då förändringen inträffade.

Avgiften omräknas alltid en gång per år. Nytt preliminärt avgiftsbeslut görs fr.o.m. 1 januari, vilket fastställs när information om gällande förhållanden erhållits. Omräkning kan ske under året vid ändringar som påverkar avgiften.

Med ändringar avses inte skillnader i antalet tillfällen eller timmar som en insats används under en kalendermånad. Med ändringar avses att insatser tillkommer eller tas bort, samt vid förändringar av inkomster och avgiftsutrymme.

15.1. Retroaktiv rättelse av avgifter

När Försäkringskassan/Pensionsmyndigheten utbetalar retroaktivt bostadsstöd eller retroaktiv pension rättas avgiften retroaktivt från samma tidsperiod.

Rättelse avseende för låg avgift debiteras för tre månader tillbaka om den felaktiga uppgiften beror på att den enskilde lämnat felaktiga uppgifter eller inte lämnat uppgifter alls.

Om för hög avgift debiterats och felet beror på kommunen kan återbetalning av avgiften ske för tid upp till 10 år.

16. Omräkning av belopp

De belopp i dessa föreskrifter som är kopplade till prisbasbeloppet (pbb) omräknas varje år. Belopp avrundas till närmast heltal kronor.

De belopp som i dessa föreskrifter ej är kopplade till lagstiftning eller prisbasbeloppet kan beslutas om justering av socialnämnden med giltighet från angiven tidpunkt.

17. Särskild prövning

Socialnämnden kan inom ramen för dessa föreskrifter utfärda tillämpningsföreskrifter. När särskilda skäl föreligger kan socialnämnden när det är förenligt med gällande lagstiftning besluta att helt eller delvis sätta ned en avgift.

Denna kommunala författning ersätter författning, KFS 2018:13.

Socialtjänstlag (2001:453)

SFS nr: 2001:453

Departement/myndighet: Socialdepartementet

Utfärdad: 2001-06-07

Ändrad: t.o.m. SFS 2021:738

Övrig text: Rättelseblad 2002:1039 har beaktats.

8 kap. Avgifter

1 § Stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär medför inte kostnadsansvar för den enskilde vårdtagaren. Kommunen får dock, utom beträffande barn, ta ut ersättning för uppehållet av den som på grund av missbruk av alkohol, narkotika eller därmed jämförbara medel får vård eller behandling i ett hem för vård eller boende eller i ett familjehem. Regeringen meddelar föreskrifter om den högsta ersättning som får tas ut för varje dag. För andra stöd- och hjälpinsatser får kommunen ta ut skälig ersättning.

Om ett barn genom socialnämndens försorg får vård i ett annat hem än det egna, är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader enligt grunder som regeringen föreskriver. Socialnämnden får i sådana fall uppbära underhållsbidrag som avser barnet.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte i fråga om tjänster för vilka avgift har bestämts enligt 2 §.

2 § Kommunen får enligt grunder som kommunen bestämmer ta ut skäliga avgifter som inte överstiger kommunens självkostnader i följande fall:

1. familjerådgivning,
2. verksamhet för barn och unga enligt 5 kap. 1 § som inte är stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär,
3. föräldrautbildning inför adoption,
4. hemtjänst,
5. dagverksamhet,
6. bostad i sådant särskilt boende som avses i 5 kap. 5 § andra och tredje styckena eller 7 § tredje stycket och som inte omfattas av 12 kap. jordabalken, och
7. annan liknande social tjänst.

I fråga om avgifter för hemtjänst, dagverksamhet och bostad i särskilt boende finns ytterligare bestämmelser i 3-9 §§. *Lag (2018:1724)*.

3 § Med prisbasbelopp avses i detta kapitel prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken. *Lag (2010:1284)*.

4 § Med avgiftsunderlag avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna, fördelad med lika belopp per månad.

Inkomsten ska beräknas med tillämpning av 102 kap. 29 § 1, 2, 4 och 5 socialförsäkringsbalken. Vid tillämpning av 102 kap. 29 § 4 balken ska dock endast sådan inkomst som avses i 97 kap. 13 § första stycket 1 medräknas. Som inkomst ska även räknas bostadsbidrag enligt 96-98 kap., särskilt bostadstillägg enligt 102 kap. 26 § och boendetillägg enligt 103 a-103 e kap. samma balk. En kommun kan i sitt taxebeslut bestämma att inkomsten ska beräknas på ett sätt som är mer fördelaktigt för den enskilde.

I fråga om makar ska den enskildes inkomst anses utgöra hälften av makarnas sammanlagda inkomster. *Lag (2011:1518)*.

5 § Den enskildes avgifter får

1. för hemtjänst och dagverksamhet, tillsammans med avgifter som avses i 17 kap. 8 § första stycket 1 och 2 hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), per månad uppgå till högst en tolfedel av

0,5392 prisbasbelopp,

2. för bostad i särskilt boende per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 prisbasbelopp. *Lag (2017:613)*.

6 § Avgifterna enligt 5 § får inte uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp). När avgifterna fastställs skall kommunen dessutom försäkra sig om att omsorgstagarens make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation. Om avgifterna baseras på den enskildes betalningsförmåga skall avgiftsunderlaget beräknas enligt 4 §. *Lag (2001:847)*.

7 § Kommunen ska bestämma den enskildes förbehållsbelopp genom att beräkna den enskildes levnadskostnader, utom boendekostnaden, med ledning av ett minimibelopp. Boendekostnaden ska beräknas för sig och läggas till minimibeloppet. För sådan boendekostnad som anges i 5 § ska dock inget förbehåll göras.

Minimibeloppet ska, om inte annat följer av 8 §, alltid per månad utgöra lägst en tolfedel av

1. 1,3546 prisbasbelopp för ensamstående, eller

2. 1,1446 prisbasbelopp för var och en av sammanlevande makar och sambor.

Minimibeloppet enligt första stycket ska täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel. *Lag (2018:1894)*.

8 § Kommunen ska höja minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde på grund av särskilda omständigheter varaktigt har behov av ett inte oväsentligt högre belopp än det som anges i 7 § andra stycket.

Kommunen får minska minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde inte har en kostnad för en sådan post som anges i 7 § tredje stycket därför att

1. kostnaden ingår i avgiften för hemtjänst och dagverksamhet,

2. kostnaden ingår i avgiften eller hyran för bostad i särskilt boende, eller

3. posten tillhandahålls kostnadsfritt.

Kommunen får dock inte minska minimibeloppet med anledning av att den enskilde omfattas av sådan avgiftsfrihet som avses i 17 kap. 3 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). *Lag (2017:47)*.

9 § Kommunen skall ändra en avgift om något förhållande som påverkar avgiftens storlek har ändrats. Avgiften får ändras utan föregående underrättelse, om ändringen beror på förändringar i prisbasbeloppet.

En ändring av avgiften skall gälla från och med månaden efter den månad då anledning till ändring har uppkommit. En ändring av avgiften skall dock gälla från och med den månad under vilken de förhållanden har uppkommit som föranleder ändringen, om förhållandena avser hela den månaden. *Lag (2001:847)*.

Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)

SFS nr: 2017:30

Departement/myndighet: Socialdepartementet

Utfärdad: 2017-02-09

Ändrad: t.o.m. SFS 2021:648

Ändringsregister: [SFSR \(Regeringskansliet\)](#)

17 kap. Avgifter

Uttag av avgifter

1 § Vårdavgifter och avgifter med anledning av att patienter uteblir från avtalade besök får tas ut enligt grunder som regionen eller kommunen bestämmer. Patienter som omfattas av en regions eller en kommuns ansvar för hälso- och sjukvård enligt 8 kap. 1-3 §§ respektive 12 kap. 1 och 2 §§ och 14 kap. 1 § ska behandlas lika.

Första stycket gäller inte i den mån annat är särskilt föreskrivet. *Lag (2019:973).*

2 § Regionen får för sluten vård fastställa avgiftsnivåer i olika inkomstintervall och besluta om vilka regler om nedsättning av avgiften som ska gälla. Avgiften för sluten vård får för varje vård dag uppgå till högst 0,0023 prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken, avrundat nedåt till närmaste tiotal kronor. *Lag (2019:973).*

3 § Av patienter som är 85 år eller äldre får vårdavgifter och andra avgifter för sådan vård och sådana förbrukningsartiklar som avses i 6 § inte tas ut.

4 § Har upphävts genom *lag (2017:616).*

5 § Avgiften tas ut av patientens förmyndare om patienten är under 18 år när vården ges eller patienten uteblir från ett avtalat besök. Om det finns flera förmyndare svarar de solidariskt för avgiften. Avgiften får tas ut av den underårige om det finns särskilda skäl.

Högekostnadsskydd för avgifter till regioner

6 § För den enskilde får följande poster tillsammans under ett år, räknat från det första tillfälle då avgift betalats, uppgå till högst 0,025 prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken, avrundat nedåt till närmaste femtiotal kronor, eller det lägre belopp som bestämts av regionen:

1. vårdavgifter som avser öppen vård enligt denna lag i andra fall än som avses i 8 § första stycket 1,
2. avgifter för förbrukningsartiklar som avses i 8 kap. 9 §, och
3. avgifter för tandvård som avses i 8 a § tandvårdslagen (1985:125).

Vid beräkning av avgiftsbefrielse enligt första stycket ska även sådana avdrag som har gjorts enligt 7 § andra stycket lagen (2013:513) om ersättning för kostnader till följd av vård inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet medräknas. *Lag (2019:973).*

7 § Har en förälder eller föräldrar gemensamt flera barn under 18 år i sin vård, får barnen gemensamt avgiftsbefrielse när kostnaderna för avgifter och gjorda avdrag enligt 6 § sammanlagt uppgår till det belopp som avses där. Sådan avgiftsbefrielse gäller även för barn som under den tid som avses i 6 § fyller 18 år.

Med förälder avses även familjehemsförälder. Som förälder räknas även den med vilken en förälder stadigvarande sammanbor och som är eller har varit gift med eller har eller har haft barn med föräldern.

Högekostnadsskydd för avgifter till kommuner

8 § För den enskilde får avgifter för följande poster tillsammans per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken:

1. vård enligt 12 kap. 1 eller 2 § eller 14 kap. 1 §,
2. förbrukningsartiklar enligt 12 kap. 6 §, och
3. hemtjänst och dagverksamhet enligt 8 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453).

Avgifterna får dock inte uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp). När avgifterna fastställs, ska kommunen dessutom försäkra sig om att den enskildes make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation.

Vid beräkning av avgiftsunderlag och förbehållsbelopp enligt andra stycket ska 8 kap. 3, 4, 7 och 8 §§ socialtjänstlagen tillämpas. *Lag (2017:616)*.

Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

FS nr: 1993:387

Departement/myndighet: Socialdepartementet

Utfärdad: 1993-05-27

Ändrad: t.o.m. SFS 2021:737

Ändringsregister: [SFSR \(Regeringskansliet\)](#)

Avgifter m.m.

18 § Av dem som enligt beslut av Försäkringskassan är berättigade att få assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken får avgift för personlig assistans tas ut inom ramen för sådan ersättning. *Lag (2010:480).*

19 § Skäliga avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter får tas ut av dem som har hel allmän ålderspension, hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken eller annan inkomst av motsvarande storlek, enligt de grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader. Kommunen ska se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov. *Lag (2010:480).*

20 § Om någon som är under 18 år får omvårdnad i ett annat hem än det egna med stöd av denna lag, är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden. Kommunen får i sådana fall uppbära underhållsbidrag som avser barnet.

20 a § Inspektionen för vård och omsorg får ta ut en avgift för ansökningar om tillstånd enligt 23 §. *Lag (2018:1155).*

21 § I andra fall än som anges i 18--20 §§ får avgifter eller ersättning för kostnader inte tas ut för insatser enligt denna lag

Förordning (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade

SFS nr: 1993:1090

Departement/myndighet: Socialdepartementet

Utfärdad: 1993-10-07

Ändrad: t.o.m. SFS 2019:1015

Ändringsregister: [SFSR \(Regeringskansliet\)](#)

Avgifter m.m.

5 § Föreskrifterna i 6 kap. 2 - 4 §§ socialtjänstförordningen (2001:937) om föräldrars skyldighet att bidra till kommunens kostnader för ett barns vård i ett annat hem skall gälla även när ett barn får vård i ett annat hem med stöd av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Förordning (2001:938).

6 § Vid bedömningen av den enskildes personliga behov enligt 19 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade skall även beaktas kostnader på grund av funktionshindret som inte täcks på annat sätt.

Bilaga 2

Årliga beloppsberäkningar utifrån prisbasbeloppsförändringar

Kopia av årlig beräkningsmall.

Årliga beloppsberäkningar utifrån prisbasbeloppsförändringar				
Prisbasbelopp	48 300	Avser år	2022	
Typ av belopp	Regel % av PP	Belopp	Period	Avsnitt i riktlinje
Förbehållsbelopp				
Schablonbelopp				
Ensamstående 65+ år	1,3546	5 452 kr	Per månad	3.2.1.
Makar/sambo 65+ år	1,1446	4 607 kr	Per månad	3.2.1.
Ensamstående -64 år	1,4902	5 998 kr	Per månad	3.2.2.
Makar/sambo -64 år	1,2592	5 068 kr	Per månad	3.2.2.
Höjning schablonbelopp				
Tillägg matbistånd	I minimibelopp	Tilläggsbelopp	Period	
Särskilt boende/korttid SoL				
Heldagsmåltid	2 470 kr	1 096 kr	Per månad	3.2.2.1.
Heldagsmåltid	82 kr	37 kr	Per dag	3.2.2.1.
Frukost	19 kr	9 kr	Per portion	3.2.2.1.
Lunch	36 kr	16 kr	Per portion	3.2.2.1.
Kvällsmål	27 kr	12 kr	Per portion	3.2.2.1.

Ordinärt boende				
Matdistribution	36 kr	25 kr	Per portion	3.2.2.1.
Sänkning schablonbelopp				
Särskilt boende/korttid SoL	Regel % av PP	Avdragsbelopp	Period	
Förbrukningsvaror	0,02521	101 kr	Per månad	3.2.2.2.
Hemutrustning	0,03529	142 kr	Per månad	3.2.2.2.
Elkostnad	0,063	254 kr	Per månad	3.2.2.2.
Bostadskostnad särskilt boende	Regel % av PP	Belopp	Period	
Hyreslagen, 102 kap. 27 § SFB				
Max för ogift		6 620 kr	Per månad	3.3.4.
Max för gift		3 310 kr	Per månad	3.3.4.
Hyra om hyreslagen ej tillämpas	0,5539	2 229 kr	Per månad	3.3.4.
		74 kr	Per dygn	3.3.4.

Avgifter	Regel % av PP	Belopp	Period	Avsnitt i riktlinje
<i>Avgifter inom maxtaxa</i>				
<i>och högkostnadsskydd</i>				
Maxtaxa	0,5392	2 170,28 kr	Per månad	5.1.
Ordinärt boende				
Hemtjänst, service	0,093	374 kr	Per timma	5.2.1.
Fönsterputsning	0,093	374 kr	Per tillfälle	5.2.1.
Personlig omvårdnad	0,0678	273 kr	Per månad	5.2.1.
Matdistribution	0,006	10 kr	Per leverans	5.2.1.

Avlösning < 12 timmar	0	0 kr	Per månad	5.2.1.
Avlösning > 12 timmar	0,0678	273 kr	Per månad	5.2.1.
Trygg hemgång	0	0 kr	Per månad	5.2.1.
Trygghetslarm	0,0813	327 kr	Per hushåll	5.2.4.
Trygghetslarm makar	0,04065	164 kr	Per person	5.2.4.
Kontaktperson	0,0678	273 kr	Per månad	5.2.5.
Korttidsviseelse	0,5392	72 kr	Per dygn	5.2.6.
Dagverksamhet	0,02025	33 kr	Per dag	5.2.7.
Boendestöd	0,0678	273 kr	Per månad	5.2.8.
Kommunal hälso- och sjukvård	0,0678	273 kr	Per månad	5.2.9.
Särskilt boende				
Hemjäntst	0,5392	2 170 kr	Per månad	5.2.2.
<i>Avgifter utanför maxtaxa</i>				
<i>och högkostnadsskydd</i>				
Matavgifter	Regel % av PP	Belopp	Period	Avsnitt i riktlinje
Särskilt boende				
Heldagsmåltid	0,886	3 566 kr	Per månad	6.1.1.
Heldagsmåltid	0,886	119 kr	Per dag	6.1.1.
Frukost	23,4% av heldag	28 kr	Per portion	6.1.1.
Lunch	43,3% av heldag	51 kr	Per portion	6.1.1.
Kvällsmål	33,3% av heldag	40 kr	Per portion	6.1.1.
Korttid Sol				
Heldagsmåltid	0,886	3 566 kr	Per månad	6.1.2.
Heldagsmåltid	0,886	119 kr	Per dag	6.1.2.
Frukost	23,4% av heldag	28 kr	Per portion	6.1.2.
Lunch	43,3% av heldag	51 kr	Per portion	6.1.2.
Kvällsmål	33,3% av heldag	40 kr	Per portion	6.1.2.

Korttidvistelse LSS				
Frukost	0,0126	20 kr	Per portion	6.1.3.
Lunch	0,0189	30 kr	Per portion	6.1.3.
Mellanmål	0,0126	20 kr	Per portion	6.1.3.
Kvällsmål	0,0189	30 kr	Per portion	6.1.3.

Matavgifter	Regel % av PP	Belopp	Period	Avsnitt i riktlinje
Dagverksamhet SoL	0,038	61 kr	Per portion	6.1.4.
Daglig verksamhet LSS	0,03234	52 kr	Per portion	6.1.4.
Matdistribution lunch	0,038	61 kr	Per portion	6.1.5.
Resor	Regel % av PP	Belopp	Period	Avsnitt i riktlinje
Dagverksamhet SoL	0,02025	33 kr	Per dag	6.2.1.
Dagverksamhet SoL, max	0,097	390 kr	Per månad	6.2.1.
Daglig verksamhet LSS	0,3323	535 kr	Per månad	6.2.2.
HAB-ersättning	0,03234	52 kr	Per dag	7.1.
Familjerådgivning	0,03296	133 kr	Per besök	8.
Stöd- och hjälpinsatser vid hem				
som i tillhandahåller boende	0,08571	345 kr	Per dygn	9.
Föräldrars ersättningsskyldighet	Åldersintervall	Belopp	Period	Avsnitt i riktlinje
vid placering av barn och	> 11 år	1 573 kr	Per månad	
ungdomar enl. SFB 18 kap. 20 §	11-15 år	1 723 kr	Per månad	
	< 18 år	2 073 kr	Per månad	10.

Pensionsmyndighetens författningssamling

ISSN 2000-4745

Föreskrifter om ändring i Pensionsmyndighetens föreskrifter (2014:11) om uppskattning av kostnader för en bostads uppvärmning, hushållsel och övrig drift vid beräkning av bostadskostnad;

beslutade den 12 november 2018.

Med stöd av 3 § första stycket 3 förordningen (2009:1175) med vissa bemyndiganden för Pensionsmyndigheten föreskrivs följande.

1 § Denna författning tillämpas vid beräkning av bostadskostnad i samband med prövning av rätt till bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd enligt socialförsäkringsbalken.

2 § Kostnader för en bostads uppvärmning och för uppvärmning av vatten beräknas schablonvis för år på följande sätt för län och kommuner enligt bilaga till denna författning.

Zon I 207 kronor per kvadratmeter bostadsyta

Zon II 182 kronor per kvadratmeter bostadsyta

Zon III 172 kronor per kvadratmeter bostadsyta

Zon IV 157 kronor per kvadratmeter bostadsyta

Om den avtalade hyran eller fastställda årsavgiften för en bostad omfattar kostnader för uppvärmning av bostaden men däremot inte avgift för uppvärmning av varmvatten, ska varmvattenkostnaden beräknas schablonvis till 56 kronor per kvadratmeter bostadsyta och år.

Om den avtalade hyran eller fastställda årsavgiften för en bostad inte omfattar kostnader för uppvärmning av bostaden men däremot avgift för uppvärmning av varmvatten, ska avdrag från schablonen göras med 56 kronor per kvadratmeter bostadsyta och år. (PFS 2018:10)

3 §

1 Kostnader för en bostads hushållsel som ingår i den avtalade hyran respektive fastställda årsavgiften beräknas schablonvis till 4,57 kronor per kvadratmeter bostadsyta och månad, dock högst till 548 kronor i månaden. Kostnader för en bostads vattenförbrukning som inte ingår i den avtalade hyran respektive fastställda årsavgiften beräknas schablonvis till 57 kronor per kvadratmeter bostadsyta och år.

Kostnader för sophämtning som inte ingår i den avtalade hyran respektive fastställda årsavgiften beräknas schablonvis till 19 kronor per kvadratmeter bostadsyta och år. (PFS 2018:10)

4 § Driftskostnader för ett småhus, förutom uppvärmningskostnader, såsom kostnader för vatten och avlopp, sophämtning, underhåll och försäkringar, beräknas schablonvis till 227 kronor per kvadratmeter bostadsyta och år. (PFS 2018:10)

Dessa föreskrifter² träder i kraft den 28 november 2014 och tillämpas på bostadskostnad som avser tid från och med den 1 januari 2015.

Dessa föreskrifter³ träder i kraft den 28 november 2015 och tillämpas på bostadskostnad som avser tid från och med den 1 januari 2016.

Dessa föreskrifter⁴ träder i kraft den 30 november 2018 och tillämpas på bostadskostnad som avser tid från och med den 1 januari 2019.

På Pensionsmyndighetens vägnar
DANIEL BARR

Martina Irving
(Juridikavdelningen)

Zon I

Jämtlands län

Dalarnas län: Malungs och Älvdalens kommuner

Norrbottnens län

Värmlands län: Torsby kommun

Västerbottnens län utom Nordmalings, Robertsfors och Umeå kommuner

Västernorrlands län: Sollefteå och Ånge kommuner

Zon II

Gävleborgs län

Dalarnas län utom Malungs och Älvdalens kommuner

Värmlands län utom Forshaga, Grums, Hammarö, Karlstads, Kils,

Kristinehamns, Säffle och Torsby kommuner

Västerbottnens län: Nordmalings, Robertsfors och Umeå kommuner

Västernorrlands län utom Sollefteå och Ånge kommuner

Västmanlands län: Fagersta, Norbergs och Skinnskattebergs kommuner

Örebro län: Hällefors, Karlskoga, Lindesbergs, Ljusnarsbergs och

Nora kommuner

Zon III

Hallands län: Hylte kommun

Jönköpings län

Kalmar län utom Borgholms och Mörbylånga kommuner

Kronobergs län

Stockholms län

Södermanlands län

Uppsala län

Värmlands län: Forshaga, Grums, Hammarö, Karlstads, Kils,

Kristinehamns och Säffle kommuner

Västmanlands län utom Fagersta, Norbergs och Skinnskattebergs kommuner

Västra Götalands län utom Göteborgs, Härryda, Kungälv, Lysekils,

Munkedals, Mölndals, Partille, Orusts, Sotenäs, Stenungsunds,

Strömstads, Tanums, Tjörns, Uddevalla och Öckerö kommuner

Örebro län utom Hällefors, Karlskoga, Lindesbergs, Ljusnarsbergs

och Nora kommuner

Östergötlands län

Zon IV

Blekinge län

Gotlands län

Hallands län utom Hylte kommun

Kalmar län: Borgholms och Mörbylånga kommuner

Skåne län

Västra Götalands län: Göteborgs, Härryda, Kungälv, Lysekils, Munkedals,

Mölndals, Partille, Orusts, Sotenäs, Stenungsunds, Strömstads,

Tanums, Tjörns, Uddevalla och Öckerö kommuner

Cirkulärnr: 2005:52
Diariernr: 2005/1287
Handläggare: Per-Olov Nylander
Avdelning: Avd för vård och omsorg
Sektion/Enhet: Sektionen vård och socialtjänst
Datum: 2005-06-01
Mottagare: Kommunstyrelsen
Stadsdels- eller kommunalnämnd
Socialnämnd
Äldre- och omsorgsnämnd
Landsting-/regionkansli
Länsförbunden

Underlag för rutiner kring omhändertagande av avlidna

1. Inledning

Enligt 1 § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) HSL innefattas i hälso- och sjukvård att ta hand om avlidna. Kommunerna har ansvar för att ta hand om dem som avlider i särskilda boendeformer (18 § 1 st. HSL) samt i vissa landsting/regioner även dem som avlider i ordinärt boende i den omfattning som framgår av de avtal som tecknats om övertagande av hemsjukvårdsansvaret i ordinärt boende (18 § 3 st. HSL) I övriga fall ansvarar landstingen.

I lagens 2d § slås fast att när någon avlidit ska hälso- och sjukvårdens uppgifter fullgöras med respekt för den avlidne. De åtgärder i samband med ett dödsfall som måste vidtas och inte kräver medverkan av läkare skall utföras av den huvudman som har ansvaret för hälso- och sjukvården i det enskilda fallet. Kroppen skall således tas om hand på ett värdigt sätt av respektive sjukvårdshuvudmans personal, vare sig det sker hos kommun eller landsting. De efterlevande ska visas hänsyn och omtanke. Den avlidnes kultur och religion ska beaktas. Landstingen eller kommunerna ansvarar för förvaring av avlidna i avvaktan på kistläggning och bisättning. (SOSFS 1996:29).

Hälso- och sjukvårdens ansvar upphör när kroppen lämnats ut för kistläggning eller motsvarande, beroende av traditioner i olika trosinriktningar.

Ordet bisättning definieras som kistläggning och svepning av den avlidne samt transport av kista till förvaringsutrymme för begravning. Vi har valt att inte använda ordet bisättning p.g.a. detta ord har fått olika innebörd i olika delar av landet. I stället används endast ordet kistläggning.

Det finns inget legalt hinder för att andra, t ex församlingar eller begravningsbyråer att tillhandahålla bårhus.

För närmare information om fördelningen av ansvaret för hälso- och sjukvården i boendeform eller bostad enligt SoL, LSS m.m. mellan kommuner och landsting hänvisas till Svenska Kommunförbundets cirkulär 2003:82.

2. Dödsbevis och intyg om dödsorsak

Enligt lagen om kriterier för bestämmande av människans död (1987:269) skall en läkare i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet fastställa att döden har inträtt. Socialstyrelsens har givit ut föreskrifter och allmänna råd (SOSFS1987:32) om kriterier för bestämmande av en människas död. En ny för-fattning väntas utkomma inom kort och som ska gälla från och med 1 juli 2005. Vidare skall enligt begravningslagen (1990:1144) ett intyg om dödsfallet (dödsbevis) och ett intyg om dödsorsaken utfärdas av en läkare. Den läkare som fastställt att döden har inträtt är enligt samma lag skyldig att så snart det kan ske göra an-mälan till polismyndigheten om förhållandena är sådana att en rättsmedicinsk obduktion eller annan rättsmedicinsk undersökning behövs. Om det finns skäl för en sådan undersökning skall dödsbeviset lämnas till polismyndigheten. I andra fall skall dödsbeviset lämnas till skattemyndigheten som utfärdar ett intyg om att stof-tet får gravsättas eller kremeras.

3. Generella rutiner kring omhändertagande av avlidna m.m.

Landsting och kommuner ska i samarbete lokalt skapa en tydlig ansvarsfördelning för de åtgärder som behöver vidtas i samband med dödsfall. Verksamhetschef för hälso- och sjukvården ansvarar för att lokalt anpassade rutiner finns och att anhöriga underrättas då ett dödsfall skett (förordning (1996:933) om verksamhetschef inom hälso- och sjukvården). Det är angeläget att all berörd personal ges en god information om gällande bestämmelser och kompletterande lokala rutiner (SOSFS 1996:29).

I den kommunala hälso- och sjukvården har den medicinskt ansvariga sjuksköterskan ansvar för att det finns behövliga direktiv och instruktioner för sjukvårds-verksamheten samt att personalen inom kommunens hälso- och sjukvård har den kompetens som behövs (SOSFS 1997:10).

Den avlidne skall omhändertas av sjukvårdshuvudmannens personal på ett värdigt sätt, de anhöriga visas respekt och omtanke och olika trosinriktningar skall huvud-sakligen få sina önskemål i samband med dödsfallet tillgodosedda.

Bedömer läkare att klinisk eller rättsmedicinsk obduktion är nödvändig övergår ansvaret till landstinget, eller i förekommande fall till polisen, som transporterar kroppen till obduktionslokal, oavsett var dödsfallet inträffat. Efter obduktion transporteras kroppen till bårhus. Transporterna ska ske utan kostnad för dödsboet.

3.1 Ansvar vid dödsfall på landstingenssjukvårds inrättningar

Landstinget ansvarar för att kroppen transporteras till och förvaras i bårhus till dess den kan överlämnas för kistläggning till de anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravningen. Detta gäller också i de fall landstinget

har upp-handlat vårdplatser på enskilda vårdinrättningar. I dessa fall bör det regleras i avtalet vem som ska ombesörja transporten. Landstingets ansvar upphör när kroppen har utlämnats för kistläggning.

3.2 Ansvar vid dödsfall i ordinärt boende i hemlandstinget där landstinget har hemsjukvårdsansvar

Avlider patienten i ordinärt boende eller anhörigs hem, även sommarstuga eller dylikt, har läkare ansvar för att behövliga intyg utfärdas och skickas till rätta instanser.

Landstinget ansvarar för att kroppen transporteras till och förvaras i bårhus till dess kistläggning kan äga rum. Landstingets ansvar upphör när kroppen lämnas ut för kistläggning.

Vid dödsfall i ordinärt boende kan det ibland vara lämpligt att den döde får vara kvar i sitt hem till dess kistläggning kan ske.

Anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravningen kan givetvis välja att själva ta över ansvaret och beställa transport till bårhus. I detta fall uppstår ett avtalsförhållande och ett betalningsansvar direkt mellan dödsboet och transportören, utan att landstinget berörs. Landstingets ansvar upphör när kroppen på de anhörigas uppdrag lämnas ut till transportören. När anhöriga gör nu beskrivet val ska landstinget klargöra för dem när landstingets ansvar upphör och vad beslutet innebär. I dessa fall ska transportören fakturera dödsboet. Anhörigas val samt vidtagna åtgärder ska dokumenteras i patientjournalen.

3.3 Ansvar vid dödsfall på allmän plats

I de fall personen avlider på allmän plats och läkare samt polis vidtagit regelmässiga åtgärder, förs kroppen regelmässigt till en landstingsdriven sjukvårdsinrättning. Landstinget ansvarar för dessa transporter.

3.4 Ansvar vid dödsfall utanför hemlandstinget

Avlider någon som är remitterad till sjukvård utanför hemlandstinget ansvarar hemlandstinget för transport av stoftet till bårhus i hemlandstinget. Detta skall ske utan kostnader för dödsboet.

Avlider någon på sjukvårdsinrättning utanför hemlandstinget utan att vara remitterad dit eller remitterad enligt s.k. valfrihetsremiss, eller på annan plats utanför hemlandstinget, svarar anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravningen för att kroppen transporteras till bårhus.

3.5 Ansvar vid dödsfall inom kommunens särskilda boendeformer

När en person avlider i en sådan boendeform eller bostad som avses i 5 kap 5 § 2 st. och 5 kap 7 § 3 st. samt 7 kap 1 § 2 p. socialtjänstlagen skall en läkare konstatera dödsfallet och utfärda behövliga intyg.

Kommunen ansvarar för att den avlidne transporteras till och förvaras i bårhus till dess stoftet kan överlämnas till de anhöriga för kistläggning. Kommunens ansvar upphör när detta skett.

Vid dödsfall i särskilt boende kan det ibland vara lämpligt att den döde får vara kvar där till dess kistläggning kan ske.

Anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravningen kan givetvis välja att själva ta över ansvaret och beställa transport till bårhus. I detta fall uppstår ett avtalsförhållande och ett betalningsansvar direkt mellan dödsboet och transportören, utan att kommunen berörs. Kommunens ansvar upphör när kroppen på de anhörigas uppdrag lämnas ut till transportören. När anhöriga gör nu beskrivet val ska kommunen klargöra för dem när kommunens ansvar upphör och vad beslutet innebär. I dessa fall ska transportören fakturera dödsboet. De anhörigas val samt vidtagna åtgärder ska dokumenteras i patientjournalen.

3.6 Ansvar vid dödsfall i ordinärt boende med kommunalt hemsjukvårdsansvar

Avlider patienten i ordinärt boende har läkare ansvar för att behövliga intyg utfärdas och skickas till rätta instanser.

För att kommunen skall ha ansvar för omhändertagandet av avlidna i ordinärt bo-ende krävs att detta uttryckligen angetts i överenskommelse mellan kommun och landsting. Annars ligger ansvaret kvar på landstinget. Parterna bör klargöra i av-talet vad som gäller för personer som inte får hemsjukvård från kommunen.

Kommunen skall, om man enligt avtal övertagit ansvaret, se till att kroppen transporterats till och förvaras i bårhus till dess kistläggning kan äga rum. Kommunens ansvar upphör när kroppen lämnas ut för kistläggning.

Vid dödsfall i ordinärt boende kan det ibland vara lämpligt att den döde får vara kvar i sitt hem till dess kistläggning kan ske.

Anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravningen kan givetvis välja att själva ta över ansvaret och beställa transport till bårhus. I detta fall uppstår ett avtalsförhållande och ett betalningsansvar direkt mellan dödsboet och transportören, utan att kommunen berörs. Kommunens ansvar upphör när kroppen på de anhörigas uppdrag lämnas ut till transportören. När anhöriga gör nu beskrivet val ska kommunen klargöra för dem när kommunens ansvar upphör och vad beslutet innebär. I dessa fall ska transportören fakturera dödsboet. De anhörigas val samt vidtagna åtgärder ska dokumenteras i patientjournalen.

Bedömer läkare att klinisk eller rättsmedicinsk obduktion är nödvändig övergår ansvaret till landstinget som transporterar kroppen till obduktionslokal och därefter till bårhus. Kommunens ansvar upphör i samband härmed.

3.7 Ansvar vid dödsfall i enskild verksamhet

I de fall privat vård utförs på entreprenad av landsting eller kommun, bör ombesörjande av transporten regleras i avtal. Sjukvårdshuvudmannen har ansvaret för att detta sker.

I de fall en person avlider i privat vård, som ej finansieras med offentliga medel, har den privata vårdgivaren ansvar för att ta hand om den avlidna enligt HSL.

3.8 Ansvar vid dödsfall utanför Sverige

Avlider en svensk medborgare eller annan med permanent uppehållstillstånd i Sverige, utanför Sveriges gränser ansvarar dödsboet för att transporten av den avlidna kroppen.

3.9 Ansvar vid utländsk medborgares dödsfall

Avlider utländsk medborgare utan uppehållstillstånd i Sverige svarar vederbörandes dödsbo eller annan, till exempel försäkringsbolag, för kostnaderna för transport av stoftet och övrigt omhändertagande.

4. Avgifter till kommuner och landsting

Bestämmelser om vårdavgifter i 26 § hälso- och sjukvårdslagen medger att lands-ting och kommuner få ta ut avgifter i samband med omhändertagande av avlidna. Om sjukvårdshuvudmannen väljer att ta ut avgift för denna tjänst måste avgiften fastställas på samma sätt som övriga avgifter, det vill säga i respektive fullmäktige. Avgiften ingår inte i landstingens högkostnadsskydd eller den kommunala max-taxan för äldreomsorg. Det är dödsboet som ska betala denna avgift.

Den entreprenör som sjukvårdshuvudmannen har anlitat för uppgiften ska således fakturera kommunen/landstinget, och inte dödsboet, för sina kostnader.

Anhöriga kan givetvis, som framgått ovan (3.2, 3.5 och 3.6), välja att själva ta över ansvaret och beställa transport till bårhus. I dessa fall inträder ett avtalsförhållande och ett betalningsansvar direkt mellan dödsboet och transportören, utan att kommunen/landstinget berörs. I dessa fall ska transportören fakturera dödsboet.

5. Upphandling av transporter

Landsting och kommun ska upphandla transporttjänsten enligt gällande lagstiftning om den inte utförs i egen regi. Om avtal finns avropar landstingets eller kommunens personal tjänsten i samband med dödsfallet. Ett avtal måste således finnas mellan transportören, vanligtvis en begravningsentreprenör, och lands-tinget/kommunen. Fakturan från entreprenören ska tillställas beställaren d.v.s. kommunen eller landstinget.

6. Övriga transporter

Inte i något fall har hälso- och sjukvården ansvar för att transportera stoftet från bårhus till lokalen för förvaring och visning eller ceremonilokal. Anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravningen är ansvarig för detta.

Aktuella författningar:

Hälso- och sjukvårdslag (1982:763)

Socialtjänstlag (2002:453)

Lag om kriterier för bestämmande av en människas död (1987:269)

Begravningslag (1990:1144)

Lag (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdsområdet

Förordning (1998:1513) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område

Förordning (1996:933) om verksamhetschef inom hälso- och sjukvården

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (1987:32) om kriterier för bestämmande av en människas död

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (1996:29) om vissa åtgärder inom hälso- och sjukvården vid dödsfall

Socialstyrelsens allmänna råd (1997:8) om verksamhetschef inom hälso- och sjukvården

Socialstyrelsens allmänna råd (1997:10) om medicinskt ansvarig sjuksköterska i kommunernas hälso- och sjukvård

Sveriges Kommuner och Landsting

Avd för vård och omsorg

Sektionen vård och socialtjänst

Ellen Hyttsten

Margaretha Spjuth

Bilaga 5

Cirkulärnr:	20:52
Diariernr: 2	0/01637
Handläggare:	Mikael Mattsson Flink
Ämnesord:	Social omsorg
Avdelning:	Vård och omsorg
Sektion/Enhet:	Sektionen för socialtjänst
Extern medverkan:	
Datum:	2020-12-15
Mottagare:	Socialnämnd Individ- och familjeomsorg Funktionsnedsättning LSS
Rubrik:	Ersättningar och villkor vid familjehemsvård av barn, unga och vuxna, vårdnadsöverflyttningar m.m. för år 2021
Ersätter:	
Bilagor:	

Sammanfattning

Cirkuläret syftar till att ge stöd och vägledning för handläggare och beslutsfattare i kommuner gällande handläggningen av ärenden som rör familjehemsvård. Eftersom det är generella rekommendationer bör de ses som ett stöd för utvecklande av kommunens egna riktlinjer för handläggningen av dessa ärenden.

I cirkuläret finns även tabeller med aktuella belopp för arvode och omkostnader för år 2021.

<https://skl.se/tjanster/merfranskl/cirkular/cirkular/2018/ersattningarochvillkorvidfamiljehemsvardavbarnungaochvuxnavardnadsoverflyttningarmmforar2019.25941.html>

CIRKULÄR 20:52

Vård och omsorg
Mikael Mattsson Flink

Socialnämnd
Individ- och familjeomsorg
Funktionsnedsättning LSS

Ersättningar och villkor vid familjehemsvård av barn, unga och vuxna, vårdnadsöverflyttningar m.m. för år 2021

Cirkuläret syftar till att ge stöd och vägledning för handläggare och beslutsfattare i kommuner gällande handläggningen av ärenden som rör familjehemsvård. Eftersom det är generella rekommendationer bör de ses som ett stöd för utvecklande av kommunens egna riktlinjer för handläggningen av dessa ärenden.

I cirkuläret finns även tabeller med aktuella belopp för arvode och omkostnader för år 2021.

SKR har bestämt att höjning av omkostnadsersättningen med 130 kronor per månad och uppdragstagare ska tas bort helt. Anledningen är att Skatteverket har beslutat att denna ersättning är en form av skattekompensation då det bara är kostnader som överstiger 5 000 kr som är skattemässigt avdragsgilla. Om uppdragsgivaren (socialnämnden) betalar ut en sådan ersättning bedöms den som skatte- och avgiftspliktig ersättning. Uppdragstagaren kommer inte heller medges avdrag för ersättningen. För mer information se Skatteverkets hemsida.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har inte möjlighet att ge råd avseende ersättningar i enskilda ärenden. Råd och stöd ges däremot avseende mer generella frågeställningar.

SKR:s rådgivning är enbart avsedd för företrädare för kommunen vilket innebär att privata företag inte omfattas av SKR:s rådgivning. Familjehem kan inte konsultera SKR utan hänvisas till berörd kommun.

Tidigare års cirkulär finns att hämta under cirkulär på hemsidan www.skr.se

Sveriges Kommuner och Regioner
Avdelningen för Vård och omsorg

Åsa Furén-Thulin

KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING FÖR FALKÖPINGS KOMMUN

Avgifter och ersättning för personer med insatser enligt Socialtjänstlagen, Hälso- och sjukvårdslagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Typ av dokument	Reglemente för avgifter och ersättning
Beslutsinstans	Socialnämnden, KS och KF
Fastställd	2024-09-28
Ersätter dokument	Ersätter 2021/453 Föreskrifter om avgifter och ersättningar för personer med insatser enligt socialtjänstlagen, hälso-och sjukvårdslagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade antagen av KF den 29 november 2021 § 131
Diarienummer	SN 2024/00191
Giltighetstid	2025-01-01 och tills vidare
Dokumentet gäller för	Socialnämnden
Dokumentansvarig	Utredare
Tidpunkt för aktualitetsprövning	Vid eventuella förändringar

Innehåll

1. Lagar och utgångspunkter	5
1.1 Kommunala angelägenheter enligt Kommunallag (2017:725)	5
1.2 Avgifter enligt Socialtjänstlagen (2001:453), SoL.....	5
1.3 Avgifter enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387), LSS	6
2. Kommunens självkostnad.....	7
3. Förbehållsbelopp	7
3.1 Beräkning av förbehållsbelopp i Falköpings kommun.....	7
3.2 Minimibelopp	7
3.2.2 Individuell del.....	8
3.2.2.1 Höjning av minimibeloppet.....	8
3.2.2.2 Minskning av minimibeloppet.....	9
3.3. Bostadskostnad	10
3.3.1. Bostadskostnad i hyreslägenhet.....	10
3.3.2. Bostadskostnad i bostadsrätt.....	10
3.3.3. Bostadskostnad vid fastighetsinnehav	11
3.3.4. Bostadskostnad i särskild boendeform	11
3.3.5. Jämkning av dubbel bostadskostnad	12
4. Avgiftsunderlag	12
4.1. Beräkning av avgiftsunderlag för makar och sambor.....	13
4.2. Överskott av kapital från försäljning av egen bostad	13
4.3. Avsaknad av egen inkomst.....	13
4.4. Skuldsanering och utmätning	13
4.5. Förälders ersättningsskyldighet vid placering av barn och ungdomar.....	13
4.6. Insamling av uppgifter.....	14
5. Avgift för hemtjänst m.m. inom maxtaxa och högkostnadsskydd	14
5.1. Maxtaxa och högkostnadsskydd.....	14
5.2.1. Hemtjänst i ordinärt boende	14
5.2.2. Hemtjänst i särskilt boende	15
5.2.3. Avgift för makar/sambor	16
5.2.4. Trygghetslarm.....	16
5.2.5. Kontaktperson.....	16
5.2.6. Korttidsvistelse	Fel! Bokmärket är inte definierat.
5.2.7. Dagverksamhet	Fel! Bokmärket är inte definierat.

5.2.8. Avgift för boendestöd.....	17
5.2.9 Kommunal hälso- och sjukvård.....	17
6. Avgifter utanför maxtaxa och högkostnadsskydd	18
6.1. Matavgifter	18
6.1.1. Matavgift vid särskilt boende	18
6.1.2. Matavgift vid korttidsvistelse SoL	18
6.1.3. Matavgift vid korttidsvistelse LSS	19
6.1.4. Matavgift vid dagverksamhet	19
6.1.5. Matavgift vid matdistribution.....	19
6.2. Avgift för resor till dagverksamhet	19
6.3. Flyttstäd inom särskilda boende fär äldre.....	20
6.4. Avgift för transport av avlidna	20
7. Avgift för familjerådgivning	20
8. Avgift vid stöd- och hjälpinsatser för vuxna	20
9. Ersättningar utanför maxtaxa och högkostnadsskydd	21
9.1 Habiliteringsersättning vid daglig verksamhet	21
10. Föräldrars ersättningsskyldighet vid placering av barn och ungdomar.....	21
11. Avgiftsbefrielse vid frånvaro.....	22
11.1. Avgiftsbefrielse av hemtjänstavgift.....	22
11.2 Avgiftsbefrielse för övriga avgifter	22
12. Inträde eller utträde under pågående kalendermånad	22
12.1. Hemtjänstavgift vid in- eller utträde.....	22
12.2. Övriga avgifter vid in- eller utträde.....	23
13. Avgiftsbeslut, delegation och överklagande.....	23
14. Debitering av avgifter m.m.....	23
14.1. Debitering av den enskilde	23
14.2. Debitering av personer med insatser i annan kommun	24
14.3. Debitering av personer som tillfälliga vistelser i Falköpings Kommun	24
14.4. Påminnelse- och inkassoavgifter	24
14.5. Debitering av avgift när kostnaden ersätts av annan än mottagaren av hemtjänst m.m.....	24
15. Ändring av avgift.....	24
15.1. Retroaktiv rättelse av avgifter	25
16. Omräkning av belopp	25

17. Särskild prövning.....	25
18. Bilaga 1. Socialtjänstlag (2001:453)	26
19. Bilaga 2. Socialtjänstförordning (2001:937)	28
20. Bilaga 3. Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)	28
21. Bilaga 4. Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade	30
22. Bilaga 5. Förordning (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade	31
23. Bilaga 6. PFS 2018:10 Pensionsmyndighetens föreskrifter om uppskattning av kostnader för en bostads uppvärmning, hushållsel och övrig drift vid beräkning av bostadskostnad för år 2023 (2014:11).....	31
24. Bilaga 7. Underlag för rutiner kring omhändertagande av avlidna	32
26. Bilaga 9. Övriga underlag för beräkning	36

1. Lagar och utgångspunkter

1.1 Kommunala angelägenheter enligt Kommunallag (2017:725)

Kommuner och regioner får enligt 2 kap. 5 § ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. För tjänster eller nyttigheter som de är skyldiga att tillhandahålla får dock avgifter endast tas ut om det följer av lag eller annan författning. Lag (2019:835)

Avgiften får enligt 2 kap. 6 § Kommunallagen *inte* överstiga *kommunens självkostnad*. Självkostnadsprincipen innebär att kommunen inte får ta ut högre avgifter än som svarar mot kostnaden för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandahåller. Enligt kommunallagen 2 kap. 3 § ska kommunen behandla sina medlemmar lika, och vid fastställandet av avgift ska hänsyn tas till *likställighetsprincip*, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

1.2 Avgifter enligt Socialtjänstlagen (2001:453), SoL

Grunder för avgifter framgår av SoL 8 kap. Avgifter.

Enligt 8 kap. 1 § SoL framgår att ”Stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär medför inte kostnadsansvar för den enskilde vårdtagaren. Kommunen får dock, utom i fråga om barn, ta ut ersättning för uppehållet av den som på grund av missbruks av alkohol, narkotika eller därmed jämförbara medel får vård eller behandling i ett hem för vård eller boende eller i ett familjehem. Socialnämnden ska även arbeta för att förebygga och motverka missbruk av spel om pengar. Regeringen meddelar föreskrifter om den högsta ersättning som får tas ut varje dag. För andra stöd- och hjälpinsatser får kommunen ta ut skälig ersättning.”

Det högsta belopp för ersättning för uppehälle som kommunen får ta ut vid stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär enligt 8 kap. 1 § SoL första stycket, framgår av 6 kap. 1 § Socialtjänstförordningen, se bilaga 2.

Kommunen har enligt 8 kap. 2 § SoL möjlighet att för ”familjerådgivning, verksamhet för barn och unga enligt 5 kap. 1§ som inte är stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär, föräldrautbildning inför adoption, hemtjänst, dagverksamhet, bostad i sådant särskilt boende som avses i 5 kap. 5 § andra stycket eller 7 § tredje stycket och som inte omfattas av 12 kap. jordabalken eller för annan liknande social tjänst ta ut *skäliga avgifter* enligt grunder som kommunen bestämmer.”

Av 6 kap 2-3 §§ Socialtjänstförordningen (2001:937) framgår föräldrars skyldighet enligt 8 kap. 1 § andra stycket SoL att bidra till kommunens kostnader för ett barns vård i ett annat hem än det egna, och att det bestäms enligt samma grunder som om det gällde att bestämma betalningsskyldighet för var och en av dem enligt 19 kap. socialförsäkringsbalken.

Det belopp som var och en av föräldrarna ska bidra med får dock inte överstiga vad som för varje tid motsvarar underhållsstödsbeloppet enligt 18 kap. 20 § Socialförsäkringsbalken.

Finns speciallagstiftning (SoL och Hälso- och sjukvårdslagen, HSL) som begränsar avgiftsuttaget ska de reglerna tillämpas i stället för självkostnadsprincipen och likställighetsprincipen.

I fråga om avgifter för hemtjänst, dagverksamhet och bostad i särskilt boende finns ytterligare bestämmelser i 8 kap. 3–9 §§ SoL. I detta inryms även avgifter för kommunal hälso- och sjukvård enligt 12 kap. 1 eller 2 § eller kap. 14 1 §

HSL, och förbrukningsartiklar enligt 12 kap. 6 § HSL. Utdrag från 8 kap. 1–9 §§ SoL, och 17 kap. § 8 HSL framgår av bilaga 4.

1.3 Avgifter enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387), LSS

Grunder för avgifter framgår av LSS 18-21 §§, Avgifter m.m.

Utgångspunkten är att stöd och service som ges enligt LSS ska vara avgiftsfri. Av 21 § LSS framgår att kommunen inte får ta ut någon avgift för de insatser som ges enligt LSS i andra fall än de som anges i 18-20 §§.

Av 18 § LSS framgår att ”Av den som enligt beslut av Försäkringskassan är berättigad att få assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken får avgift för personlig assistans tas ut inom ramen för sådan ersättning”. Det innebär att kommunen kan uppbära den enskildes ersättning för de timmar som kommunen utför åt Försäkringskassan.

Enligt 19 § LSS får ”skäligen avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter tas ut av den som har hel allmän ålderspension, hel sjukförsäkring eller hel aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken eller annan inkomst av motsvarande storlek, enligt de grunder som kommunen bestämmer.”

”Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader” och ”Kommunen ska se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov.” Enligt 6 § förordning (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade ska här även beaktas kostnader på grund av funktionshindret som inte täcks på annat sätt.

Föräldrar till barn och ungdomar under 18 år och som inte bor i föräldrahemmet är skyldiga att i skälig omfattning bidra till kommunens kostnad för omvårdnaden. 20 § LSS anger att ”Om någon som är under 18 år får omvårdnad i ett annat hem än det egna med stöd av denna lag, är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden. Kommunen får i sådana fall uppbära underhållsbidrag som avser barnet.”

Enligt 5 § förordning (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade gäller föreskrifterna i 6 kap. 2 - 4 §§ socialtjänstförordningen (2001:937) om föräldrars skyldighet att bidra till kommunens kostnader.

Utdrag från 18-21 §§ LSS , samt 5-6 §§ förordning om stöd och service till vissa funktionshindrade framgår av bilaga 5.

2. Kommunens självkostnad

Kommunens självkostnad beräknas för varje verksamhetsområde med ledning av det senaste årets bokslut. Angivna avgifter är beräknade inom ramen för kommunens självkostnad.

3. Förbehållsbelopp

Med förbehållsbelopp menas det belopp som den enskilde ska ha rätt att behålla av sina egna medel innan avgift får tas ut för hemtjänst, boendestöd, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård.

Vid LSS-insatser ska den enskilde tillförsäkras goda levnadsvillkor (7 § LSS). Omvårdnadsinsatser enligt LSS är avgiftsfria, men i anslutning till en insats får skäliga avgifter tas ut för bostad, fritidsaktiviteter samt kulturella aktiviteter. Hänsyn måste tas till att det ska finnas tillräckliga medel för den enskildes personliga livsuppehälle och behov av mat, kläder, dagliga resor, fritidssysselsättning, tandvård och läkarvård.

Förbehållsbeloppet består av ett minimibelopp, vilket i sin tur är uppdelat på en individuell del.

Den enskildes minimibelopp och bostadskostnad är den enskildes förbehållsbelopp.

3.1 Beräkning av förbehållsbelopp i Falköpings kommun

Förbehållsbeloppet fastställs årligen utifrån de i socialtjänstlagen angivna kriterierna. Avgifter och kostnader baseras utifrån konsumentverkets referensvärde för levnadskostnader och gällande prisbasbelopp. Nedan beskrivs de grunder som gäller för fastställande av förbehållsbeloppet.

3.2 Minimibelopp

Minimibeloppet ska enligt 8 kap. 7 § alltid per månad utgöra lägst en tolftedel av

- 1,4789 gånger prisbasbeloppet för ensamstående, eller
- 1,2066 gånger prisbasbeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor.

Minimibeloppet ska täcka normalkostnader för följande poster

- Livsmedel, alla måltider
- Kläder och skor, fritid, hygien
- Förbrukningsvaror
- Dagstidning, telefon
- Möbler och husgeråd
- Hemförsäkring
- Hushållsel
- Resor
- Tandvård
- Öppen Hälso- och sjukvård, samt läkemedel

Minimibeloppet ska aldrig behovsprövas, utan utgörs av ett lägsta belopp.

Minimibeloppet ska endast minska enligt de i lagen angivna förutsättningarna. Med makar/sambor avses inte sammanboende släktingar, så som mor och dotter eller två syskon.

3.2.2 Individuell del

3.2.2.1 Höjning av minimibeloppet

Kommunen ska höja minimibeloppet i skälig omfattning om nedanstående kriterier inträffar samtidigt.

- När den enskilde har ett varaktigt behov av ett högre belopp på grund av särskilda omständigheter. Med varaktighet menas att behovet minst ska förekomma större delen av ett år.
- När behovet avser ett inte oväsentligt högre belopp än minimibeloppet. Med ett inte oväsentligt högre belopp avses en merkostnad per månad på lägst 200 kr utöver minimibeloppet.
- När behovet avser en sådan levnadsomkostnad som faller in under begreppet ”normal levnadskostnad”

Vanligtvis behöver kommunen således ej höja minimibeloppet vid tillfälliga extrainkomster eller regelbundet återkommande små extrakostnader.

Exempel på situationer när det kan finnas skäl att höja minimibeloppet är följande.

- Fördyrade kostnader för en post som anges i minimibeloppet.
- Fördyrad kostnad för den färdiglagade mat som erhålls genom kommunen för enskilda sin har hemtjänstinsatser i ordinärt boende eller särskilt boende, vid korttidsvistelse och dagverksamhet.
- Kostnad till följd av personens funktionstillstånd.
- Kostnad för god man

För att kompensera yngre personer med funktionsnedsättning höjs minimibeloppet med 10 % för personer under 65 år. Beloppet utgör lägst en tolfedel av

- 1,62679 gånger prisbasbeloppet per månad för ensamstående, och
- 1,32726 gånger prisbasbeloppet per månad för makar och sator

Den enskildes kostnad för god man ska medföra att minimibeloppet höjs med detta belopp. Enskild kan ha kostnader för god man vid följande tillfällen.

- Tillgångar som överstiger två prisbasbeslopp, eller
- Inkomster efter avdrag enligt inkomstskattelagen som överstiger två prisbasbeslopp.

Uppgifter om den enskildes kostnader för god man kan inhämtas från kommunens överförmyndarmyndighet.

Personer som på grund av bristande förmåga att själv tillreda mat och som beviljats matdistribution eller matbistånd på kommunens matservering för äldre och personer med funktionsnedsättning kompenseras för sina merkostnader för att kunna ges tillgång till den färdiglagade maten.

Minimibeloppet höjs med mellanskillnaden mellan matpriset och den beloppspost som finns avsatt för mat/livsmedel i minimibeloppet. Kostnaden för distribution av maten påverkar inte minimibeloppet eftersom den kostnaden ligger inom ramen för hemtjänstavgiften och maxbeloppet.

3.2.2.2 Minskning av minimibeloppet

Kommunen får minska minimibeloppet endast om den enskilde inte har en kostnad för en sådan post som anges i 8 kap. 7 § andra stycket SoL därför att:

- kostnaden ingår i avgiften för hemtjänst och dagverksamhet
- kostnaden ingår i avgiften eller hyran för bostad i särskilt boende eller posten tillhandahålls kostnadsfritt.

Minimibeloppet får inte minskas med motivering att den enskilde under en viss månad ej har kostnader för en post i minimibeloppet.

I Falköpings kommuns äldreboenden tillhandahålls förbrukningsvaror, vissa hygienvaror, hushållsel, linne, husgeråd, säng och nattduksbord samt möbler i gemensamma utrymmen. Socialnämnden ska årligen med tillämpning från den 1 januari göra en beräkning och fastställande av de poster som den enskilde inte har någon kostnad för i äldreboendet tex. förbrukningsvaror, hemutrustning så som säng och sängbord samt hushållsel. Konsumentverkets referensvärde används även som utgångspunkt.

3.3. Bostadskostnad

Den enskildes faktiska bostadskostnad är en del av förbehållsbeloppet. Endast bostadskostnad för en bostad per hushåll läggs till förbehållsbeloppet, den bostad där man rätteligen ska vara folkbokförd.

Makar/sambor delar lika på bostadskostnaden. Vid boende i särskild boendeform får endast bostaden i denna särskilda boendeform läggas till förbehållsbeloppet.

Uppgifter om bostadskostnad hämtas från Pensionsmyndigheten/Försäkringskassan för person som har bostadstillägg/bostadsbidrag. Övriga lämnar själva uppgift om hyra i samband med inkomstförfrågan.

Den som trots påminnelse inte lämnar uppgift om bostadskostnad och kommunen inte heller har uppgift från Pensionsmyndigheten/Försäkringskassan beräknas bostadskostnaden till 0 kr per månad.

I de fall bostadskostnaden inte följer av en avtalad hyra eller fastställd årsavgift följer kommunen Pensionsmyndigheten/Riksförsäkringsverkets föreskrifter för beräkning av bostadskostnad för bostadstillägg/bostadsbidrag, Se vidare i PFS 2018:10, bilaga 6.

3.3.1. Bostadskostnad i hyreslägenhet

Bostadskostnad för hyrd bostad är den avtalade hyran inklusive uppvärmningskostnader och med tillägg av avgifter som obligatoriskt ingår i den avtalade hyran eller fastställda årsavgiften. Därtill kan tillkomma kostnader för bostaden som kan vara uppvärmning av bostaden, vattenförbrukning i bostaden, bostadens andel i sophämtning och för varmvatten.

Kostnad för hushållsel räknas inte som bostadskostnad.

3.3.2. Bostadskostnad i bostadsrätt

Bostadskostnad för en bostad i en bostadsrätt är den fastställda årsavgiften inklusive uppvärmningskostnader med tillägg av avgifter som obligatoriskt ingår i den avtalade hyran eller fastställda årsavgiften. Därtill kan tillkomma kostnader för bostaden som kan vara uppvärmning av bostaden, vattenförbrukning i bostaden, bostadens andel i sophämtning och för varmvatten.

Kostnad för hushållsel räknas inte som bostadskostnad.

Den som har en bostadsrätt får som bostadskostnad också räkna med 70 % av räntor på lån för förvärv av bostadsrätten under förutsättning att bostadsrätten vid tidpunkten för förvärvet har satts i pant på ett sådant sätt att den vid bristande betalning kan tas i mät för skulden.

3.3.3. Bostadskostnad vid fastighetsinnehav

För ett eget småhus som är inrättat som ett en- eller tvåfamiljshus räknas följande bostadskostnad.

- 70 % av räntor på det i fastigheten nedlagda upplånade kapitalet, efter avdrag för räntebidrag
- 70 % av tomträttsavgäld
- Fastighetsskatt
- Uppvärmningskostnader och övriga driftskostnader såsom vatten, sotning, renhållning, försäkring och avgift för vägsamfällighet.
- För eget småhus på lantbruksenhet som är inrättat som bostad för en eller två familjer räknas kostnader som hör till bostadsfastigheten.

Med bostadsfastighet avses bostadsbyggnad inklusive kringliggande tomt. Från kostnaderna ska dras eventuella hyresintäkter. För flerfamiljshus (mer än två lägenheter) tillämpas Skattemyndighetens bestämmelser.

3.3.4. Bostadskostnad i särskild boendeform

För permanent boende vid särskilda boendeformer i Falköpings kommun tas hyra ut enligt hyreslagens bestämmelser. Vid inflyttning i särskild boendeform tas hyra ut från och med den dagen bostaden ställts till förfogande enligt beslut och varar fram till uppsägningstiden löpt ut.

Skyldigheten att erlægga hyra för hela uppsägningstiden ut kan efter överenskommelse upphöra tidigare om ny hyresgäst enligt beslut tillträder bostaden eller om bostaden ska disponeras för upprustning.

Hyrorna i kommunens särskilda boendeformer fastställs i särskild ordning efter förhandling och avtal mellan hyresvärd och hyresgäst (via förhandlingsordning med Hyresgästföreningen).

- Hyra i särskild boendeform begränsas till att högst uppgå till vad som framgår som skälig bostadskostnad för särskilt bostadstillägg enligt 102 kap. 27 § Socialförsäkringsbalken.
- I de fall hyreslagens bestämmelser inte är tillämpliga vid boende i en särskild boendeform, inkl. särskilt boende i elevhem och familjehem utan vård och behandling och stöd- och omvårdnadsboende för vuxna med missbruksproblematik, för personer 18 år eller äldre uttas avgift på högst en tolfedel av 0,5539 gånger prisbasbeloppet.

För korttidsvistelse (avlösning, växel- och korttidsvård) i en särskild boendeform uttas ingen hyra eller boendeavgift.

3.3.5. Jämkning av dubbel bostadskostnad

Vid inflyttning i särskild boendeform kan den enskilde få dubbel bostadskostnad innan tidigare hyresavtal upphört. Avser enbart enskilda med bostadskostnad för hyreslägenhet. Enskilda med bostadsrätt eller egen fastighet medges inte jämkning med dubbla bostadskostnader då en del av värdet för bostaden/fastigheten avses kunna täcka eventuella merkostnader.

Om den enskilde inte har råd att betala dubbla bostadskostnaden görs en prövning om ersättning för hyreskostnad av tidigare bostad eller nedsättning av hyran i det särskilda boendet för de merkostnader den enskilde har utöver förbehållsbeloppet. Sådan ersättning eller nedsättning kan normalt beviljas i högst 4 månader.

Vid prövning av ersättning/nedsättning tas hänsyn till den enskildes inkomster och förmögenhet. Finns tillgångar i form av nettoinkomster efter hänsynstagande till förbehållsbelopp (efter avdrag för bostadskostnad) och förmögenhet överstigande ett prisbasbelopp vid tidpunkt före beskedet om inflyttning till särskild boendeform medges inte jämkning med dubbla bostadskostnader.

Jämkning med dubbla bostadskostnader sker med stöd av Lag om vissa kommunala befogenheter, SFS 2009:47, 2 kap.§ 6, Stöd till boende.

4. Avgiftsunderlag

Avgiftsunderlaget beräknas utifrån bestämmelserna i 8 kap 4 § Socialtjänstlagen, bilaga 1.

Med avgiftsunderlag avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna, fördelat med lika belopp per månad. Avgiftsunderlaget beräknas utifrån aktuella förvärvs- och kapitalinkomster som är skattepliktiga enligt inkomstskattelagstiftningen.

Dessutom ska bostadstillägg, särskilt bostadstillägg, boendetillägg och bostadsbidrag anses som inkomst. Vissa inkomster som inte är skattepliktiga i Sverige räknas in, till exempel utländsk inkomst.

Förmögenhet påverkar inte avgiftsunderlagets storlek. Däremot påverkar förmögenhet möjligheten att få nedsatt avgift som kompensation för dubbla boendekostnader.

Handikappersättning räknas ej som inkomst. Vid beräkning av behovet utöver minimibeloppet ska hänsyn tas till att en del utgifter kan finansieras via handikappersättningen.

Skatten beräknas enligt gällande skattelagstiftning. Skatteavdrag för kyrkoavgift görs om den enskilde är medlem i trossamfund och betalar sin avgift via skattsedel. Om kyrkoavgiften skiljer inom kommunen beräknas den genomsnittliga avgiften.

4.1. Beräkning av avgiftsunderlag för makar och sambor

I fråga om makar ska den enskildes inkomst anses utgöra hälften av makarnas sammanlagda inkomster. Detta gäller endast sammanboende som är gifta (inklusive registrerade partner). Underhållsavtal mellan makar saknar betydelse för beräkning av avgiftsunderlaget. För sambor beräknas inkomsterna var för sig, då det inte finns någon lagstadgad underhållsskyldighet dem emellan.

Övriga sammanboende, t ex syskon eller föräldrar och vuxna barn räknas som ensamstående när den avgiftsgrundande inkomsten fastställs.

4.2. Överskott av kapital från försäljning av egen bostad

Överskott i inkomstslaget kapital beräknas utifrån de uppgifter som legat till grund för Skatteverkets beslut om slutlig skatt, för senast möjliga beskattningsår, som har fattats före den period som avgiftsunderlaget avser.

Överskott från försäljning av fastighet eller bostadsrätt för eget boende dras av och inberäknas inte i kapitalinkomster.

4.3. Avsaknad av egen inkomst

Avgiftsunderlaget ska beräknas utifrån aktuella förvärvs- och kapitalinkomster som är skattepliktiga enligt inkomstskattelagstiftningen. Barn och ungdomar som saknar egna inkomster saknar därmed också avgiftsunderlag och blir därmed ej heller betalningsskyldiga innan den dag de fyller 19 år. I de fall den enskilde har 0 kronor eller ett negativt avgiftsutrymme innebär detta att ingen avgift kan tas ut.

4.4. Skuldsanering och utmätning

Vid avgiftsberäkning tar Falköpings kommunen inte hänsyn till om personen har skuldsanering eller utmätning.

4.5. Förälders ersättningsskyldighet vid placering av barn och ungdomar

För barn och unga under 18 år tar kommunen ut ersättning av föräldrar för vissa omkostnader. Enligt SoL 8 kap. 1 § 2 samt enligt 20 § LSS, är föräldrar skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden när deras barn under 18 år vårdas i ett annat hem än det egna. Med begreppet ett annat hem än det egna jämställs såväl familjehem som bostad med särskild service för barn och ungdomar samt korttidshem.

Föräldrar har enligt föräldrabalken underhållsskyldighet för sina barn och är försörjningsskyldiga till dess barnet fyller 18 år eller så länge barnet går i skola, dock längst till barnet fyller 21 år. När den unge fyllt 18 år upphör föräldrarnas ersättningsskyldighet till kommunen.

Kommunen kan alltså **inte** ta ut ersättning under återstoden av gymnasietiden. Föräldrarna har i stället en direkt underhållsskyldighet enligt föräldrabalken gentemot den unge, för dennes omkostnader om han eller hon fortfarande går i skola. Ungdomar som inte längre går i skolan när de fyller 18 år betraktas som vuxna, varvid föräldrarnas underhållsskyldighet upphör.

4.6. Insamling av uppgifter

Uppgifter om pensioner och bostadsstöd inhämtas huvudsakligen från Pensionsmyndigheten/Försäkringskassan.

Uppgifter kan även hämtas från Skatteverket. Skatteverket ska på begäran lämna kommunen de inkomst- och förmögenhetsuppgifter som behövs för att fastställa en förälders del i kommunens kostnader för vård av barn. (Förordning 2010:1716).

Uppgifter som ej kan erhållas från dessa myndigheter och övriga uppgifter inhämtas via inkomstförfrågan till den enskilde och dennes make/maka/sambo.

Socialnämnden förbehåller sig rätten att inhämta uppgifter som behövs för handläggningen av ett ärende och vid behov om så medges kontrollera till kommunen inlämnad inkomstförfrågan med berörd myndighet.

Den enskilde kan avstå från att lämna in uppgifter om sina ekonomiska förhållanden men accepterar då att betala full avgift eftersom avgiftsunderlag inte kan beräknas.

5. Avgift för hemtjänst m.m. inom maxtaxa och högkostnadsskydd

5.1. Maxtaxa och högkostnadsskydd

Enligt 8 kap. 5 § SoL får den enskildes avgifter för hemtjänst och dagverksamhet, tillsammans med avgifter för kommunal hälso- och sjukvård, per månad högst uppgå till en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet.

Detta omfattar i princip samtliga vård-, omvårdnads- och serviceinsatser som kommunen ger äldre- och funktionshindrade enligt socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen.

5.2. Hemtjänstavgift m.m.

Med hemtjänst avses insatser oavsett boendeform, d.v.s. både ordinärt och särskilt boende. I hemtjänstbegreppet inberäknas följande insatser.

Till grund för bestämningen av hemtjänstavgift ligger en beställning av insatsform. Avgifterna för insatser i avsnitt 5.2 läggs samman varje kalendermånad och den enskilde betalar för varje beviljad insats som högst upp till avgiftstaket, en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet.

5.2.1. Hemtjänst i ordinärt boende

Serviceinsatser är insatser för att klara det ”dagliga livet”, praktisk hjälp så som skötsel av bostaden, städning, tvätt, inköp, ärenden och ledsagning. Kan även benämnas hemliv. Fönsterputs är en särskild insats som betalas separat.

- Avgift per timma för serviceinsatser fastställs till en tolfedel av 0,093 x prisbasbeloppet. Serviceinsatser betalas för antalet utförda timmar per kalendermånad.

Fönsterputsning sker som mest två gånger per år och betalas för varje tillfälle.

- Avgift per tillfälle för fönsterputsning i ordinärt boende/serviceboende fastställs till en tolfedel av 0,093 x prisbasbeloppet.

Personlig vård är en insats för att tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov, så som att få hjälp med att äta och dricka samt tillreda vissa måltider, på- och avklädning, förflyttning och promenader, bryta isolering och att känna trygghet.

- Avgift för personlig vård fastställs per månad utifrån beviljad schablon tid indelat i tre olika nivåer och procent av maxtaxan enligt följande;
- nivå 1, 40 % av maxtaxan för 1-10 timmar/månad.
- nivå 2, 70 % av maxtaxan för 11-30 timmar/månad.
- nivå 3, 100 % av maxtaxan för 31 timmar och mer.

Matdistribution innefattar leverans av huvudmål (lunch) färdiglagad mat. Tillredning av övriga måltider ingår som del i personlig omvårdnad.

- Matdistribution fastställs till en trettiondedel av 0,006 x prisbasbeloppet för varje distribuerad måltid. Avgift betalas för antalet utförda matdistributioner per kalendermånad.

Mat betalas separat enligt särskild taxa (utanför maxtaxa inom ramen för den enskildes förbehållsbelopp).

Avlösning av anhöriga i hemmet är en särskild hemtjänstinsats.

- Avlösning upp till 12 timmar per månad är avgiftsfri. Outnyttjade timmar kan inte överföras mellan månader. Avlösning utöver 12 timmar per månad betalas inom personlig omvårdnad.

5.2.2. Hemtjänst i särskilt boende

Särskilda boendeformer används som ett samlande begrepp för särskilt boende och bostäder med särskild service. Särskilda boendeformer för äldre enligt 5 kap. 5 § SoL avser särskilt boende för huvudsakligen personer 65 år och äldre, men även yngre personer kan beviljas detta. Bostad med särskild service för personer med funktionshinder avser särskilt boende för personer med funktionsnedsättning som är 64 år och yngre enligt 5 kap. 7 § SoL.

För hemtjänst i särskilt boende ingår samtliga insatser av hemtjänst i form av service och personlig vård, samt kommunal hälso- och sjukvård, och trygghetslarm i den avgift som uttas.

- Avgift per månad för hemtjänst i särskilt boende fastställs till en tolfedel av 0,5392 x prisbasbeloppet.

5.2.3. Avgift för makar/sambor

Både för makar och sambor beräknas avgift individuellt även om de bor i samma bostad. Om två sammanboende personer har hemtjänst betalar de var för sig sin avgift i förhållande till den insats var och en har. För gemensamma insatser i hushållet (service) betalar normalt vardera maken/makan/sambon hälften var av avgiften. Övriga insatser betalas av den som får insatsen. Undantag gäller trygghetslarm se 5.2.4

Således ska biståndsbeslut gälla den av makarna/samborna som är i behov av hemtjänstinsats, och avgift ska betalas av den som erhåller insatsen i proportion till insatsens omfattning.

I de fall den ena maken/makan eller sammanboende bor i ett äldreboende och den andra maken/makan eller sammanboende bor kvar i den gemensamma bostaden ska kommunen försäkra sig om att den hemmavarande inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation (SoL 8 kap. 6 §). Om det behövs kan nedsättning av hemtjänstavgiften göras för den som bor i äldreboendet för att den hemmavarande maken/makan eller sambon ska ha medel kvar motsvarande förbehållsbeloppet (minimibeloppet samt bostadskostnaden). Avgiftsnedsättningen beräknas så att makarna/samborna tillsammans har medel motsvarande var sitt minimibelopp och var sin bostadskostnad vid äldreboendet respektive ordinära boendet/servicelägenheten.

5.2.4. Trygghetslarm

Trygghetslarm består av en anordning för den enskilde brukaren varifrån larm kan förmedlas till personal för åtgärdande. Den enskilde abonnerar på insatsen då trygghetslarmet är tillgängligt dygnet-runt.

- Avgift per månad för trygghetslarm i ordinärt boende: Fastställs till en tolfedel av 0,0813 x prisbasbeloppet för ensamstående. Makar/Sambo betalat för 1,5 larm vilket innebär ytterligare en tolfedel av 0,04065 x prisbasbeloppet.
- Avgift för installation/flytt utgår och fastställs till en tolfedel av 0,102 x prisbasbeloppet. Kostnaden läggs utanför maxtaxan.

5.2.5. Kontaktperson

I särskilda fall kan (ej kvalificerad) kontaktperson beviljas för vuxna 20 år eller äldre enligt socialtjänstlagen för socialt stöd och som hemtjänstinsats. Vid beviljade av kontaktperson inom ramen för LSS uttages ingen avgift.

- Avgift per månad för kontaktperson fastställs till en tolfedel av 0,0678 x prisbasbeloppet.

5.2.6. Korttidsvistelse

Avgiftstaxan ska tillämpas för hemtjänstinsatser vid korttidsvistelse inom kommunens särskilda boendeformer. Med tillfälligt boende avses boende där det ges insatser i form av korttidsvård/omvårdnad, växelvård/omvårdnad,

avlösningssinsats och motsvarande med tidsbegränsad vistelse och rehabiliterande inriktning.

- Avgift per dygn vid korttidsvistelse i särskilt boende för rehabilitering, växelvård eller avlösning fastställs till en trettiondedel av avgiftstaket.

Mat betalas separat enligt särskild taxa (utanför maxtaxa inom ramen för den enskildes förbehållsbelopp). Rum med viss möblering upplåts utan någon hyreskostnad.

5.2.7. Dagverksamhet

Avgiftstaxan ska tillämpas vid biståndsinsats i form av dagverksamhet. Till grund för bestämningen av avgift vid dagverksamhet ligger en avgift per närvarodag. Dagverksamhet betalas för antalet närvarodagar per kalendermånad.

- Avgift per närvarodag för den vård, omvårdnad, träning/rehabilitering och socialt stöd som den enskilde erhåller vid dagverksamheten: Fastställs till en trettiondedel av $0,02025 \times$ prisbasbeloppet. Dagverksamhet betalas för antalet närvarodagar per kalendermånad.

Mat vid dagverksamheten betalas separat enligt särskild taxa (utanför maxtaxa inom ramen för den enskildes förbehållsbelopp).

Resor till och från dagverksamhet betalas enligt särskild taxa (utanför maxtaxa inom ramen för den enskildes förbehållsbelopp).

5.2.8. Avgift för boendestöd

Med boendestöd avses i huvudsak bistånd i form av stöd i den dagliga livsföringen för personer med psykiska funktionsnedsättningar. Den som är beviljad boendestöd betalar följande avgift.

- Avgift per månad i ordinärt boende och psykosocial dagverksamhet. Fastställs till en tolfteedel av $0,0678 \times$ prisbasbeloppet.

Avgift för hemtjänst, trygghetslarm, korttidsvistelse, kommunal hälso- och sjukvård och annat särskilt beslutat bistånd betalas utöver avgift för boendestöd.

5.2.9 Kommunal hälso- och sjukvård

Avgift för kommunal hälso- och sjukvård uttages av person som skrivits in i kommunal hälso- och sjukvård. Inskrivning sker enligt särskilt beslut.

Person som bedöms ha behov att ta emot sjukvårdande insats av kommunal sjuksköterska, arbetsterapeut och/eller sjukgymnast ska skrivas in i kommunal hälso- och sjukvård. Bedömning inför eventuell inskrivning räknas som utredningsinsats.

Inskrivning gäller också om sjukvårdsinsatsen ges av person till vilken sjuksköterska, arbetsterapeut eller sjukgymnast enligt ovan delegerat (överlåtit) rätten att svara för insatsen.

Av den person som är 20 år eller äldre och inskriven i kommunal hälso- och sjukvård uttages en avgift per månad. Utredningsinsatsen är kostnadsfri. För barn och ungdom under 20 år uttas ingen avgift.

- Avgift per månad för kommunal hälso- och sjukvård fastställs till en tolfedel av 0,0816 x prisbasbeloppet.

6. Avgifter utanför maxtaxa och högkostnadsskydd

6.1. Matavgifter

Matavgift uttages som en separat avgift inom ramen för den enskildes förbehållsbelopp för den mat som erhålls för boende i kommunens särskilda boende för äldre och funktionsnedsatta eller andra hem eller stöd- och omvårdnadsboende för vuxna, samt vid korttidsvistelse eller för besökare vid dagverksamhet. I ordinärt boende uttas även matavgift vid matdistribution eller mat serverad istället för matdistribution vid dagverksamhet/dagcenter.

Matavgifter enligt ovanstående fastställs av socialnämnden och är årligen kopplade till förändringar i prisbasbeloppet med tillämpning från och med den 1 januari, som en avgift enligt kommunallagen. Matavgifterna får högst uppgå till kommunens självkostnad för den färdiglagade maten och gäller för följande verksamheter vid följande måltider.

6.1.1. Matavgift vid särskilt boende

Erhållande av heldagsmåltider för boende i särskilt boende eller andra hem eller stöd- och omvårdnadsboende för vuxna omfattar frukostmål, lunch/middags-mål, kvällsmål och mellanmål. Avgift för heldagsmat erläggs som en månadsavgift eller dagavgift vid kortare boendetid.

Avgift per månad för heldagsmåltid fastställs till en tolfedel av 0,886 x prisbasbeloppet, vilket delas med 30 dagar för att ange dagsmåltidspriset.

Livsmedel för speciella medicinska ändamål, s.k. sårnärprodukt, ersätter helt eller delvis vanlig mat och används när risk för undernäring föreligger. Ordinarie matavgift debiteras även när sårnärprodukt ersätter vanlig mat.

Anhöriga eller andra besökare till boende i särskilt boende betalar självkostnadspris för mat som ges via kommunen.

6.1.2. Matavgift vid korttidsvistelse SoL

I samband med en aktivitet enligt SoL eller LSS i form av korttidsvistelse tas det ut en avgift för den mat som serveras.

- Avgift per månad för heldagsmåltid vid korttidsvistelse enligt SoL (inkl. växelvård och avlösning) fastställs till en tolfedel av 0,886 x prisbasbeloppet, vilket delas med 30 dagar för att ange dagsmåltidspriset.

Vid frånvaro mer än 24 timmar görs avdrag med 1/30-del av månadsavgiften för matkostnader till och med dagen före återkomst.

6.1.3. Matavgift vid korttidsvistelse LSS

Avgift för måltider vid korttidsvistelse enligt LSS fastställs enligt följande.

- Frukost fastställs till en trettiondedel av 0,0126 x prisbasbeloppet.
- Lunch fastställs till en trettiondedel av 0,0189 x prisbasbeloppet.
- Mellanmål fastställs till en trettiondedel av 0,0126 x prisbasbeloppet.
- Kvällsmål fastställs till en trettiondedel av 0,0189 x prisbasbeloppet.

Betalning görs för det antalet måltider som erhålls under månaden.

6.1.4. Matavgift vid dagverksamhet

I samband med en aktivitet enligt SoL eller LSS i form av dagverksamhet (dagvård och daglig verksamhet) tas det ut en avgift för den mat som serveras under varje närvarodag.

- Vid dagverksamhet enligt SoL (dagvård) fastställs avgiften till en trettiondedel av 0,038 x prisbasbeloppet. Betalning görs för det antalet måltider som erhålls under månaden.
- Vid dagverksamhet i form av daglig verksamhet enligt LSS fastställs avgiften till en trettiondedel av 0,03234 x prisbasbeloppet. Betalning görs för det antalet måltider som erhålls under månaden.

6.1.5. Matavgift vid matdistribution

För erhållande av huvudmålet (lunch) vid matdistribution inom hemtjänst i ordinärt boende/serviceboende tas det ut en avgift för varje levererad portion.

- Avgiften fastställs till en trettiondedel av 0,038 x prisbasbeloppet. Betalning görs för det antalet portioner som erhålls under månaden.

6.2. Avgift för resor till dagverksamhet

Inom ramen för den enskildes förbehållsbelopp uttages en separat avgift för de resor som den enskilde företar för besök i kommunens dagverksamhet (dagvård och daglig verksamhet).

- Avgift uttages för resa till och/eller från dagverksamhet (dagvård) per närvarodag. Fastställs till en trettiondedel av 0,02025 x prisbasbeloppet. Betalning sker för antalet närvarodagar per kalender-månad upp till ett maximalt belopp som fastställs till en tolfteedel av 0,097 x prisbasbeloppet.

För personer som är berättigade till insatsen daglig verksamhet enligt LSS uttas en avgift för resor till och från daglig verksamhet. Det avser resor som utförs av annan yrkesmässig trafik.

- Avgiften fastställs till en trettiondedel av 0,3323 x prisbasbeloppet.

6.3. Flyttstäd inom särskilda boende för äldre

Flyttstäd är obligatoriskt vid utflyttning. Enligt gällande hyreskontrakt ska bostaden lämnas väl rengjord. Rutin och checklista finns framtagen om dödsboet väljer att utföra flyttstädet själva. Om så sker bör lägenheten besiktigas och godkännas. Kommunens lokalvård erbjuder flyttstäd och motsvarar kommunens självkostnad för 4 timmars lokalvård. Priset justeras varje år.

6.4. Avgift för transport av avlidna

Där kommunen har ett hälso- och sjukvårdsansvar, i kommunens särskilda boendeformer och i viss hemsjukvård, ansvarar kommunen för att den avlidne transporteras till och förvaras i bårhus till dess stoftet kan överlämnas till de anhöriga för kistläggning. Kommunens ansvar upphör när detta har skett.

Anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravningen kan givetvis välja att själva ta över ansvaret och beställa transport till bårhus.

I detta fall uppstår ett avtalsförhållande och ett betalningsansvar direkt mellan dödsboet och transportören, utan att kommunen berörs. Kommunens ansvar upphör när kroppen på de anhörigas uppdrag lämnas ut till transportören.

Kommunen har enligt bestämmelserna i Hälso- och sjukvårdslagen rätt att ta ut avgift i samband med omhändertagande av avlidna. Avgiften ingår inte i den kommunala maxtaxan för äldreomsorg. Det är dödsboet som skall betala denna avgift.

- Avgift för transport av avlidna ska av kommunen tas ut av dödsboet i de fall kommunen ansvarar för transporten. Avgiftens storlek blir den samma som den avgift kommunen blir debiterad av entreprenören för transporttjänsten.

Den entreprenör som anlitas av kommunen för uppgiften ska fakturera kommunen.

7. Avgift för familjerådgivning

Familjerådgivningens uppgift är att genom samtal ge hjälp att bearbeta problem och konflikter i par- och familjerelationer. Familjerådgivning kommer fortsättningsvis att ske i samverkan med Skövde kommun.

Vid familjerådgivning uttages en avgift per besök. Avgiften följer Skövde kommuns självkostnad.

8. Avgift vid stöd- och hjälpinsatser för vuxna

För stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär får kommunen ta ut ersättning för uppehållet av den (ej barn) som på grund av missbruk av alkohol, narkotika eller därmed jämförbara medel får vård och behandling vid hem för vård eller boende, familjehem, vuxenboende och liknande.

Stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär i övrigt medför inget kostnadsansvar för den enskilde vårdtagaren.

Den ersättning som kommunen tar ut vid stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär för vuxna uppgår till högst 80 kronor per dag.

Detta är en ersättning för uppehälle vars summa fastställs i 6 kap 1 § Socialtjänstförordningen. Om enskild inte betalar fastställd ersättning kan kommunen söka talan om ersättning hos Förvaltningsrätten. Detta regleras enligt 9 kap 3 § SoL och går således inte vidare via kommunens ekonomisystem till inkassobolag.

För andra stöd- och hjälpinsatser får kommunen ta ut en skälig ersättning. Avgift ska betalas av den enskilde då denne uppbär bistånd i form av boende genom socialtjänsten som inte innebär ett socialt kontrakt (andrahandskontrakt).

- Den ersättning som kommunen tar ut för stöd- och hjälpinsatser vid hem som i huvudsak tillhandahåller boende uppgår till en trettiondel av 0,08571 x prisbasbeloppet. Ersättningen avser täckning av dygnskostnad.

9. Ersättningar utanför maxtaxa och högkostnadsskydd

9.1 Habiliteringsersättning vid daglig verksamhet

I förarbetena till LSS framgår att kommuner rekommenderas att lämna viss ersättning till deltagare i daglig verksamhet, i form av en habiliteringsersättning, även kallad HAB-ersättning. Ersättningen ska ses som en stimulans till deltagande i de dagliga arbetsuppgifterna inom daglig verksamhet.

För deltagande i daglig verksamhet enligt LSS fastställs habiliteringsersättningen till en trettiondedel av 0,03234 x prisbasbeloppet. Ersättning lämnas för antalet närvarodagar under en kalendermånad.

10. Föräldrars ersättningsskyldighet vid placering av barn och ungdomar.

Föräldrarnas ersättningsskyldighet till kommunen räknas fram enligt bestämmelser som framgår i 6 kap 2-4 §§ Socialtjänstförordningen, där det framgår att ersättningsbeloppet bestäms efter samma grunder som om det gällde att bestämma betalningsskyldighet för var och en av dem enligt 19 kap socialförsäkringsbalken.

Det belopp som var och en av föräldrarna ska bidra med får högst uppgå till vad som för varje tid motsvarar underhållsstödsbeloppet enligt 18 kap 20 § socialförsäkringsbalken.

Socialnämnden upprättar ett avtal med föräldrarna. Riktlinjer för beräkning av underhållstöd framgår av Sveriges kommuner och landstings cirkulär 2006:54. Riktlinjer och rutin för beräkning framgår av bilaga 8.

Beslutet om ersättningsskyldighet fattas av ansvarig handläggare i enlighet med delegationsordningen. Beslutet kan inte överklagas som förvaltningsbesvär (SoL kap 16 § 3).

11. Avgiftsbefrielse vid frånvaro

11.1. Avgiftsbefrielse av hemtjänstavgift

Avdrag för avgiften för hemtjänst i särskilt boende görs vid frånvaro som är längre än 24 timmar med 1/30-del av avgiften gånger antalet dagar med frånvaro under kalendermånaden.

Avdrag för hemtjänstavgifter i ordinärt boende (personlig vård och kontaktperson), kommunal hälso- och sjukvård och avgift för boendestöd görs enbart för hel kalendermånad utan insats.

För trygghetslarm görs inget avdrag vid frånvaro.

För avgifter där betalning sker utifrån närvaro (serviceavgift, avgift för matdistribution, dagverksamhet och fönsterputs) görs inget avdrag vid frånvaro.

11.2 Avgiftsbefrielse för övriga avgifter

För övriga avgifter utanför maxtaxan inom ramen för förbehållsbeloppet görs följande avdrag vid frånvaro.

Vid frånvaro mer än 24 timmar görs avdrag med 1/30-del av månadsavgiften för personlig vård och matkostnader till och med dagen före återkomst.

För matavgifter där betalning sker utifrån närvaro (avgift för matdistribution, dagverksamhet och korttidsvistelse) görs inget avdrag vid frånvaro.

Hyra eller hyresavgift i särskild boendeform dras inte av vid frånvaro.

12. Inträde eller utträde under pågående kalendermånad

12.1. Hemtjänstavgift vid in- eller utträde

Vid in- eller utträde under pågående kalendermånad beräknas avgiften för hemtjänst i särskilt boende för motsvarande del av månaden, 1/30-del av avgiften gånger antalet dagar under kalendermånaden.

För hemtjänstavgifter i ordinärt boende (personlig omvårdnad, matdistribution och kontaktperson), dagverksamhet, trygghetslarm och kommunal hälso- och sjukvård och avgift vid boendestöd betalas hel månadsavgift oberoende när in- och utträde sker under en kalendermånad. Vid dödsfall debiteras hemtjänstavgifter till och med dagen för dödsfallet.

12.2. Övriga avgifter vid in- eller utträde

För övriga avgifter inom ramen för förbehållsbeloppet gäller följande vid in- eller utträde från insats.

Vid in- eller utträde under pågående kalendermånad beräknas matavgift för motsvarande del av månaden, 1/30-del av avgiften gånger antalet dagar under kalendermånaden.

13. Avgiftsbeslut, delegation och överklagande

Avgiftssättning är ett beslut som fattas av socialnämnden. Enligt socialnämndens delegationsordning kan beslutanderätten delegeras till en handläggare.

Avgiftsbeslutet innefattar delbeslut om avgiftsunderlag, förbehållsbelopp, hemtjänstavgift m.m., det som omfattas av beslut enligt SoL 8 kap. 4–9 §§. Alla delbeslut sammanfattas i avgiftsbeslutet.

Avgiftsbeslutet ska delges och förses med en besvärshänvisning enligt förvaltningslagens bestämmelser. Förvaltningslagens bestämmelser om kommunikation ska också tillämpas. De uppgifter om den enskilde som inhämtas från annan, t.ex. Försäkringskassans/Pensionsmyndighetens datasystem, ska kommuniceras med den enskilde i samband med inkomstförfrågan.

Det individuella avgiftsbeslutet kan överklagas (inom tre veckor) genom förvaltningsbesvär enligt SoL 16 kap. 3 § om det är beslut enligt SoL 8 kap. 4–9 §§. Det avser beslut om avgifter för hemtjänst, boendestöd, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård, korttidsvistelse samt hyresavgift där hyreslagen inte är tillämplig. Prövningen gäller både beslutets laglighet och lämplighet.

Den enskilde kan överklaga ett individuellt beslut om

- Avgiftens storlek
- Avgiftsberäkning
- Beräkning av individuell del i minimibelopp (Höjning/sänkning)
- Beräkning av avgiftsunderlag

Avgiftssättningen för mat och övriga avgifter som inte omfattas av socialtjänstlagen, samt hyra där hyreslagen är tillämplig kan inte överklagas med förvaltningsbesvär. Hyra enligt hyreslagen kan prövas av Hyresnämnden. Kommunfullmäktiges taxebeslut kan överklagas genom kommunalbesvär enligt kommunallagen. Prövningen gäller beslutets laglighet.

14. Debitering av avgifter m.m.

14.1. Debitering av den enskilde

Debitering av avgifter för hemtjänst, mat, resor och boende som ej omfattas av hyreslagen sker månaden efter den månad man erhöll insatsen. Räkning skickas till den enskilde eller annan som anmälts som räkningsmottagare.

Hyran (i de fall den följer hyreslagen) för särskilt boende betalas i förskott senast sista vardagen i månaden före avsedd månad. Hyresavgift i de fall hyreslagen inte är tillämplig debiteras enligt samma regler som gäller för hemtjänstavgift.

Räkning under 100 kronor sänds inte ut utan ackumuleras tills beloppet är lägst 100 kronor. Ackumulering sker högst i sex månader, varefter räkning tas bort. Vid avslut av ett ärende återbetalas ej belopp under 100 kronor.

14.2. Debitering av personer med insatser i annan kommun

Brukare vars bosättningskommun är Falköping debiteras under de första sex månadernas vistelse i annan kommun samma avgifter som om denne fortfarande är bosatt här.

14.3. Debitering av personer som tillfälliga vistelser i Falköpings Kommun

Brukare med hemvist i annan kommun debiteras avgift enligt hemkommunens avgiftsregler.

14.4. Påminnelse- och inkassoavgifter

Vid utebliven betalning tillämpas de rutiner som Falköpings kommun antagit när det gäller påminnelse- och inkassoavgifter.

14.5. Debitering av avgift när kostnaden ersätts av annan än mottagaren av hemtjänst m.m.

När annan än mottagaren av hemtjänst, mat, kommunal hälso- och sjukvård, dagverksamhet, korttidsvistelse m.fl. insatser inom äldre- och handikappomsorgen ska debiteras, som t.ex. ett försäkringsbolag i ett skadeärende, ska avgiften/ ersättningen motsvara kommunens självkostnad, beräknad enligt kommunallagens bestämmelser. Pålägg för overheadkostnader, ej direktförda administrativa kostnader, kan göras med antingen 7 % pålägg som i kommunala sammanhang anses vara en adekvat siffra eller enligt samma regler som kommunen tillämpar i räkenskapsammandraget.

15. Ändring av avgift

Kommunen ska ändra en avgift om något förhållande som påverkar avgiftens storlek har ändrats. Avgiften får ändras utan föregående underrättelse, om ändringen beror på förändringar av prisbasbeloppet.

Den enskilde är skyldig att själv informera om ändrade förhållanden som sker under året och som kan påverka beräkningen av förbehållsbelopp, avgiftsunderlag och avgift. När kommunen får in uppgifter om ändrade förhållanden fattas ett nytt avgiftsbeslut.

- Ändring av hemtjänstavgiften kan ske på grund av ändrade inkomstförhållanden.
- Ändrat beslut om bostadsstöd.
- Ändrade familjeförhållanden.
- Behov av högre eller lägre förbehållsbelopp.
- Ändrade insatser.

Om större förändringar, som kan medföra ändrad hemtjänstavgift, inträffar under året ska omräkning ske. Detta gäller dock inte ändrad kapitalinkomst eftersom den baseras på föregående års inkomst.

Omräkning på grund av förändringar görs från och med månaden efter den då förändringen inträffade. Om förändringen avser hela månaden görs den i stället från och med månaden då förändringen inträffade.

Avgiften omräknas alltid en gång per år. Nytt preliminärt avgiftsbeslut görs fr.o.m. 1 januari, vilket fastställs när information om gällande förhållanden erhållits. Omräkning kan ske under året vid ändringar som påverkar avgiften.

Med ändringar avses inte skillnader i antalet tillfällen eller timmar som en insats används under en kalendermånad. Med ändringar avses att insatser tillkommer eller tas bort, samt vid förändringar av inkomster och avgiftsutrymme.

15.1. Retroaktiv rättelse av avgifter

När Försäkringskassan/Pensionsmyndigheten utbetalar retroaktivt bostadsstöd eller retroaktiv pension rättas avgiften retroaktivt från samma tidsperiod. Rättelse avseende för låg avgift debiteras för tre månader tillbaka om den felaktiga uppgiften beror på att den enskilde lämnat felaktiga uppgifter eller inte lämnat uppgifter alls. Om för hög avgift debiterats och felet beror på kommunen kan återbetalning av avgiften ske för tid upp till 10 år.

16. Omräkning av belopp

De belopp i dessa föreskrifter som är kopplade till prisbasbeloppet (PBB) omräknas varje år. Belopp avrundas till närmast heltal kronor.

De belopp som i dessa föreskrifter ej är kopplade till lagstiftning eller prisbasbeloppet kan beslutas om justering av socialnämnden med giltighet från angiven tidpunkt.

17. Särskild prövning

Socialnämnden kan inom ramen för dessa föreskrifter utfärda tillämpningsföreskrifter. När särskilda skäl föreligger kan socialnämnden när det är förenligt med gällande lagstiftning besluta att helt eller delvis sätta ned en avgift.

Denna kommunala författning ersätter författning, KFS 2021:453.

18. Bilaga 1. Socialtjänstlag (2001:453)

SFS nr: 2001:453

Departement/myndighet: Socialdepartementet

Utfärdad: 2001-06-07

Ändrad: t.o.m. SFS 2021:738

Övrig text: Rättelseblad 2002:1039 har beaktats

8 kap. Avgifter

1 § Stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär medför inte kostnadsansvar för den enskilde vårdtagaren. Kommunen får dock, utom i fråga om barn, ta ut ersättning för uppehållet av den som på grund av missbruk av alkohol, narkotika eller därmed jämförbara medel får vård eller behandling i ett hem för vård eller boende eller i ett familjehem. Regeringen meddelar föreskrifter om den högsta ersättning som får tas ut för varje dag. För andra stöd- och hjälpinsatser får kommunen ta ut skälig ersättning.

Om ett barn genom socialnämndens försorg får vård i ett annat hem än det egna, är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader enligt grunder som regeringen föreskriver. Socialnämnden får i sådana fall ta emot underhållsbidrag som avser barnet.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte i fråga om tjänster för vilka avgift har bestämts enligt 2 §.

Bestämmelserna i andra stycket gäller inte i fråga om barn som är placerade i skyddat boende med stöd av denna lag eller lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende.

Lag (2024:85).

2 § Kommunen får enligt grunder som kommunen bestämmer ta ut skäliga avgifter som inte överstiger kommunens självkostnader i följande fall:

1. familjerådgivning,
2. verksamhet för barn och unga enligt 5 kap. 1 § som inte är stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär,
3. föräldrautbildning inför adoption,
4. hemtjänst,
5. dagverksamhet,
6. bostad i sådant särskilt boende som avses i 5 kap. 5 § andra och tredje styckena eller 7 § tredje stycket och som inte omfattas av 12 kap. jordabalken, och
7. annan liknande social tjänst.

I fråga om avgifter för hemtjänst, dagverksamhet och bostad i särskilt boende finns ytterligare bestämmelser i 3-9 §§.

Lag (2018:1724).

3 § Med prisbasbelopp avses i detta kapitel prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

Lag (2010:1284).

4 § Med avgiftsunderlag avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna, fördelad med lika belopp per månad.

Inkomsten ska beräknas med tillämpning av 102 kap. 29 § 1, 2, 4 och 5 socialförsäkringsbalken. Vid tillämpning av 102 kap. 29 § 4 balken ska dock endast sådan inkomst som avses i 97 kap. 13 § första stycket 1 medräknas. Som inkomst ska även räknas bostadsbidrag enligt 96-98 kap., särskilt

bostadstillägg enligt 102 kap. 26 § och boendetillägg enligt 103 a-103 e kap. samma balk. En kommun kan i sitt taxebeslut bestämma att inkomsten ska beräknas på ett sätt som är mer fördelaktigt för den enskilde.

I fråga om makar ska den enskildes inkomst anses utgöra hälften av makarnas sammanlagda inkomster. *Lag (2011:1518)*.

5 § Den enskildes avgifter får

1. för hemtjänst och dagverksamhet, tillsammans med avgifter som avses i 17 kap. 8 § första stycket 1 och 2 hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 prisbasbelopp,

2. för bostad i särskilt boende per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 prisbasbelopp. *Lag (2017:613)*.

6 § Avgifterna enligt 5 § får inte uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp). När avgifterna fastställs skall kommunen dessutom försäkra sig om att omsorgstagarens make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation. Om avgifterna baseras på den enskildes betalningsförmåga skall avgiftsunderlaget beräknas enligt 4 §. *Lag (2001:847)*.

7 § Kommunen ska bestämma den enskildes förbehållsbelopp genom att beräkna den enskildes levnadskostnader, utom boendekostnaden, med ledning av ett minimibelopp. Boendekostnaden ska beräknas för sig och läggas till minimibeloppet. För sådan boendekostnad som anges i 5 § ska dock inget förbehåll göras.

Minimibeloppet ska, om inte annat följer av 8 §, alltid per månad utgöra lägst en tolfedel av

1. 1,4789 prisbasbelopp för ensamstående, eller
2. 1,2066 prisbasbelopp för var och en av sammanlevande makar och sambor.

Minimibeloppet enligt första stycket ska täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel. *Lag (2022:1034)*.

8 § Kommunen ska höja minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde på grund av särskilda omständigheter varaktigt har behov av ett inte oväsentligt högre belopp än det som anges i 7 § andra stycket.

Kommunen får minska minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde inte har en kostnad för en sådan post som anges i 7 § tredje stycket därför att

1. kostnaden ingår i avgiften för hemtjänst och dagverksamhet,
2. kostnaden ingår i avgiften eller hyran för bostad i särskilt boende, eller
3. posten tillhandahålls kostnadsfritt.

Kommunen får dock inte minska minimibeloppet med anledning av att den enskilde omfattas av sådan avgiftsfrihet som avses i 17 kap. 3 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). *Lag (2017:47)*.

9 § Kommunen skall ändra en avgift om något förhållande som påverkar avgiftens storlek har ändrats. Avgiften får ändras utan föregående underrättelse, om ändringen beror på förändringar i prisbasbeloppet. En ändring av avgiften skall gälla från och med månaden efter den månad då anledning till ändring har uppkommit. En ändring av avgiften skall dock gälla från och med den månad under vilken de förhållanden har uppkommit som föranleder ändringen, om förhållandena avser hela den månaden. *Lag 2001:847*

19. Bilaga 2. Socialtjänstförordning (2001:937)

Departement/myndighet: Socialdepartementet

Utfärdad: 2001-11-29

Ändrad: t.o.m. SFS 2001:937 i lydelse enligt SFS 2024:261 jämfört med tidigare lydelse

6 Kap. Avgifter m.m.

Viss stöd- och hjälpinsatser

1§ Den ersättning för uppehälle som kommunen får ta ut vid stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär enligt 8 kap. 1 § första stycket socialtjänstlagen (2001:453) får uppgå till högst 80 kronor per dag.

Vård av barn

2 § Föräldrarnas skyldighet enligt 8 kap. 1 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453) att bidra till kommunens kostnader för ett barns vård i ett annat hem än det egna bestäms efter samma grunder som om det gällde att bestämma betalningsskyldighet för var och en av dem enligt 19 kap. socialförsäkringsbalken.

Det belopp som var och en av föräldrarna ska bidra med får dock inte överstiga vad som för varje tid motsvarar underhållsstödsbeloppet enligt 18 kap. 20 § socialförsäkringsbalken. Skatteverket ska på begäran lämna kommunen de inkomst- och förmögensuppgifter som behövs för att fastställa en förälders del i kommunens kostnader enligt första stycket. Förordning (2010:1716).

3 § Om en förälder har fullgjort en fastställd underhållsskyldighet mot ett barn genom att betala ett engångsbidrag eller annat bidrag till barnets underhåll till en behörig ställföreträdare för barnet för den tid då detta vårdas i ett annat hem än det egna, är föräldern i motsvarande mån fri från skyldighet att ersätta kommunen för dess kostnad under samma tid.

4 § Har socialnämnden fått underhållsbidrag enligt 8 kap. 1 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453) skall nämnden redovisa den del av underhållsbidraget som överstiger vad kommunen får tillgodoräkna sig till den som annars haft rätt till bidraget.

20. Bilaga 3. Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)

SFS nr: 2017:30

Departement/myndighet: Socialdepartementet

Utfärdad: 2017-02-09

Ändrad: t.o.m. SFS 2024:90

Ändringsregister: [SFSR \(Regeringskansliet\)](#)

17 kap. Avgifter

Uttag av avgifter

1 § Vårdavgifter och avgifter med anledning av att patienter uteblir från avtalade besök får tas ut enligt grunder som regionen eller kommunen bestämmer.

Patienter som omfattas av en regions eller en kommuns ansvar för hälso- och sjukvård enligt 8 kap. 1-3 §§ respektive 12 kap. 1 och 2 §§ och 14 kap. 1 § ska behandlas lika.

Första stycket gäller inte i den mån annat är särskilt föreskrivet. *Lag (2019:973)*.

2 § Regionen får för sluten vård fastställa avgiftsnivåer i olika inkomstintervall och besluta om vilka regler om nedsättning av avgiften som ska gälla. Avgiften för sluten vård får för varje vård dag uppgå till högst 0,0023 prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken, avrundat nedåt till närmaste tiotal kronor. *Lag (2019:973)*.

3 § Av patienter som är 85 år eller äldre får vårdavgifter och andra avgifter för sådan vård och sådana förbrukningsartiklar som avses i 6 § inte tas ut.

4 § Har upphävts genom *lag (2017:616)*.

5 § Avgiften tas ut av patientens förmyndare om patienten är under 18 år när vården ges eller patienten uteblir från ett avtalat besök. Om det finns flera förmyndare svarar de solidariskt för avgiften. Avgiften får tas ut av den underårige om det finns särskilda skäl.

Högekostnadsskydd för avgifter till regioner

6 § För den enskilde får följande poster tillsammans under ett år, räknat från det första tillfälle då avgift betalats, uppgå till högst 0,025 prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken, avrundat nedåt till närmaste femtiotal kronor, eller det lägre belopp som bestämts av regionen:

1. vårdavgifter som avser öppen vård enligt denna lag i andra fall än som avses i 8 § första stycket 1,
2. avgifter för förbrukningsartiklar som avses i 8 kap. 9 §, och
3. avgifter för tandvård som avses i 8 a § tandvårdslagen (1985:125).

Vid beräkning av avgiftsbefrielse enligt första stycket ska även sådana avdrag som har gjorts enligt 7 § andra stycket lagen (2013:513) om ersättning för kostnader till följd av vård inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet medräknas.

Lag (2019:973).

7 § Har en förälder eller föräldrar gemensamt flera barn under 18 år i sin vård, får barnen gemensamt avgiftsbefrielse när kostnaderna för avgifter och gjorda avdrag enligt 6 § sammanlagt uppgår till det belopp som avses där. Sådan avgiftsbefrielse gäller även för barn som under den tid som avses i 6 § fyller 18 år.

Med förälder avses även familjehemsförälder. Som förälder räknas även den med vilken en förälder stadigvarande sammanbor och som är eller har varit gift med eller har eller har haft barn med föräldern.

Högekostnadsskydd för avgifter till kommuner

8 § För den enskilde får avgifter för följande poster tillsammans per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken:

1. vård enligt 12 kap. 1 eller 2 § eller 14 kap. 1 §,
2. förbrukningsartiklar enligt 12 kap. 6 §, och
3. hemtjänst och dagverksamhet enligt 8 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453).

Avgifterna får dock inte uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp). När avgifterna fastställs, ska kommunen dessutom försäkra sig om att den enskildes make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation.

Vid beräkning av avgiftsunderlag och förbehållsbelopp enligt andra stycket ska 8 kap. 3, 4, 7 och 8 §§ socialtjänstlagen tillämpas. *Lag (2017:616)*.

21. Bilaga 4. Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

FS nr: 1993:387

Departement/myndighet: Socialdepartementet

Utfärdad: 1993-05-27

Ändrad: t.o.m. SFS 2024:84

Övrig text: Rättelsesida 2021:737 har iakttagits

Ändringsregister: [SFSR \(Regeringskansliet\)](#)

Avgifter m.m.

18 § Av dem som enligt beslut av Försäkringskassan är berättigade att få assistansersättning enligt 51 kap.

socialförsäkringsbalken får avgift för personlig assistans tas ut inom ramen för sådan ersättning. *Lag (2010:480)*.

19 § Skäliga avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter får tas ut av dem som har hel allmän ålderspension, hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken eller annan inkomst av motsvarande storlek, enligt de grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader. Kommunen ska se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov. *Lag (2010:480)*.

20 § Om någon som är under 18 år får omvårdnad i ett annat hem än det egna med stöd av denna lag, är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden. Kommunen får i sådana fall uppbära underhållsbidrag som avser barnet.

20 a § Inspektionen för vård och omsorg får ta ut en avgift för ansökningar om tillstånd enligt 23 §. *Lag (2018:1155)*.

21 § I andra fall än som anges i 18--20 §§ får avgifter eller ersättning för kostnader inte tas ut för insatser enligt denna lag.

22. Bilaga 5. Förordning (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade

SFS nr: 1993:1090

Departement/myndighet: Socialdepartementet

Utfärdad: 1993-10-07

Ändrad: t.o.m. SFS 2022:1228

Ändringsregister: [SFSR \(Regeringskansliet\)](#)

Avgifter m.m.

5 § Föreskrifterna i 6 kap. 2 - 4 §§ socialtjänstförordningen (2001:937) om föräldrars skyldighet att bidra till kommunens kostnader för ett barns vård i ett annat hem skall gälla även när ett barn får vård i ett annat hem med stöd av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Förordning (2001:938).

6 § Vid bedömningen av den enskildes personliga behov enligt 19 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade skall även beaktas kostnader på grund av funktionshindret som inte täcks på annat sätt.

23. Bilaga 6. PFS 2018:10 Pensionsmyndighetens föreskrifter om uppskattning av kostnader för en bostads uppvärmning, hushållsel och övrig drift vid beräkning av bostadskostnad för år 2023 (2014:11)

Beslutade av Pensionsmyndighetens styrelse den 18 november 2022.

Med stöd av 3 § första stycket 3 förordningen (2009:1175) med vissa bemyndiganden för Pensionsmyndigheten föreskriver Pensionsmyndigheten följande.

1 § Denna författning tillämpas vid beräkning av bostadskostnad i samband med prövning av rätt till bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd enligt socialförsäkringsbalken.

2 § Kostnader för en bostads uppvärmning och för uppvärmning av vatten beräknas schablonvis för år på följande sätt för län och kommuner enligt bilaga till denna författning.

Zon I 243 kronor per kvadratmeter bostadsyta
Zon II 208 kronor per kvadratmeter bostadsyta
Zon III 265 kronor per kvadratmeter bostadsyta
Zon IV 285 kronor per kvadratmeter bostadsyta

Om den avtalade hyran eller fastställda årsavgiften för en bostad omfattar kostnader för uppvärmning av bostaden men däremot inte avgift för uppvärmning av varmvatten, ska varmvattenkostnaden beräknas schablonvis till 89 kronor per kvadratmeter bostadsyta och år. Om den avtalade hyran eller fastställda årsavgiften för en bostad inte omfattar kostnader för uppvärmning av bostaden men däremot avgift för uppvärmning av varmvatten, ska avdrag från schablonen göras med 89 kronor per kvadratmeter bostadsyta och år.

3 § Kostnader för en bostads hushållsel som ingår i den avtalade hyran respektive fastställda årsavgiften beräknas schablonvis till 5,40 kronor per kvadratmeter bostadsyta och månad, dock högst till 648 kronor i månaden.

Kostnader för en bostads vattenförbrukning som inte ingår i den avtalade hyran respektive fastställda årsavgiften beräknas schablonvis till 67 kronor per kvadratmeter bostadsyta och år. Kostnader för sophämtning som inte ingår i den avtalade hyran respektive fastställda årsavgiften beräknas schablonvis till 23 kronor per kvadratmeter bostadsyta och år. 4 § Driftskostnader för ett småhus, förutom uppvärmningskostnader, såsom kostnader för vatten och avlopp, sophämtning, underhåll och försäkringar, beräknas schablonvis till 330 kronor per kvadratmeter bostadsyta och år.

Zon I Jämtlands län Dalarnas län: Malungs och Älvdalens kommuner Norrbottens län Värmlands län: Torsby kommun Västerbottens län utom Nordmalings, Robertsfors och Umeå kommuner Västernorrlands län: Sollefteå och Ånge kommuner

Zon II Gävleborgs län Dalarnas län utom Malungs och Älvdalens kommuner Värmlands län utom Forshaga, Grums, Hammarö, Karlstads, Kils, Kristinehamns, Säffle och Torsby kommuner Västerbottens län: Nordmalings, Robertsfors och Umeå kommuner Västernorrlands län utom Sollefteå och Ånge kommuner Västmanlands län: Fagersta, Norbergs och Skinnskattebergs kommuner Örebro län: Hällefors, Karlskoga, Lindesbergs, Ljusnarsbergs och Nora kommuner

Zon III Hallands län: Hylte kommun Jönköpings län Kalmar län utom Borgholms och Mörbylånga kommuner Kronobergs län Stockholms län Södermanlands län Uppsala län Värmlands län: Forshaga, Grums, Hammarö, Karlstads, Kils, Kristinehamns och Säffle kommuner Västmanlands län utom Fagersta, Norbergs och Skinnskattebergs kommuner Västra Götalands län utom Göteborgs, Härryda, Kungälv, Lysekils, Munkedals, Mölndals, Partille, Orusts, Sotenäs, Stenungssunds, Strömstads, Tanums, Tjörns, Uddevalla och Öckerö kommuner Örebro län utom Hällefors, Karlskoga, Lindesbergs, Ljusnarsbergs och Nora kommuner Östergötlands län

Zon IV Blekinge län Gotlands län Hallands län utom Hylte kommun Kalmar län: Borgholms och Mörbylånga kommuner Skåne län Västra Götalands län: Göteborgs, Härryda, Kungälv, Lysekils, Munkedals, Mölndals, Partille, Orusts, Sotenäs, Stenungssunds, Strömstads, Tanums, Tjörns, Uddevalla och Öckerö kommuner.

-
1. Denna föreskrift träder i kraft den 28 november 2022 och tillämpas på bostadskostnader som avser tid från och med den 1 januari 2023.
  2. Genom denna föreskrift upphävs Pensionsmyndighetens föreskrifter (PFS 2014:11) om uppskattning av kostnader för en bostads uppvärmning, hushållsel och övrig drift vid beräkning av bostadskostnad.
  3. Äldre föreskrifter gäller för beräkningar av bostadskostnad avseende ersättningsperioder före 2023. PFS 2022:6

24. Bilaga 7. Underlag för rutiner kring omhändertagande av avlidna

Ny Riktlinje – Förvaring och transport av avlidna för Västra Götalandsregionen och länets kommuner 2021-06-14 uppdaterad 2022-05-09

Enligt 2 kap. Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) innefattas det i hälso- och sjukvård att ta hand om avlidna. Vidare utgår denna riktlinje från Hälso- och Sjukvårdsavtalet i Västra Götaland.

De som är inskrivna i den kommunala hälso- och sjukvården innefattas av kommunens ansvar enligt lag. Hantering av avlidna utanför den kommunala hälso- och sjukvården är Västra Götalandsregionen ansvar.

Västra Götalandsregionen (VGR) har för avsikt att tillhandahålla bårhusplatser för de kommuner som så önskar.

Att ta hand om och stå för transport och förvaring, inklusive kostnad, av avlidna ingår i respektive huvudmans ansvarsområde. Regionens eller kommunernas ansvar upphör när kroppen lämnats ut för kistläggning eller motsvarande. Det ingår alltså inte i ansvaret att transportera stoftet från bårhus till ceremonilokal. Innan kistläggningen, då den avlidne läggs i kistan, sker dock ett visst omhändertagande. För ytterligare information se Vårdhandboken.

Kroppen ska tas om hand på ett värdigt sätt av respektive sjukvårdshuvudmans personal, vare sig det sker hos kommun eller region. De efterlevande ska visas hänsyn och omtanke. Den avlidnes kultur och religion ska beaktas.

De åtgärder i samband med ett dödsfall som måste vidtas och inte kräver medverkan av läkare skall utföras av den huvudman som har ansvaret för hälso- och sjukvården i det enskilda fallet. Det är läkarens ansvar att konstatera dödsfall. Efter överenskommelse kan sjuksköterska utföra den kliniska undersökningen inför att fastställa att döden har inträtt, förutsatt att dödsfallet är förväntat.

Syftet med denna riktlinje är att tydliggöra ansvarsfördelning, inklusive kostnader, gällande transport och bårhusförvaring för att uppnå en jämlik bårhusverksamhet med gemensamma riktlinjer inom Västra Götalands län.

Parter för denna riktlinje är Västra Götalandsregionen (VGR) och kommunerna i Västra Götalands län.

Målgruppen för riktlinjen är personal inom verksamheter när personer avlider och där kommunen är sjukvårdshuvudman.

Kommunen ska enligt 12 kap. 1 § HSL erbjuda hälso- och sjukvård åt personer med beslut om särskilt boende, bostad med särskild service samt under vistelsetiden åt personer med beslut om dagverksamhet, (SoL), samt i daglig verksamhet, (LSS). Kommunen har även ansvar för hemsjukvård i ordinärt boende enligt gällande hälso- och sjukvårdsavtal. Kommunens ansvar i samband med dödsfall följer hälso- och sjukvårdsansvaret och regleras i föreskriften HSLF-FS 2015:15.

Kommunen ansvarar i dessa fall, i sin roll som vårdgivare, för förvaring av den avlidna i avvaktan på kistläggning. Det finns inget lagkrav på att kommunen ska tillhandahålla ett bårhus. Det är dock kommunens ansvar att se till att den avlidna blir transporterad till, och förvarad i, ett kylt utrymme i väntan på kistläggning.

För de anhöriga är det i allmänhet en fördel att den avlidna finns kvar på det särskilda boendet eller i sin bostad till dess att kistläggning sker. Oavsett när dödsfallet inträffar bör kommunen i normalfallet inte flytta den avlidne från bostaden, utan ge de anhöriga tillfälle att komma till platsen och vidta de arrangemang de önskar även om detta tar någon eller några dagar (Svenska kommunförbundets cirkulär 1994:227).

Västra Götalandsregionen ansvarar för transport, inklusive kostnad, till och från sjukhus för obduktion eller borttagande av explosiva implantat. Detta även om patienten ingår i kommunens hälso- och sjukvårdsansvar (SOSFS 2005:10). Av regionen anvisad transportör ska anlitas vid detta tillfälle för transport till bårhus. I vissa fall kan borttagande av implantat ske lokalt av primärvårdsläkare.

Region och kommun ska upphandla transporttjänst enligt gällande lagstiftning, om den inte utförs i egen regi. Ett avtal måste således finnas mellan transportören, vanligtvis en begravningsentreprenör, och regionen/kommunen. Huvudmannens personal avropar transporttjänsten i samband med dödsfallet.

Fakturan från entreprenören ska tillställas beställaren d.v.s. kommunen eller regionen. För dessa kostnader kan kommunen med stöd av 17 kap. 1-5 § hälso- och sjukvårdslagen ta ut avgifter från dödsboet. En sådan avgift måste fastställas på samma sätt som övriga avgifter, det vill säga i respektive fullmäktige och får ej överstiga den faktiska kostnaden. Avgiften ingår inte i den kommunala maxtaxan för äldreomsorg.

Inte i något fall har vårdgivaren ansvar för att transportera stoftet från bårhus till lokalen för förvaring och visning eller ceremonilokal. Anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravningen är ansvarig för detta. I de fall där företrädare saknas för dödsboet etablerar ansvarig vårdgivare, ofta den läkare som konstaterat dödsfall, kontakt med kommunen för vidare hantering av dödsboet.

Anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravningen kan välja att själva ta över ansvaret och beställa transport till bårhus. I detta fall uppstår ett avtalsförhållande och ett betalningsansvar direkt mellan dödsboet och transportören, utan att huvudmannen berörs. Detta även om kommunens personal varit behjälplig i kontakten med transportör, enligt överenskommelse med anhörig. Huvudmannens ansvar upphör när kroppen, på de anhörigas uppdrag, lämnas ut till transportören. När anhöriga gör nu beskrivet val ska huvudmannen klargöra för dem när huvudmannens ansvar upphör och vad beslutet innebär. Dvs. att transportören i dessa fall ska fakturera dödsboet. Anhörigas val samt vidtagna åtgärder ska dokumenteras av kommunen.

Vid transport av avliden ska en bårhusremiss följa med den avlidne. Det är vårdhuvudmannen som ansvarar för att fylla i bårhusremissen och skicka med den vid transport. Bårhusremiss görs genom att använda "Bårhusremiss vid dödsfall". Där ifylles även uppgifter för fakturering, såsom fakturaadress och referens. Blanketten återfinns på www.vardsamverkan.se

Kostnader för omhändertagande och bårhus

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har i cirkulär nr 2005:52, "Underlag för rutiner kring omhändertagande av avlidna", tagit fram rutiner kring omhändertagande av avlidna. Av cirkulär nr 12:2, "Kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård", framgår kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård.

Vid förändrade förutsättningar med tillhörande högre kostnader förbehåller sig Västra Götalandsregionen rätten att årligen justera priset. Tillkommer inga förändrade förutsättningar sker en uppräknings av kostnaden i enlighet med SKR:s prisindexuppräknings (för närvarande ca 2%). Balsamering av avlidna utförs i första hand på uppdrag av dödsboet. Kostnaden för detta debiteras dödsboet.

Kostnad (exkl. moms) för bårhusplats, exklusiv transport

Enligt 10 § Begravningslag (1990:1144) skall stoftet efter en avliden eller en dödfödd kremeras eller gravsättas snarast möjligt och senast en månad efter dödsfallet. 2022 års kostnad för en bårhusplats inom Västra Götalandsregionen uppgår till 2449 kr. I kostnaden ingår personal, lokal, utrustning samt övriga kostnader för hantering i upp till 30 dygn. Varje ytterligare påbörjad 14-dygnperiod debiteras med 2449 kr.

Närhetsprincipen gäller, men närståendes önskemål om bårhus ska beaktas. Vid platsbrist eller ombyggnation förbehåller sig regionen att kunna anvisa annat bårhus, än vad som följer av närhetsprincipen. Respektive vårdgivare ska informera kommunernas transportörer om förvaringsplatsernas öppettider och regelverk.

Fakturan får endast avse ersättning inom ramen för denna riktlinje. Fakturan får inte avse oavslutade tjänster. All fakturering sker månadsvis i efterskott. Fakturerat pris för tjänsterna ska följa denna riktlinje. Betalning sker 30 dagar efter fakturans ankomstdag och godkännande. Rätten till ersättning har förfallit om kravet inte har fakturerats tre (3) månader efter det att tjänsten avslutades. Dröjsmålsränta enligt räntelag stadgad räntesats.

Hantering av tvister sker i enlighet med Hälso- och sjukvårdsavtalets riktlinjer och rutiner.

Revidering, och kontinuerlig uppdatering utifrån gällande författningar och lagstiftning, av denna riktlinje sker i samråd med Väst Kom och VGR.

Gothenburg, day as above

För Västra Götalandsregionen
Kaarina Sundelin,
T.f. Hälso- och sjukvårdsdirektör

För VästKom
Helena Söderbäck, T.f. VD,
Västkom

25. Bilaga 8. Ersättningar och villkor vid familjehemsvård av barn, unga och vuxna, vårdnadsöverflyttningar m.m. för år 2024

CIRKULÄR 23:50

Cirkuläret syftar till att ge stöd och vägledning för handläggare och beslutsfattare i kommuner gällande handläggningen av ärenden som rör familjehemsvård. Eftersom det är generella rekommendationer bör de ses som ett stöd för utvecklande av kommunens egna riktlinjer för handläggningen av dessa ärenden.

I cirkuläret finns tabeller med aktuella belopp för arvode och omkostnader för år 2024. Cirkulär finns att hämta under cirkulär på SKR:s hemsida www.skr.se

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har inte möjlighet att ge råd avseende ersättningar i enskilda ärenden. Råd och stöd ges däremot avseende mer generella frågeställningar.

SKR:s rådgivning är enbart avsedd för företrädare för kommunen vilket innebär att privata företag inte omfattas av SKR:s rådgivning. Familjehem kan inte konsultera SKR utan hänvisas till berörd kommun.

Sveriges Kommuner och Regioner, Avdelningen för Vård och omsorg
Åsa Furén-Thulin

26. Bilaga 9. Övriga underlag för beräkning

Socialstyrelsen

Socialstyrelsens meddelandeblad Nr 9/2023 – Uppgifter för beräkning av avgifter inom äldre- och funktionshinderomsorgen, www.Socialstyrelsen.se

Kommunal primärvård i annan kommun

För sjukvård som utgår ifrån beslut av sjuksköterska och behandling som beslutas av arbetsterapeut eller fysioterapeut, rekommenderas kommunerna att under 2024 följa det belopp som fastställts av Samverkansnämnden för Västra Sjukvårdsregionen. Beloppet finns på www.vastkom.se 2024

Socialnämndens protokoll
2006-09-11

§ 131

Städavgifter i äldreboende

Socialnämndens beslut

Informationen läggs till handlingarna.

Bakgrund

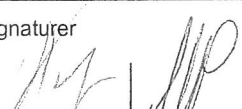
Socialnämnden informeras om städavgifter i äldreboende. Vid avflyttning från äldreboende är det den enskilde, eller vid dödsfall dödsboet som ansvarar för att bostaden i äldreboendet blir uttömd från bohag och städad. Hyresavtalet (oavsett om det är skriftligt eller muntligt) ska sägas upp. Det ska anges från vilket datum bostaden är iordningställd (tömd och städad) och från och med detta datum upphör hyresbetalningen.

Om dödsboet inte kan eller vill städa bostaden själva kan de få detta utfört av personal vid äldreboendet eller anlita någon annan, t.ex. en städfirma. Vid anlåtande av personal vid äldreboendet uttas en betalning av 700 kronor för att få detta utfört. Detta är inte någon kommunal avgift, då kommunen inte är skyldig att utföra detta.

Ersättningsbeloppet har beslutats av socialförvaltningens ledning och får ej överstiga kommunens självkostnad.

Arbetsutskottet har behandlat ärendet under § 243/2006.

Paragrafen skickas till

Justerarnas signaturer 	Protokollsutdraget bestyrks
---	-----------------------------

Städavgifter i äldreboende

Vid avflyttning från äldreboende är det den enskilde, eller vid dödsfall dödsboet som ansvarar för att bostaden i äldreboendet blir uttömd från bohag och städad. Hyresavtalet (avsett om det är skriftligt eller muntligt) ska sägas upp. Det ska anges från vilket datum bostaden är iordningställd (tömd och städad) och från och med detta datum upphör hyresbetalningen.

Om dödsboet inte kan eller vill städa bostaden själva kan de få detta utfört av personal vid äldreboendet eller anlita någon annan, t.ex. en städfirma. Vid anlåtande av personal vid äldreboendet uttas en betalning av 700 kr för att få detta utfört. Detta är inte någon kommunal avgift, då kommunen inte är skyldig att utföra detta.

Ersättningsbeloppet har beslutats av socialförvaltningens ledning och får ej överstiga kommunens självkostnad.

Enligt uppdrag

Johan Magnusson

Socialförvaltningen Administration

Bestämmelser och taxa för prövning och tillsyn av alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att:

- 1 Anta bestämmelser och taxa med tillhörande bestämmelser gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel enligt bilaga 1, beslutad av kommunfullmäktige Lidköping 2023-10-30, 119§, dnr KS 2023/402.
- 2 Att kommunfullmäktige bemyndigar socialnämnden att besluta om indexjustera timavgiften enligt prisindex för kommunal verksamhet (PKV) för varje kalenderår enligt § 2 i förslaget.
- 3 Bestämmelser och taxa ska gälla från och med den 1 januari 2025 och tas upp i ny kommunal författningssamling som ersätter kommunfullmäktiges beslut den 28 oktober 2019, § 151.

Sammanfattning

Samverkan för prövning och tillsyn

Samverkansavtalet för Tillståndsenheten i Samverkan (TIS) är förnyat, det nya avtalet började gälla den 1 januari 2023. Lidköpings kommun är nu värdkommun för 16 kommuner sedan samverkan i sin nuvarande form inleddes 2018. Avtalet avser gemensam prövning och tillsyn gällande alkohollagen, tobakslagen, lagen om vissa receptfria läkemedel samt lagen om tobaksfria nikotinprodukter. Tillsynen genomförs av personal anställd på Lidköpings kommun. De ombesörjer även all fakturering. Avtalet innebär att alla deltagande kommuner behöver anta likalydande bestämmelser och taxa.

Behov att revidera taxan

Taxan är i behov av revidering för att uppnå full kostnadstäckning genom avgifter. De avgifter som tas ut av verksamheterna täcker i dagsläget inte kostnaderna för den prövning och tillsyn som utförs åt samarbetskommunerna. Med den nya taxan beräknas prövningen och tillsynen bli helt avgiftsfinansierad.

Innehåll i den nya taxan

Den nya taxan är ett dokument som består av två delar, bestämmelser och taxa. Bestämmelserna beskriver hur och när avgifter ska tas ut inom de olika områdena. I bestämmelserna framgår också timavgiften (3§) samt hur den kan indexuppräknas (2§). Den del som utgör taxan presenteras i tabellform sist i dokumentet. I tabellerna framgår det antal timmar som avgift kommer att tas ut för, alternativt om verklig tid ligger till grund för avgiften.

Ändring av taxemodellen

Kostnadsberäkningar och förslag till nya bestämmelser och taxa har beretts av miljö- och byggnadsnämnden i Lidköpings kommun. I samband med arbetet att se över kostnadstäckningen togs även ett förslag på en förändrad taxemodell fram. Ett syfte är att underlätta administrationen kring taxan. Indexuppräkning av timavgiften kan göras av nämnd i respektive kommun utan att taxedokumentet behöver beslutas av kommunfullmäktige.

Ett annat syfte är att göra det tydligt gentemot verksamhetsutövarna vad de betalar för. I den nu gällande taxan presenteras avgifterna som ett belopp i kronor. I den nya taxan presenteras de utifrån ett beräknat antal timmar det tar att utföra prövningen eller tillsynen.

Om tidsåtgången behöver ändras eller moment läggs till eller tas bort utifrån ändringar i lagstiftningen måste detta beslutas i kommunfullmäktige.

Förändringar med den nya taxan

Den nya taxan kommer att innebära en betydande höjning av avgifterna för tillsyn inom alkoholserving och tobaksförsäljning. Därför innehåller förslaget en höjning i två etapper för dessa områden. Etapp ett införs från 2025 och etapp två från 2026

Bakgrund

Regler för att ta ut avgifter

Enligt alkohollagen 8 kap 10 §, lag om tobak och liknande produkter 8 kap 1, 2 §§, lag om tobaksfria nikotinprodukter 40 § och lag om receptfria läkemedel 15 kap 3 § får en kommunal nämnd ta ut avgift för prövning och tillsyn enligt en taxa som kommunfullmäktige bestämmer.

Självkostnadsprincipen gäller som huvudregel för kommunal verksamhet. I 2 kap 6 § i kommunallagen anges att ”kommuner och regioner får inte ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller”.

Varför taxan behöver ses över

Kostnaderna för verksamheten har stigit sedan den nuvarande taxan beslutades 2020 vilket gör att den är i behov av revidering. Den nya taxemodellen är framtagen utifrån en genomgång av hur många timmar olika typer av ärenden i genomsnitt har tagit de senaste åren. Genomgången visade att tidsåtgången per ärende för både prövning och tillsyn har underskattats i

jämförelse med gällande taxa. De utredningar som ska genomföras har med åren blivit mer komplicerade och mer omfattande vilket ökat tidsåtgången per ärende. Även tidsåtgången för tillsynsbesök i verksamheterna har underskattats, till exempel behöver större verksamheter ofta mer än ett besök per år. Under 2022 tillkom ytterligare tillsynsansvar i form av ny lagstiftning om tobaksfria nikotinprodukter.

Vad ingår i timavgiften

Den föreslagna timavgiften har beräknats utifrån en mall som Sveriges kommuner och Regioner (SKR) tagit fram. Beräkningen inkluderar kostnader för personal, resor, lokaler, IT och även viss overheadkostnad för ledning och stödjande funktioner. Beräkningen gjordes 2023 och utgör utgångspunkt för framtida indexuppräknings. Den beräknade timavgiften blev då 1136 kronor.

Jämförelse avgifter för provning

I tabellen nedan görs en jämförelse av några avgifter för provning mellan nuvarande taxa och den nya taxemodellen samt en jämförelse mot två andra kommuner som har fastställda belopp.

Typ av provning	Nuvarande avgift TIS	Ny avgift TIS, beräknad utifrån 1136 kronor/tim	Jmf. Borås (2023)	Jmf. Uddevalla (2023)
Stadigvarande serveringstillstånd	8 000 kr	11 360 kr	13 500 kr	8 000 kr
Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten	5 500 kr	5 680 kr	7 500 kr	5 000 kr
Kunskapsprov	1 500 kr	2 272 kr	1 600 kr	1 000 kr
Försäljningstillstånd tobak	7 200 kr	9 088 kr	11 600 kr	7 000 kr

Jämförelse avgifter för tillsyn

I tabellen nedan görs en jämförelse av avgifter för tillsyn av alkoholservice. Inom TIS kommer både en grundavgift och en rörlig avgift att tas ut.

Verksamheter med serveringstillstånd till klockan 22.00 kommer att betala en fast avgift motsvarande 2 timmar och de med servering till klockan 02.00 kommer att betala en fast avgift motsvarande 7 timmar utöver den rörliga avgiften.

I jämförelsekommunerna Borås och Uddevalla tar de också ut en grundavgift och en rörlig avgift. I Borås betalar alla en avgift på 5000 kronor per år utöver den rörliga delen.

I Uddevalla betalar de en avgift på 5000 kronor upp till 1 miljon kronor i omsättning och däröver betalar de 7000 kronor utöver den rörliga delen. I tabellen nedan framgår den rörliga delen.

Intervall årsomsättning alkohol, kr	Nuvarande avgift TIS	Ny avgift TIS etapp 1, beräknad	Ny avgift TIS etapp 2, beräknad	Jmf. Borås (2023)*	Jmf. Uddevalla (2023)*
-------------------------------------	----------------------	---------------------------------	---------------------------------	--------------------	------------------------

		utifrån 1136 kronor/tim	utifrån 1136 kronor/tim			
0 - 50 000 kr	750 kr	2 272 kr	2 272 kr	750 kr		4 000 kr
50 001 – 100 000 kr	1 500 kr	2 272 kr	3 408 kr	2 250 kr		5 500 kr
100 001 – 250 000 kr	3 000 kr	4 544 kr	5 680 kr	5 250 kr		7 000 kr
250 001 - 500 000 kr	6 000 kr	7 952 kr	9 088 kr	11 250 kr		8 500 kr
500 001 - 1 000 000 kr	8 000 kr	10 224 kr	11 360 kr	25 000 kr		10 000 kr
1 000 001 - 5 000 000 kr	12 000 kr	13 362 kr	15 904 kr	25 000 kr		16 000 kr
5 000 001 - 10 000 000 kr	13 000 kr	15 904 kr	18 176 kr	30 000 kr		23 500 kr
10 000 001 – 15 000 000 kr	14 000 kr	18 176 kr	20 448 kr	32 500 kr		28 000 kr
15 000 001 – 20 000 000 kr	14 000 kr	20 448 kr	22 720 kr	35 000 kr		29 500 kr
20 000 001 kr – eller mer	14 000 kr	22 720 kr	24 992 kr	35 000 kr		29 500 kr

*Beloppsintervallerna är inte exakt lika i Borås och Uddevalla, avgifterna är därför genomsnittliga för respektive intervall i tabellen. Samma avgifter gäller även 2024.

Finansiering och ekonomiska konsekvenser

Med det här förslaget till ny taxa beräknar miljö- och byggnadsnämnden i Lidköping kunna uppnå full kostnadstäckning (självkostnad). Eftersom taxemodellen införs i två etapper kommer full kostnadstäckning inte att uppnås i första etappen år 2025.

Enligt det ursprungliga förslaget var det tänkt att den nya taxan skulle införas från och med 1 januari 2024. Då samarbetskommunerna behövde mer tid för att förankra underlaget i den egna organisationen kommer den nya taxan att införas från 1 januari 2025. För 2024 och 2025 kommer samarbetskommunerna att behöva finansiera mellanskillnaden med skattemedel. Utifrån en beräkning som grundar sig från 2021 innebär den skattefinansierade delen 2024 totalt för alla kommuner i samverkan 1,8 miljoner kronor. Kostnaden per kommun beräknas utifrån antal serveringstillstånd. Det verkliga utfallet av skattefinansieringen kommer följas upp i samband med prognoser vid delår 1 och delår 2 samt bokslut 2024 och 2025.

För verksamheterna kommer höjningen av tillsynsavgifterna inom alkoholserving och tobaksförsäljning i etapp ett att motsvara ca 50 % av den totala höjningen. I dokumentet framgår etapphöjningarna genom att antalet timmar som faktureras för 2026 är högre än för 2025. För verksamheter med en årsomsättning av alkohol upp till 50 000 kronor sker förändringen i en etapp eftersom skillnaden mellan nya och gamla avgiften är liten.

En indexuppräknig av timpriset utifrån PKV för kommuner kommer att tas upp för beslut om ansvarig nämnd i Lidköpings kommun beslutar om motsvarande uppräknig.

Förvaltningens bedömning

Underlag till nya taxor skickades ut under hösten 2023. Socialnämnden fattade beslut om de nya taxorna, men kommunfullmäktige återremitterade frågan till socialnämnden för en ny process med TIS.

Under 2024 har en process pågått för att förankra och förtydliga underlaget, både för verksamhet och politik. Under processen har Falköping valt att säga

upp avtalet med TIS. Avtalet löper dock till och med 2025-12-31, varför Falköpings kommun ändå behöver fatta beslut om taxan.

Av det avtal som Falköpings kommun tecknat med TIS framgår att samarbetskommunerna ska fatta samma beslut om taxa som Lidköpings kommun. Förvaltningens bedömning är därför att Falköpings kommun bör anta taxan, som ska gälla från och med 2025-01-01.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande från socialförvaltningen, 2024-09-11
- Bestämmelser och taxa för prövning och tillsyn gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel beslutad av kommunfullmäktige i Lidköping, 2023-10-30, 119§, dnr KS 2023/402.
- Sammanträdesprotokoll kommunfullmäktige i Lidköping 2023-10-30, beslut om bestämmelser och taxa för prövning och tillsyn, 119§, dnr KS 2023/402.
- Sammanträdesprotokoll kommunfullmäktige Lidköping 2024-04-29, beslut om ikraftträdande av taxan gällande Tillståndsenheten i Samverkan (TIS), 55§, dnr KS 2024/136.

Beslutet ska skickas till

Tillståndsenheten i Samverkan
Eva Olofsson, biträdande socialchef

Eva Olofsson
Biträdande socialchef

Bestämmelser och taxa för prövning och tillsyn

Tillståndsenheten i Samverkan (TiS)

- Alkohollag (2010:1622)
- Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter
- Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter
- Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel

Antagen av kommunfullmäktige
Lidköpings kommun 30 oktober 2023 § 119
X kommun dag månad 2024 § X

Dokumentinformation

Fastställt av:	Kommunfullmäktige Lidköpings kommun
Fastställt, datum:	2023-10-30
Dokumentsansvarig:	Mona Wrethman
Ansvarig för revidering:	Chef för område miljö- och hälsoskydd
Gäller för:	Bestämmelser och taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter, lag om handel med vissa receptfria läkemedel
Gäller till, datum:	Tills vidare

Innehållsförteckning

Dokumentinformation.....	2
Inledning och bestämmelser	4
Avgifter stadigvarande serveringstillstånd.....	5
Avgifter för extra tillsyn och sanktion, servering.....	5
Avgift för kunskapsprov.....	5
Avgift för tobakstillstånd	6
Avgift för extra tillsyn och sanktion, tobak	6
Avgift för försäljning av elektroniska e-cigarett, tobaksfria nikotin- produkter, folköl och vissa receptfria läkemedel	7
Avgift för extra tillsyn, försäljning.....	7
Bilagor.....	8

Inledning

Enligt alkohollagen 8 kap 10 §, lag om tobak och liknande produkter 8 kap 1, 2 §§, lag om tobaksfria nikotinprodukter 40 § och lag om handel med vissa receptfria läkemedel 23 §, får en kommunal nämnd ta ut avgift för prövning och tillsyn enligt en taxa som kommunfullmäktige bestämmer. Denna taxa träder i kraft den 1 januari 2024.

Bestämmelser

1 § Denna taxa gäller avgifter i Lidköping kommun. Taxan baseras på kommunallagens bestämmelser och kostnadstäckning enligt självkostnads- och likställighetsprincipen, och gäller för prövning, handläggning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och läkemedelslagen, eller enligt bestämmelser meddelade med stöd av dessa lagar. Med handläggning avses den sammanlagda tid som varje tjänsteman vid nämnden har använt för inläsning, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, tillsynsbesök och kontroller i övrigt, restid, handläggning och beredning av ärenden, administration, samt föredragning i nämnd.

2 § Timavgiften i denna taxa är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad året före det år taxan börjar gälla. Ansvarig nämnd får för varje kalenderår därefter besluta att höja timavgifter och fasta avgifter med den procentsats för prisindex för kommunal verksamhet (PKV), som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året förestående.

3 § Vid tillämpningen av denna taxa tas en avgift ut enligt timtaxa beslutad av kommunfullmäktige. Avgift per timme är 1136 kr och basår är 2023. Årlig uppräknings av timavgift sker enligt 2 §.

4 § Ansvarig nämnd får besluta om avgift, nedsättning eller efterskänkning.

5 § Avgifter enligt taxan ska betalas för varje enskilt ärende. Avgift för prövning av tillståndsansökan och prövning vid anmälan ska ske innan handläggning påbörjas. Övriga avgifter ska betalas inom den tid som anges. Om tillstånd inte beviljas eller om ansökan återtas efter att handläggningen påbörjats, återbetalas inte erlagd avgift för ansökan.

6 § Om ändringar görs i lag eller förordningar som denna taxa omfattar får ansvarig nämnd göra motsvarande ändringar i bilagorna till denna taxa. Ansvarig nämnds beslut enligt denna taxa kan överklagas till förvaltningsrätten.

Avgifter stadigvarande serveringstillstånd

7 § Årlig fast avgift för tillsyn baseras på tillåten serveringstid som meddelats i tillståndet.

8 § Årlig fast avgift omfattar kalenderår och ska betalas från och med året efter då tillståndet har meddelats. Helt avgiftsbelopp debiteras även om verksamheten upphör under kalenderåret.

9 § Årlig fast avgift debiteras även om tillfälligt uppehåll i verksamheten sker.

10 § Rörlig årlig avgift baseras på omsättningen som redovisas i restaurangrapporten. Avgift baseras på föregående års omsättning och slutregleras året efter. Avgiften ska betalas från och med det året som verksamheten har meddelats tillstånd.

11 § Restaurangrapporten som är underlag för beräkning av den rörliga avgiften, ska årligen vara inlämnad senast det datum som anges av folkhälsomyndigheten. Om inte rapporten inkommer i tid skickas två påminnelser ut. Avgift för påminnelse faktureras.

12 § Om inte restaurangrapporten inkommer senast det datum som anges i sista utskickade påminnelsen, debiteras maximalt belopp enligt taxan för den rörliga delen.

Avgift för extra tillsyn och sanktion

13 § Utöver årlig fast avgift för tillsyn av verksamheter med stadigvarande serveringstillstånd kan avgift tas ut för extra tillsyn på grund av ökad tidsåtgång. Avgiften tas ut per påbörjad halvtimme och nedlagd tillsyn- och handläggningstid. För tillsyn och annan handläggning som utförs vardagar mellan klockan 19.00 och 07.00 lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, midsommarafton och helgdagar, tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie timavgift. Avgift tas inte ut för tillsyn med anledning av klagomål som visar sig vara obefogat om verksamhetsutövaren samtidigt uppfyllt lagstiftningens krav.

14 § Om beslut om erinran, varning eller återkallelse av tillståndet meddelas innehavare av stadigvarande tillstånd, tas en avgift ut för beredning av ärendet. Avgiften tas ut då beslutet vunnit laga kraft.

Avgift för kunskapsprov

15 § Avgiften för varje kunskapsprov ska betalas med fast avgift enligt taxa. Man får tre försök att klara godkänt prov. Om man inte gör godkänt prov återbetalas inte erlagd avgift för ansökan.

Avgift för tobakstillstånd

16 § Årlig fast avgift omfattar kalenderår och ska betalas från och med året efter då tillståndet har meddelats. Helt avgiftsbelopp debiteras även om verksamheten upphör under kalenderåret.

Avgift för extra tillsyn och sanktion

17 § Utöver årlig fast avgift för tillsyn av verksamheter med tobakstillstånd kan avgift tas ut för extra tillsyn på grund av ökad tidsåtgång. Avgiften tas ut per påbörjad halvtimme och nedlagd tillsyn- och handläggningstid. För tillsyn och annan handläggning som utförs vardagar mellan klockan 19.00 och 07.00 lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, midsommarafton och helgdagar, tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie timavgift. Avgift tas inte ut för tillsyn med anledning av klagomål som visar sig vara obefogat om verksamhetsutövaren samtidigt uppfyllt lagstiftningens krav.

18 § Om beslut om varning eller återkallelse av tillståndet meddelas innehavare av försäljningstillståndet, tas avgift ut för beredning av ärendet. Avgiften tas ut då beslutet vunnit laga kraft.

Avgift för försäljning av elektroniska e-cigarettor, tobaksfria nikotinprodukter, folköl och receptfria läkemedel

19 § Årlig fast avgift omfattar kalenderår och ska betalas från och med året efter då tillståndet har meddelats. Helt avgiftsbelopp debiteras även om verksamheten upphör under kalenderåret.

20 § Avgift för försäljning av folköl ingår i avgift för serveringstillstånd.

Avgift för extra tillsyn

21 § Utöver årlig fast avgift för tillsyn av verksamheter med försäljning av e-cigarettor, tobaksfria nikotinprodukter, folköl och receptfria läkemedel kan avgift tas ut för extra tillsyn på grund av ökad tidsåtgång. Avgiften tas ut per påbörjad halvtimme och nedlagd tillsyn- och handläggningstid. För tillsyn och annan handläggning som utförs vardagar mellan klockan 19.00 och 07.00 lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, midsommarafton och helgdagar, tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie timavgift. Avgift tas inte ut för tillsyn med anledning av klagomål som visar sig vara obefogat om verksamhetsutövaren samtidigt uppfyllt lagstiftningens krav.

Bilagor

Bilaga 1: Avgifter serveringstillstånd

Bilaga 2: Avgifter tobak, e-cigaretter, folköl, tobaksfria nikotinprodukter,
receptfria läkemedel

Serveringstillstånd

Stadigvarande serveringstillstånd

Allmänheten, slutet sällskap, catering, paus	10 tim
Utökning av stadigvarande tillstånd (till exempel serveringstid, utökad serveringsyta, alkoholdryck)	5 tim
Utökning av stadigvarande tillstånd tillfälligt (till exempel enstaka tillfällen, serveringstid, utökad serveringsyta)	3 tim
Provsmakning vid tillverkning	5 tim
Ansökan från konkursförvaltare (max 3 mån)	5 tim
Prövning av anmälan om ändringar i ägarförhållande med samma juridiska person	5 tim
Servering i gemensamt serveringsutrymme	1 tim
Minskning av tillstånd (till exempel serveringsyta, serveringstid)	1 tim

Tillfälliga serveringstillstånd

Allmänheten	5 tim
Slutna sällskap	3 tim
Paustillstånd	5 tim
Provsmakning vid arrangemang eller tillverkning	5 tim
Servering i gemensamt serveringsutrymme	1 tim

Övrigt

Kunskapsprov, max 3 prov/ansökan	2 tim per prov
Anmälan om cateringlokal inklusive prövning	1 tim
Anmälan om cateringlokal i privatbostad	Utan avgift
Avgift för sanktion, beredning och handläggning mot tillståndshavare	Avgift enligt verklig tid
Påminnelse för restaurangrapport som inte skickats in i tid	1 tim/ påminnelse

Tillsynsavgifter

Årlig fast avgift (baseras på serveringsställets öppettider)

Grupp A: Föreningar med stadigvarande tillstånd som inte driver försäljning med vinstintresse, samt restauranger med tillstånd för servering fram till kl. 22:00		2 tim
Grupp B: Restauranger med tillstånd för servering fram till kl. 02:00	2025	2026
	7 tim	9 tim

Rörlig avgift utifrån omsättning, kr/år

(årsomsättning av alkoholdrycker redovisas i restaurangrapporten)

	2025	2026
0 - 50 000	2 tim	2 tim
50 001 - 100 000	2 tim	3 tim
100 001 - 250 000	4 tim	5 tim
250 001 - 500 000	7 tim	8 tim
500 001 - 1 000 000	9 tim	10 tim
1 000 001 - 5 000 000	12 tim	14 tim
5 000 001 - 10 000 000	14 tim	16 tim
10 000 001 - 15 000 000	16 tim	18 tim
15 000 001 - 20 000 000	18 tim	20 tim
20 000 001 - eller mer	20 tim	22 tim

Avgifter för tobak, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarett, folköl, receptfria läkemedel

Tobak, ansöknings- och prövningsavgifter

Detaljhandel/partihandel:	
Ansökan om försäljningstillstånd	8 tim
Ansökan om tillfälligt försäljningstillstånd	6 tim
Prövning av anmälan om ändrade ägar- eller bolagsförhållanden	5 tim

Tillsynsavgift

Årlig fast avgift

Detaljhandel/partihandel/servering av:		
Folköl (finns serveringstillstånd ingår avgift för folköl)	2 tim	
Vissa receptfria läkemedel	2 tim	
E-cigarett och påfyllningsbehållare	2 tim	
Tobaksfria nikotinprodukter	2 tim	
Tobak	2025	2026
	7 tim	8 tim
Avgift för sanktion mot tillståndshavare för tobak, handläggning och beredning	Avgift verklig tid	

Kommun	Lidköpings kommun
Beslutsinstans	Kommunfullmäktige
Tid och plats	Måndagen den 30 oktober 2023, klockan 10:00 till 10:15 i fullmäktigesalen, Lidbeckska huset. Detta protokoll innehåller omedelbar justering av § 119. Övriga ärenden vid kommunfullmäktiges sammanträde, protokollförs i separat protokoll.
Utses att justera	Carina Ohlsson (S) Pär Johnson (L)
Justeringens plats och tid	Lidbeckska huset, Hamngatan 1, 2023-10-30, klockan 13:15.
Justerade paragrafer	§ 119
Underskrifter	
Sekreterare	_____ Linda Mattila
Ordförande	_____ Carl Rudbeck (M)
Justerare	_____ Carina Ohlsson (S) Pär Johnson (L)

Bevis om tillkännagivande av justerat protokoll

Justeringen har tillkännagivits på kommunens anslagstavla.

Kommun	Lidköpings kommun
Beslutsinstans	Kommunfullmäktige
Datum för sammanträdet	2023-10-30
Datum då tillkännagivandet publiceras	2023-10-30
Datum då publiceringen av tillkännagivandet upphör	2023-11-21
Förvaringsplats av protokollet	KLK kansli, stadshuset, Skaragatan 8
Sekreterare	Linda Mattila

Närvarolista

Beslutande

Ledamöter

Carl Rudbeck (M), ordförande
Ann-Carin Landström (V), 1:e vice ordförande
Kajsa Ezelius (S), 2:e vice ordförande
Roger Ahlén (S)
Tomas Lidberg (S)
Frida Nilsson (C)
Andreas Bill (C)
Kenneth Lundell (S)
Diana Svensk (S)
Christina Klasson (M)
Jörgen Blomqvist (SD)
Christina Ulfström (S)
Thomas Karlsson (C)
Tomas Persson (SD)
Carina Ohlsson (S)
Karl Wiktorsson (S)
Claes-Göran Borg (V)
Irena Rodic (S)
Lena Jenemark (S)
Christian Poucette (M)
Mathias Andersson (M)
Kenneth Svensson (M)
Mario Melani (S)
Pär Johnson (L)
Jenny Hallström (V)
Jonas Sundström (S)
Jonas Krantz (S)
Veronica Berling (L)
Roberth Andersson (SD)
Linda Lundström (M)
Jörgen Svederberg (SD)
Ewa Sunnercrantz (L)
Patrick Pilhagen (L)
Ulrika Gartman Blom (M)
Curt Johansson (SD)
Marisa Chefe Conde (MP)
Mikael Kaufmann (KD)
Helena Börjesson (C)
Maria Edström (KD)

Roger Persson (SD)
Anna Wallgren (KD)
Per Gunnar Lindahl (M)
Mats Joräng (M)

Tjänstgörande ersättare

Marianne Bonnevier (MP) ersättare för Petra Karlsson Tigerberg (MP)
Lisebritt Karlsson (S) ersättare för Camilla Lundgren (S)
Ulrika Wernersson (V) ersättare för Mattias Pettersson (V)
Marita Lantz (S) ersättare för Gustav Edvinsson (S)
Olly Swärd Poucette (M) ersättare för Christoffer Järkeborn (M)
Rolf Blomqvist (S) ersättare för Manuel Melani (S)
David Fredriksson (SD) ersättare för Josefine Nordström (SD)

Övriga närvarande

Övriga

Linda Mattila, kommunsekreterare
Marika Norrman Kron, kommunsekreterare

Ärendelista

Paragraf	Ärende	Diarienummer	Sida
§ 119	Bestämmelser och taxa gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel	KS 2023/402	6 - 8
§ 120	Allmänpolitisk debatt		
§ 121	Strategisk plan och budget 2024-2026	KS 2023/8	
§ 122	Delårsrapport 2 2023	KS 2023/12	
§ 123	Startbeslut för projektering av ny förskola Majåker	KS 2023/459	
§ 124	Svar på motion (C) om fullmättshall för träning i Tun	KS 2022/509	
§ 125	Svar på motion (C) om fullmättshall för träning i Otterstad	KS 2022/508	
§ 126	Svar på motion (C) om fullmättshall för träning i Örslösa	KS 2022/510	
§ 127	Svar på motion (C) om förskola i Lovene/Mellby	KS 2022/513	
§ 128	Svar på motion (SD) om vänort i Ukraina	KS 2022/161	
§ 129	Svar på motion (SD) uppdragen som kommunal- och oppositionsråd borde ha reglementen som reglerar ansvar och förväntningar	KS 2022/277	
§ 130	Svar på motion (S) om textilinsamling för återvinning	KS 2023/433	
§ 131	Redovisning av obesvarade motioner KF 30 oktober 2022	KS 2023/96	
§ 132	Valärenden - Entledigande och fyllnadsval KF 30 oktober 2023	KS 2023/2	
§ 133	Val av ledamöter och ombud till TABA Invest AB	KS 2023/723	
§ 134	Val av lekmannarevisorer till TABA Invest AB	KS 2023/718	
§ 135	Anmälan om ny ersättare i kommunfullmäktige i Lidköping	KS 2023/61	
§ 136	Anmälningar KF 30 oktober 2023	KS 2023/68	

§

Diarienummer KS 2023/402

Bestämmelser och taxa gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att fastställa bestämmelser och bilagor för uttag av avgifter gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel. Förändringen kommer att ske stegvis under två år.

Ansvarig nämnd får för varje kalenderår besluta om att reglera timavgifterna enligt prisindex för kommunal verksamhet (PKV).

Bestämmelser och bilagor 1 och 2 träder i kraft 2024-01-01.

Paragrafen justeras omedelbart.

Reservation

Roberth Andersson (SD), Tomas Persson (SD), Jörgen Svederberg (SD), David Fredriksson (SD), Jörgen Blomqvist (SD), Curt Johansson (SD) och Roger Persson (SD), reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande om återremiss.

Sammanfattning av ärendet

Ärendet återremitterades av kommunfullmäktige §84 den 2023-06-09, med motiveringen.

”En tydligare redovisning av vad avgifterna avser samt en redovisning av hur tillsynsmyndighetens verksamhet i andra kommuner påverkar avgifterna för Lidköpings restaurangföretagare.”

Tjänsteskrivelsen har kompletterats med svar på återremissen med text i kursiv stil.

Enligt alkohollagen 8 kap 10 §, lag om tobak och liknande produkter 8 kap 1, 2 §§ lag om tobaksfria nikotinprodukter 40 § och lag om vissa receptfria läkemedel 15 kap 3 §, får en kommunal nämnd ta ut avgift för prövning och tillsyn enligt taxa som kommunfullmäktige bestämmer.

Gällande taxa beslutades av kommunfullmäktige 2020-06-15. Nämndens kostnader för verksamheten är därmed inte beräknad på flera år och taxan är i behov av revidering.

Bestämmelser för denna taxa har tidigare inte funnits. Den tydliggör för vad, hur och när nämnden avser att ta ut avgift. Det är ett viktigt juridiskt styrande dokument i tillämpningen av taxan.

Självkostnadsprincipen gäller som huvudregel för kommunal verksamhet. I 2 kap 6 § i kommunallagen anges att ”kommuner och regioner får inte ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller”.

För att taxan ska motsvara nämndens kostnader för verksamheten har en beräkning av nämndens alla kostnader per timme har gjorts, enligt mall som Sveriges kommuner och regioner (SKR) tagit fram. En bedömning av tidsåtgång för varje ärendetyp är gjord. Kostnaderna täcks genom avgifter till verksamheterna, och inte genom skattefinansiering. Lidköping är värdkommun för 15 kommuner i samverkan där Lidköpings kommuns taxa är styrande och en förutsättning för avtalet. Lidköpings kommun fakturerar alla verksamheter och står för alla kostnader, och därmed är det av stor vikt att verkliga kostnader tas ut genom avgifter.

Enligt 5 kap 2§ i kommunallagen får kommunfullmäktige uppdra åt nämnd att i fullmäktiges ställe besluta i visst ärenden. Enligt föreslagna bestämmelser får ansvarig nämnd besluta om förändrad timavgift enligt årlig indexuppräknings av taxan enligt PKV (kommunalt prisindex). Detta anges i 2 3 §§ 3 i bestämmelserna. Uppräkningen sker enligt index från och med år 2024 med utgångspunkt i den timavgift som anges i bestämmelserna 3 §, timavgiften är 1136 kr och basår är 2023.

I bilagorna anges beräknad tidsåtgång för respektive ärende, istället för en avgift i kronor. Syftet är att vara tydliga med beräknad tidsåtgång gentemot verksamhetsutövarna och att underlätta administrationen med taxan när ny timavgift årligen beslutas. Revidering av beräknad tidsåtgång sker vid behov, timavgift uppräknas årligen enligt index.

Taxan föreslås ändras i två steg för vissa delar av de fasta och rörliga avgifterna där det innebär en betydande höjning av nu befintlig avgifter. Fast och rörlig avgift faktureras de befintliga verksamheterna som har serveringstillstånd eller tobakstillstånd.

Tidsåtgången kommer därför att reduceras år 1 (2024) med motsvarande ca 50 % av totala höjningen. Från och med 2025-01-01 kommer ingen reduktion av tidsåtgång att ske. Detta innebär att full kostnadstäckning inte kommer att ske via taxan 2024, utan finansieras med skattemedel. Totalt för alla kommuner i samverkan innebär det 926 tkr. För Lidköping innebär 200 tkr. Beräkningen grundar sig på underlag från 2021.

Ansökning- och anmälningsavgifter, kunskapsprov, avgift för sanktioner och årlig avgift för detaljhandel med folköl, e-cigarett, tobaksfria nikotinprodukter och vissa receptfria läkemedel föreslås träda i kraft i sin helhet från och med 2024-01-01.

Indexuppräknings av timavgiften kommer att ske i december 2023 och därefter årligen.

Förslag till beslut på sammanträdet (yrkande)

Anna Wallgren (KD) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Tomas Persson (SD) yrkar på att ärendet återremitteras.

Tomas Persson (SD) lämnar följande motivering till återremissen:

”Att ta fram ett förslag på bland annat att särskilja kostnader för resor så att den verkliga kostnaden debiteras kunden i respektive kommun”.

Beslutsgång

Ordföranden ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras och finner att kommunfullmäktige beslutar att ärendet ska avgöras i dag.

Ordföranden ställer proposition bifall mot avslag på kommunstyrelsens förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Beslutsunderlag

Beslut KS 2023-10-11 § 236 Bestämmelser och taxa gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel

Tjänsteskrivelse - Bestämmelser och taxa gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel

Beslut MBN 2023-09-05 § 98 Allmänna bestämmelser och taxa gällande serveringstillstånd tobak folköl tobaksfria nikotinprodukter, receptfria läkemedel

Förslag. Bestämmelser och taxa för prövning och tillsyn inkl bilaga 1 och 2

MBN § 64 Bestämmelser och taxa gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel

Beslutet ska skickas till

Mona Wrethman, chef Miljö och Hälsa

Samtliga kommuner i samverkan

Beslutsinstans	Kommunfullmäktige, Lidköpings kommun.
Datum och tid	Måndagen den 29 april 2024, klockan 18:15 till 21:15, ajournering fika kl 19:45-20:00.
Plats	Fullmäktigesalen, Lidbeckska huset, Hamngatan 1.
Justering	Protokollet signeras digitalt. Elektroniska underskrifter redovisas på sista sidan av protokollet samt noteras på respektive sida. Paragraferna 46-48 är omedelbart justerade och är protokollförda i separat protokoll.
Justerade paragrafer	§§ 49-70
Ordförande	Carl Rudbeck (M)
Justerare	Gustav Edvinsson (S) Curt Johansson (SD)
Tillkännagivande	Justeringen tillkännages på kommunens digitala anslagstavla.
Publiceringsperiod	2024-05-02 – 2024-05-24
Protokollets förvaringsplats	Kommunledningskontoret, kansli, stadshuset, Skaragatan 8.

Närvarolista

Beslutande

Ledamöter

Carl Rudbeck (M), ordförande
Ann-Carin Landström (V), 1:e vice ordförande
Diana Svensk (S), 2:e vice ordförande
Kajsa Ezelius (S)
Roger Ahlén (S)
Tomas Lidberg (S)
Frida Nilsson (C)
Kenneth Lundell (S)
Christina Klasson (M)
Jörgen Blomqvist (SD)
Tommy Larsson (KD)
Christina Ulfström (S)
Carina Ohlsson (S)
Thomas Karlsson (C)
Karl Wiktorsson (S)
Josefine Nordström (SD)
Claes-Göran Borg (V)
Irena Rodic (S)
Christian Poucette (M)
Mathias Andersson (M)
Kenneth Svensson (M)
Mario Melani (S)
Pär Johnson (L)
Jenny Hallström (V)
Jonas Sundström (S)
Camilla Lundgren (S)
Jonas Krantz (S)
Gustav Edvinsson (S)
Veronica Berling (L)
Roberth Andersson (SD)
Christoffer Järkeborn (M)
Mikael Jönsson (SD)
Ewa Sunnercrantz (L)
Patrick Pilhagen (L)
Curt Johansson (SD)
Marisa Chefe Conde (MP)
Mikael Kaufmann (KD)
Maria Edström (KD)
Roger Persson (SD)
Anna Wallgren (KD)
Per Gunnar Lindahl (M)

Mats Joräng (M)

Tjänstgörande ersättare

Marianne Bonnevier (MP) ersättare för Petra Karlsson Tigerberg (MP)
Daniel Arthursson (S) ersättare för Manuel Melani (S)
Ingemar Ekblad (V) ersättare för Mattias Pettersson (V)
Olly Swärd Poucette (M) ersättare för Linda Lundström (M)
Hannah Arthursson (C) ersättare för Andreas Bill (C)
Rolf Blomqvist (S) ersättare för Lena Olofsdotter Jenemark (S) §§ 64-70
Helene Nylund (S) ersättare för Lena Olofsdotter Jenemark (S) §§ 49-63
Hans Fredrik Johansson (C) ersättare för Helena Börjesson (C)
Angelique Thörn (M) ersättare för Ulrika Gartman Blom (M)
Fredrik Lönnerud (SD) ersättare för Tomas Persson (SD)

Övriga närvarande

Sekreterare

Linda Mattila

Övriga

Bertil Jonsson (M), kommunstyrelsens ordförande

Ikraftträdande av taxan gällande Tillståndsenheten i samverkan (TIS)

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att senarelägga ikraftträdandet av taxan till den 1 januari 2025, gällande uttag av avgifter gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel.

Detta innebär att tidigare kommunfullmäktige beslut 2023-10-30 §119 ändras avseende ikraftträdande av taxan.

Kommunfullmäktiges beslut 2023-10-30 §119 i övrigt gäller i sin helhet.

Sammanfattning av ärendet

Under 2023 har ett beredningsarbete pågått för att införa en ny taxa för TIS (Tillståndsenheten i samverkan) from 2024. Beslutsprocessen innebar att den 2023-10-30 beslutade kommunfullmäktige i Lidköping om taxan. Beslutet innebar att bestämmelserna och bilagorna skulle träda ikraft 1 januari 2024 och höjningen i vissa delar skulle ske i två steg, 2024 och 2025.

Samtliga kommuner i samverkan skulle sen besluta om samma taxa innan årsskiftet. För att ge mer tid för beredning av ärendet togs beslut i Miljö- och byggnadsnämnden den 2023-12-12 att skjuta fram ikraftträdandet till 1 april 2024.

Vid dialog med samverkanskommunerna framkommer att ytterligare tid behövs för politisk förankring. Man önskar en tydligare beskrivning av taxekonstruktionen och en ekonomisk redogörelse.

Därför föreslås att taxan i stället träder i kraft 1 januari 2025.

Uppdelningen av höjningen blir den samma som tidigare beslutats, det vill säga ansökning- och anmälningsavgifter höjs i sin helhet 2025 och de fasta och rörliga avgifterna för befintliga verksamheter höjs med 50% av höjningen 2025 och resterande del 2026.

Uppdelningen av höjningen blir den samma som tidigare beslutats, det vill säga ansökning- och anmälningsavgifter höjs i sin helhet 2025 och de fasta och rörliga avgifterna för befintliga verksamheter höjs med 50% av höjningen 2025 och resterande del 2026.

De ekonomiska konsekvenserna av en senareläggning av ikraftträdande av beslutet innebär att under 2024 kommer nuvarande taxa gälla och det innebär att full kostnadstäckning inte kommer att ske via taxan 2024, utan finansernas med skattemedel.

Avtalet mellan samverkanskommunerna reglerar hur över- och underskott skall regleras. ”Kostnader som inte täcks av intäkter eller ger eventuella överskott på minst 5% skall faktureras eller krediteras samarbetskommunen året efter aktuellt budgetår. Fördelningen görs utifrån samverkanskommunernas antal servering- och tobakstillstånd som avses i detta avtal i respektive kommun det aktuella budgetåret”.

Utifrån en beräkning som grundar sig från 2021 innebär den skattefinansierade delen 2024 totalt för alla kommuner i samverkan 1,8 miljoner kronor. För Lidköping innebär det 0,4 miljoner kronor. Om taxan hade trätt i kraft 2024 med en 50 % höjning skulle motsvarande belopp vara 0,9 miljoner kronor totalt för alla kommuner i samverkan och för Lidköping 0,2 miljoner kronor. Vilket innebär en ökning av skattefinansiering för Lidköping med 0,2 miljoner kronor. Det verkliga utfallet av skattefinansieringen kommer följas upp i samband med prognoser vid delår 1 och delår 2 samt bokslut 2024.

Förslag till beslut på sammanträdet (yrkande)

Kommunstyrelsens ordförande Bertil Jonsson (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Beslutsunderlag

Beslut KS 2024-04-10 § 87 Ikraftträdande av taxan gällande Tillståndsenheten i samverkan (TIS)

Beslut MBN 2024-02-06 § 3 Ikraftträdande av taxan gällande Tillståndsenheten i samverkan (TIS)

MBN tjänsteskrivelse - Ikraftträdande av taxan gällande Tillståndsenheten i samverkan (TIS)
Kommunfullmäktiges beslut 2023-10-30 § 119

Beslut KF 2023-10-30 § 119 Bestämmelser och taxa gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter och lag om vissa receptfria läkemedel

Samverkansavtal med Skövde kommun om gemensam tillstånds- och tillsynshandläggning inom Tillståndsenheten i Samverkan (TIS)

Beslutet ska skickas till

Miljö- och byggnadsnämnden

Essunga kommun

Falköpings kommun

Grästorps kommun

Gullspångs kommun

Götene kommun

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum
2024-04-29

Herrljunga kommun

Hjo kommun

Karlsborgs kommun

Skara kommun

Skövde kommun

Tibro kommun

Tidaholms kommun

Töreboda kommun

Vara kommun

Vårgårda kommun

Anmälda ärenden

Socialnämnden, Socialnämnden				2024-09-25
Dokumentid	Diariernr	Datum	Beskrivning	Handläggare
36886	202400187	2024-09-02	1. Informationsbrev om kommunal samt Länsstyrelsens förslag till kommunal 2025	Maria Klarin
36889	202400187	2024-09-02	4. Informationsbrev om andelstal samt Migrationsverkets förslag till andelstal 2024	Maria Klarin
36937	202400158	2024-09-09	Beslut - 20240904 - KS - § 87 Handlingsplaner från socialnämndens och barn- och utbildningsnämnden med anledning av det ekonomiska läget och befarade underskottet	Maria Klarin
36955	202400158	2024-09-12	Mediapoolen RR 2024 jan-juni	Maria Klarin
36956	202400158	2024-09-12	240902 Styrelsemöte Mediapoolen	Maria Klarin
36957	202400158	2024-09-12	Mediapoolen kommentar delårsrapport Jan-juni 2024	Maria Klarin

Anmälda delegationsbeslut

Socialnämnden, Socialnämnden					2024-09-25
Delegationsordning	Dokumentid	Diarienumr	Datum	Beskrivning	Handläggare
	36700	202400047	2024-08-02	Kopia på polisanmälan Skadegörelse Per Andersgatan dnr 5000-K920624-24	Maria Klarin
	36715	202400168	2024-08-08	Polisanmälan skadegörelse tjänstebilar 8 augusti	Helena Broberg
	36731	202400173	2024-08-14	Polisanmälan tjänstefel tystnadsplikt	Helena Broberg
	36769	202400047	2024-08-02	Kopia på polisanmälan Försök till rån Brismene Storaluckykan dnr 5000-K909924-24	Maria Klarin
	36773	202400179	2024-08-09	Kopia på polisanmälan gjord 9 augusti skadegörelse tjänstebil	Maria Klarin
	36776	202400022	2024-08-05	Avtal gällande handledning mellan Rebecka MalmMaria Klarin Psykologtjänster och Falköpings kommun sep-dec 2024	Maria Klarin
	36779	202400172	2024-08-14	Delegationsbeslut om att anmäla personuppgiftsincident till IMY	Maria Klarin
	36781	202400047	2024-08-08	Kopia på polisanmälan stöld på äldreboende Bergsliden, mobiltelefon, dnr 5000-K978881-24	Maria Klarin
	36782	202400047	2024-08-08	Kopia på polisanmälan stöld på äldreboende Bergsliden, mobiltelefon, dnr 5000-K979045-24	Maria Klarin
	36783	202400047	2024-08-08	Kopia på polisanmälan stöld på äldreboende Bergsliden, mobiltelefon, dnr 5000-K979023-24	Maria Klarin
	36815	202200035	2024-08-26	Avtal Phoniro hänseende Testa 10 st av Phoniros Sensor på Tästorps demensboende	Maria Klarin
	36876	202400186	2024-08-29	Avtal mellan Lärcenter och Socialförvaltningen gällande utbildning för Serviceassistenter	Maria Klarin

DELEGATIONSLISTADatum
2024-09-19**Augusti 2024**

Beslut som fattats av delegat inom socialförvaltningen, Individärenden	Antal
Delegationsbeslut inom Individ- och familjeomsorgen (SoL, FB, LVU, LVM, Körkortsförordningen)	181 st
Delegationsbeslut inom äldreomsorgen, färdtjänst och funktionsnedsättning (SoL, Lagen om färdtjänst, LSS)	592 st
Delegationsbeslut gällande bostadsanpassningsbidrag (Lag (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag)	17 st
Delegationsbeslut gällande jämkning av dubbla boendekostnader (SoL)	2 st

Beslut som fattats av delegat inom socialförvaltningen, Personal/anställningar	Antal
Tillsvidareanställningar	16 st
Tidsbegränsade anställningar (vikarier, visstidsanställningar, timavlönade)	45 st

Beslut som fattats av socialnämnden arbetsutskott	Paragrafer
Socialnämndens arbetsutskott, 2024-08-14	§§ 200-215
Socialnämndens arbetsutskott, 2024-08-21	§§ 216-225

Beslut som fattats av socialnämndens ordförande	Datum
Omedelbart omhändertagande enligt 13 § LVM	2024-08-06
HVB/Institutionsvård enligt 4 kap. 1 § SoL	2024-08-23
Vård enligt 4 kap. 1 § SoL (vård utanför egna hemmet)	2024-08-06
Vård enligt 3 § LVU	2024-08-30

Beslut som fattats av socialjouren	Datum
Utredning enligt 11 kap. 1 och 2 §§ SoL	2024-08-17

Beslut som fattats av Tillståndsenheten i Samverkan	Datum
Beslut om tillfälligt utökat serveringstillstånd, TIS-2024-711	2024-08-15
Inre tillsyn av försäljning av tobak, TIS-2024-784	2024-08-27
Anmälan om ändring i bolagsförhållande, TIS-2024-613	2024-08-30